

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00482

DI GOLDENE SHTOT

Aaron Kurtz

*Permanent preservation of this book was made possible
by Rachel Bashevkin, David Bilmes and Elie
in honor of
the 20th anniversary of Sylvia Bashevkin & Alan Levy*

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

הויפטפּאַרקויף :
 „מאַרגן-פּרייהייט“ בוכהאַנדלונג
 35 איסט 12טע גאַס,
 ניו יארק

אַרויסגעגעבן פון
 ביראָ ביזשאָן ברענטש 37,
 אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אַרדן
 ניו יארק, 1935

Copyright by AARON KURTZ, New York, N. Y., 1935

POSY-SHOULSON PRESS
19 West 21st Street
New York, N. Y.

234

פון די אַרויסגעבער:

צוליב דעם ניו־יאָרקישן כאַראַקטער פון דעם בוך זיינען אַהער ניט אַרײַן קײן לידער און פּאַעמעס אַף אַנדערע טעמעס (יענע ווערק וועלן דערשיינען באַזונדער) אַהער איז אַרײַן אַ העלפט פון דעם, וואָס כאַ ווער קורץ האָט געשריבן וועגן ניו יאָרק. קײן גרעסערן באַנד, וואָס זאָל אַרײַנעמען דעם גאַנצן ניו יאָרקער מאַטעריאַל, האָבן מיר ניט געקענט געבן, ווייל מיר האָבן געוואָלט דער פּאַרקויף־פּרייז זאָל זײַן ווינציקער פון אַ דאָלער אַדער — ניט העכער פון דעם.

פון די אַנדערע ניו יאָרקער אַרבעטן וועט באַשטיין דער באַנד 2 אַדער 3, וואָס וועט דערשיינען אונטערן נאָמען: „עמפּיר סטייט“.

*

די לידער אין דעם בוך זיינען געשריבן צווישן די יאָרן 1926—1935.

*

הילע און שאַרבלאַט געצייכנט פון יאַסל קאַטלער

א י נ ה א ל ט

5	די גאַלדענע שטאַט
6	באַלאַדע פון דעם אינדזל מיט די רויטע ברעגן
8	צו דיר, מיין שטאַט
9	איך — דיין קלאַס און דו — מיין שטאַט
10	צו די אידן פון גאַלדענעם כאַלעם
18	אַרטשאַרד סטריט
20	מענדל מוזיקאַנט
31	„האַב און גוטס“
32	הונגער אין גאַלדענע צעבערס
34	די לעצטע פאַר שײך
35	די אידישע וואוילטעטיקייט
38	די בויערי
60	די גאַס פון בלוט און בלומען
62	דער רוף
63	די „טויטע קראַץ“
67	מאַריס לאַנגער
69	שלויםקע דער שניידער
70	ליבער כאַווער יאַסל

72	..... סטיוו קאטאוויס
73	..... שוסטער סאקא
74	..... טאָני דער מוליער
76	..... גידאָ סיריאַ
78	..... אַלפרעד ליווי
79	..... „דזשאַרדזש וואַשינגטאָן“
83	..... „בלעק יענק“
85	..... האַרלעם
88	..... די הויז־ברעכער
89	..... ניקלדיקער ברוט
90	..... סאַבוויי
99	..... די גאַלדענע באַנדע
101	..... אַוטאָמאַט
106	..... טישן
119	..... דער באַנקעט פֿון געפּייגערטן יאַנטעוו
126	..... עסטעטישער דאַלעס
129	..... צו אַ זון פֿון אַ טאַטן
134	..... דער הילצערנער אינדיאַנער
136	..... פּען־קלוב
137	..... מאַנומענט
137	..... מיט ליכטיקע הענט
139	..... זין פֿון רויטן וויכער
140	..... די גלעקער פֿון ניי־יאָר
143	..... ערשטער מאַירוף
144	..... גרויסער טאַג
146	..... אונדזערע זאַץ־מאַשינעס
148	..... מיין פּאַרטיי
152	..... פּלאַקאַט פֿאַרן ערשטן אַוּגוסט
158	..... באַדי קומט אַהייס

די גאלדענע שטאָט

אזויפיל גאָלד און דאלעס אין ניו יאָרק.
אזויפיל קאלטע קיך־טישלעך און טעפּ.
אזויפיל ליכטיק לעבן
אין אָפּגעקראַכענעם קרעפּ. בראָדוויי איז נאָר
א פּאָווע־עק,
וואָס דינט אלס יאָנטעוודיקער שלעפּ אין די וואַכעדיקע פּאַראַדן.
העסטער, עלען סטריט און סאָפּאָלק —
איביק־פּראַיעקטירטע
פּראַמענאַדן! — אין געשלאָסענעם שופּלאָך פון
שטאָטישע פּראַבלעמען.
ווייל אָף די קאַנאַווע־געסלעך וואוינען די,
וואָס שליסן קיינמאָל רואיק ניט די ברעמען, וואוינען די, וואָס
ציען אומרואיקע טעג אָף זיך, פלעגמאַטיש,
ווי קאלטע שטיקער טראַנטעס
אינמיטן ברודנעם, היגן ווינטער. — סטילעט —
מיין פען! גלוט —
מיין טינטער! (עפנט אַן אויג — היינע, סערוואַנטעס!) —
דאָס וואַרעמסטע לעבן איז
אין פּראַסט פּאַרבעט! דאָס ריינסטע — אין בלאָטע!
אָ, מיר, פון שער און אייזן.
אָ, מיר, פון האַק און דלאָטע.
דער פּאָווע־עק — בראָדוויי
קען ניט דעקאַרירן און ניט היילן אונדזער וויי. און ניט קומען
וועט ער איינשטויבן די פּעדערן
אָף די איביק־פּראַיעקטירטע פּראַמענאַדן
און נערוועזיזירן פון
די ברויט־און־בלוט באַלאַדן,
וואָס יעדע שורע איז
א שאַרפע, גליענדיקע פּיקע. אָ, מיר,
פון פען און פענטע.
אָ, מיר, שוין פול־דערקענטע, — אין שטאָטישע אַרכיוון טריקנט אויס
דער בוי־פלאַן
פאַר אונדזער געפּלדיקן געגנט. מיר, וואָס פּלאַסטערן די וועגן. מיר,
וואָס בויען־אויף און פלעגן
ניו יאָרק מיט אונדזער בלוט.

באלאָדע פון דעם אינדזל מיט די רויטע ברעגן

דער אינדזל מיט די רויטע ברעגן
איז אונדזער היינטיק היים.
מיר זיינען פערציק ברידער. געפאָרן זיינען מיר אַהער,
צו דעם גאָלדענעם אינדזל, צום אינדזל פון
פלוֹימען מיט שמאַנט.

געווען זיינען
פריידיק די ברעגן אַמאָל,
ביז טשיף פאקאהאנטאם דער לעצטער
האַט זיין זונברוינעם, בראָנוזענעם קאַפּ אויסגעשטרעקט
אונטערן האַק פון דער בייטשיקער, גאָלדענער האַנט.

ווען אונדזערע שיפן האָבן געאַנקערט
האָבן מיר געפונען די ברעגן מיט בלוט און
מיט בלאָטע פאַרפֿלעקט.
רוישיקע כוצפע פון גאָלד און גערוך פון געפֿרענגלטן כאַזער
האַט איבער די שיפן און ברעגן געשמעקט.

(יאָנטעוו, אָ,
יאָנטעוו פון
ברעגן ;

פרייד פון אָנקום צום אינדזל פון האָניק און שמאַלץ.
אומגליק, אָ, קלאָלע : א לעבן אַף טייגלעך און טאַרט און א לעבן —
אָן ברויט און אָן זאַלץ.)

מערק — פולע קופעס מיט וואוילטיק, קוישן
פייגן, מאַראַנצן, וויין און — שוויים :
טראַמס, אַטאַם, באַנען און לעכערדיקע לונגען רוישן —
שלעפֿנדיק אין זיידנוואַרג די פעק מיט גוטסקייט צו די פרעסערס
שויס.

פאַרגעסן אַביסל
די שיפן.

פארגעסן די פרייד פון די ברעגן. צו דעם אויסזיכט פון
גאלדענע וועגן
רייסן זיך אלע באגריפן.
פאָרויס — פאָרויס —
און מען שאלט, — פאָרויס,
צוריק, — און מען פאלט:
א פלי ביזן קרעסט פון גאלדענעם טורעם, — אראָפּ
צום שוואַרצן אַספּאלט.

גאסן ליארעמען,
נאָר ברוקן שווייגן,
לאַיגן —
קנעכט און האַר און בוף. אַטאַמאַבילן פאָרן ניט, אַטאַמאַבילן
גליטשן זיך:
דריי מיליאָן רויטע, שוואַרצע גלאַנציקע קיאָסקן גליטשן זיך —
מיט די רעדער אַרויף.

פערציק ברידער זינגען, וויינען און דערציילן
וועגן געוואַנטע רעשטאַוואַניעס און געסאַמטע היילן. פון די פערציק
האַבן: ווער, וואָס מער רענדלעך —
ווער טעג ליכטיקע —
ווייניקער — צו ציילן.

נאָר מיר, פון די פערציק
וואָס לעבן אין גרובן און גראָבן
קוילן און ליכטיקע אָרן,
מיט די געוואַנטע בויער אַפן אַכציקסטן גאָרן, —
שיקן אַ שוואַיאַקע וואָרנונג:
פאַר יעדן פון
אונזערע לעבנס
וואָס ווערן אַף טורעמס,
וואָס ווערן אין טיפן פאַרלאָרן,
ווערן טויזנט מאָל טויזנט סימאָנים פון קלאַרקייט געבאָרן.

פערציק ברידער זינגען, וויינען און דערציילן.
ווער עס האָט די שאַרפע הערשער־רוט

און ווער —
א יוליק הארץ,
אָקטאָבערדיקן מוט.
צינדן מיר אָן
פון גאָלדענעם אויסזיכט די וועגן. (שנייד שאַרפער אונדזער לייב,
גירקער ברוט!)
מיר האָבן רויט געמאַכט די ברעגן — און וועלן אָנצינדן דעם
אינדזל —
מיט אונדזער בלוט.

צו דיר, מיין שטאָט

שטאָט פון דורכגעהעלטע קובן. שטאָט פון
לייטערדיקע ווענט. זון-צעגליטע טשובן — דייע טורעמס,
קופערדיק געבלענדט.
אימפעט, ווי די זון — אַף גלאָז,
אַף דעכער,
מויערן און נאַסן.
וואונדער פון
אורבאנישן אפאָטעאָז,
וואָס צינדט אָן אַלץ, וואָס איז געלאָסן.
שטאָט פון שטיינגדע עטאַזשן: אָנהייב,
נאָך גאָטישער אַרכיטעקטור —
נאָך רואיק-באַלאַנסירטער פאַזע, אומרו פון
קוביסטישער סטרוקטור.
שטאָט פון שטאַל און שטיין און שונד,
שטאָט פון מוירעדיקן גאָלד.
נישטאָט פון
דעם אַלטן בונד —
פון הערשער, קירך און יאָלד.
שטאָט פון שטאַלענע עקספרעסן. שטאָט פון וואָל סטריט
און קאַנאַל. — גאָלדנשווערדיקע

עקסצעסן

אין דיין אזארט-שפיל: שטייג-און-פאל.

שטאָט פון וואוילטיק און פון הונגער.

שטאָט פון טאַרבע און פון גליק.

וואו דאָס גערעכטע ווערט

פאַרשלונגען

אונטער גאָלדנמיסטערס בריק.

שטאָט פון טראַגישע קאָנטראַסטן, שטאָט פון גרויס-מאַרק

און געלאַף — פון קרעמערשע,

פּאָליטישע באַמבאַסטן,

אַפן כעזשבן פון

דעם הונגעריקן שקלאַף.

צו דיר, מיין שטאָט

פון העלנדיקן וואונדער,

און צו דיין הימלדיקן דראַנג,

צו מיינע ברידערס מעסערדיקע וואונדן — מיין ווייטיקדיק

און ליב געזאַנג.

איך — דיין קלאַס און דו — מיין שטאָט

ניו יאָרק.

ניט לויבן, ניט דערהויבן דייך ;

פון דיינע הייסע שטויבן וויל איך זיך

צו דיין זון-טורעם

דערקלייבן

און די געשיכטע פון דיין פינצטער אונטערנאַנג

איבער אלע הונדערט שטאַק פאַרשרייבן.

ניו יאָרק.

איך וויל זיין דו — אין דיין פאַרנעם,

און דו זאָלסט ווערן — איך

און מיין פראַבלעם.

ניו יאָרק.

איך וויל דיין עמפּיר-אַבעליסס

זאָל די געשטאַלטע ווירע זיין
פון מיין זינגענדיקער שורע,
און דער ערשטער ציל־פונקט פאַר די הענג-שטריק
פאַר די וואָס גאַנווענען און סאַמען אונדזער האַרץ,
און שטיקן אונדזער לעבן
אין קאַרצער און קאַנורע.

ניו יאָרק: איך בין דו — אין דיין שיינקייט,
איך בין דו — אין דיין גוואורע.

צו די אידן פון גאַלדענעם כאַלעם

איך בין אַ אירישער פּאָעט,
רייד איך צו אידן.
ניט צו די אידן,
וואָס אַמעריקע נאָמענט
גאַסן מיט זיי
און בלוואַרן,
ניט צום אירישן קוירעך, צום אירישן האַמאָן,
וואָס האָבן מיליאָנען געליען
צו די פינצטערע רוסישע צאַרן
און הערן ניט אויף זיך צו מיען
מיט גאַלד, מיט וואָרט און צווייעס,
העלפן דעם קעפּ־האַקער היטלער
פאַרזייען וועלדער טליעס.
איך רייד צו די אידן — קאַצאָווים און פּעדלער,
צו די „געשעפּטלייט“ פון קעלבערנע דרויבלעך, געטריקנטע קערלעך,
צו די אידן, וואָס שטופן זייער „ראַקעפּעלער“־כאַלעם אַף הינקענדיקע
פּושקאַרטס

יאַר־יערלעך.
צו די קרעמער רייד איך,
צו די בעדער,
צו די רומאַטישע מאַגנאַטן פון וואַסערדיקן אייז־קרים
און צונעפּוילטן לעדער,
צו די באַלעבאַטיים פון קעלערלעך פּוילע באַנאַנעס,

צו די „אידישע פריצים“ פון דריי נייע צימערן מיט ווארעם,
לעקטרע און וואנעם.

איך רייד צו די אידען פון על־רידזש סטריט־זייד און געזייערטע,
טאָמיטעם,

די אידן וואָס האנדלען דורך שילטן און מרוקן,
וועמעס לעבן ס'הענגט אין שטורעם, ווי אַ סקע,
כאָטש דערווייל נאָך — שטייט עס.

איך רייד צו אָרטשאַרד, לודלאַ און קאנעל,
צו גרענד סטריט, העסטער און דיוויזשאַן :

זאָנט,

ווי לאַנג,

אַז איבער אייער שוועל

האָט קיין גאַנציקער מיליאָן זיך ניט באַוווּזן ?

וויפיל טעג און נעכט

האָט פאַר יעדן דאָלער

איך העסטער סטריט צעגריוזשעט ?

ווי לאַנג דאַרף נעמען צו פאַרמיעסן

אַ לעבן,

וואָס שלעפט זיך טאַג־טעגלעך דורך זעלביקע מאַרק־געסלעך,

ברודיקע, שמאַלע,

וואו ס'זיצן אָפּ ס'לעבן פאַרקויטעט־פאַרקוטעטע מענטשן,

ווי פאַררויכערטע פעסלעך

פאַרפרוירענע סמאָלע ?

קאָן אַ לעבן זיין

טיפער

פון די קלאָלעם,

וואָס שטילן דאָס האַרץ

פאַר יעדער ניט געלייזטער ציפער ?

קאָן דאָס לעבן זיין

אַ ברייטער

יאַנטעוודיקער פרייד־ברענגער,

ווען עס שלינגט דער מאַרק־זומפּ, —

אַ פאַרפעסטעטער, אן ענגער ?

די וואָס זיצן באַ פאַרוויינטע קערב

מיט ברויטן — גרויסע, שווארצע לאבנס, —
קוואטשען די פים
אין שידך — צעוויקט, צעפלאטשעט —
ווי פון מארק-זומפ די זשאבעס.

און די וואָס שטייען אין פאַרפּוצטע קלייטן
פון קליידער, מעבל און זיידנווארג,
קוקן שוין מער ניט, וואָס ס'טוט זיך באַם צווייטן;
זיי קענען אַר אַויסווייניק אַלעמענס גליקן
פון היינטיקן מאַרק.

ווי מיליאָסן-מאַטע מיין
האַבן די יאָרן קרויזים
אייערע האַלב-ליידיקע פּאַליצעס צעגריזשעט.
אין יעדן קרעמערס האַנט האָבן זיך די גאַלדענע פּיר טיין
פאַרוואַנדלט אין פּיר לייצים.
און עס וואַסן וואַינענדיקע וועלדער האַקנקרייצלער
איבער אַלע שטאַטן.
און עס זעט זיך ניט די גאַלדענע האַנט פון אַ „בעסערער צייט“,
וואָס זאָל קאָנען די לעכער פון אייערע קראַמען און קאַסעס פאַרלאַטען.

דאָס ביסל, וואָס איר האָט פאַרמאָגט
אין שאַפּ, אין קראַם, אין הויז, אין באַנק, אין קעשענע, —
קאָן מען ניט ציילן און ניט שאַצן כאַטש ווי קנעפּלעך מעשענע.
דאָלער צו דאָלער,
טויזנטער צו טויזנטער דערקליבן,
און אַלץ וואָס ס'איז געבליבן —
איז ציפּערן און כעזשבן אין אייגענע און פּרעמדע ביכער פאַרשריבן.
און איצט — ניטאָ פאַר אייך
אין מאַרק קיין אָרט,
אויב איר זייט ווינציקער פון הענרי פּאָרד.
אייערע פּאַליצעס — האַלב-ליידיקע —
וועלן ניט פּול ווערן פון רייד פון נירא-פּריידיקער.
ליידיקע פּאַליצעס שאַקלען זיך
ווי אַלטע, פּוילע ציין ביי צעפּראַרענע פּערד.

לינגנדיקע סכורע
פאלט מיט דער מינוט צו באנקראטירנדיקן ווערט.

דערמאנט זיך דאָס אויסזען פון קראַמען
נאָך די צאָרישע פּאַנראַמען ;
פאַרבינדט דאָס מיטן בילד פון אידן אינם „דריטן רייך“,
און פירט די בילדער ווייטער — ביז צו אייך.

איך קום אייך ניט שטראַפן, ניט שרעקן, —
דאָס בילד שטייט קלאָר, —
גענוג מיט די „גליקן“ זיך באַלעקן :
עס וואַקסט דאָ גיך דער האַקנקרייז — איז נאָך און נאָך אַ יאָר !

פאַבריקן — גרויס־פאַבריקן, אידישע —
אַרבעטן אַף בריוו־ און זילבער־העמרלעך,
וואָס וועלן אין אייערע קרעמלעך
פאַרענדיקן די אַרבעט,
וואָס ס'האָבן ניט דערטאָן די קרויז־ראַצן,
וואָס זיינען פול אין אייער שטאַליקאַסע און ברויט־קעסטל,
און פרעסן אייער לייב און לעבן
ווי מאַטראַצן.

וויפיל אידן אין פּוילן,
אין בוקאַרעשט, יאַסי און לאָדזש
האָבן שייך מיט גאַנצע זווילן ?
און אויב איר האָט נאָך שייך, אַ קאָלדרע און אַ דירע,
איז שוין אייער פאַרדל, שעווראַלעי און דאַדזש
ווי אייער קרעמל — אָפּגעשמאַרעט,
ווי אייער זיידעס קאַראַבעלניק־וואַגן —
צעפלאַצט און אָפּגעפאַרן.

און אייערע זין,
און אייערע טעכטער ?
זיי קערן זיך אום
צו אייער אַמאָליקן פינצטערן נעכטן. —

מיט נייאוינקע דיפלאַממעס,
פראָפעסיעס, טאַלאַנט.
וואָס זאָגן נאָר אַף דעם די פרייזן
אין וואָל סטריטס פרייז־קוראַנט ?
איין פרייז היינט
פאַר דער יוגנט —
פארן מענטש פון האַמער, פידל און דיפלאַמע —
דער פרייז פון טויגן פאַר מילכאַמע.

— „שטימט, קלוגע בירגער, שטימט
פאַר נייע טויזנט קרייצערס,
די זין גרייט אָן, די זין ! —
און מיר וועלן אייך שוין צודינען אַן אויצער“.
(עס וואַקסן,
וואַקסן גיך די האַקנקרייצלער !)

וויפיל מענטשן האָט איר, ווילנדיק ניט ווילנדיק גענאַרט,
וויפיל פרעמדע פענים
אין אייער דאָלער זיך אריינגעשאַרט
פון די,
וועמענס שטאַנד איר האָט שוין איצט אליין דערגרייכט, —
צו דערהויבן אייערע זין צו זייער קולטורעלער הויך ?

איך ווייס :
איר זייט געקומען נאַקעט,
אַפגעריסן,
איז זיס געווען אייך יעדער דאָלערדיקער ביסן.
נאָר יעדער דאָלער האָט זיך ביטער איינגעביסן
אין אייער האַרץ און לונג און לעבער.
אין אַסטמעדיקע קרעמלעך האָט איר בלוט געבראַקעט
נאָר באַגריפן, באַנס־ביכלעך און בייכער
האַבן געוואַקסן באַלעבאטיש גרעבער.

איך ווייס :
אַסאך האַבן אַרויפגעהאַרעוועט

א ברייטע קראָם, א ברייטן קארק ;
נאָר מערסטע האָבן אויסגעהאָדעוועט
פּיס מיט אָדערן ווי שטריק, גאָז אין מאָגן און א ראָס.

איר האָט אין קינדער בילדונג
אָנגעשטאָפּט,
און טראַגט זיי אום, ווי אייערע קראַמען-שילדן, —
ווי אַ גאָלדעסדיקע קרוין —
איבער אייער קאָפּ.
נאָר סיי די שילדן גאָלדענע פון די אָפּגעלייזטע יאָרן,
סיי די שילדן פון דעם בלוט פון אייגענעם,
וואַקלען זיך, צערודערטע, צעבויגענע
פון רויכס-פאַשיסטישע ווינטן,
וואָס וואַרפן פאַר די אויגן פון די עלטערע אין אייערע געזינטן —
מיט דער שנעלקייט פון קינאָעקראַנען —
בילדער : טעג מיט בערג געשאַכטענע,
בילדער : טעג מיט טויט פון טויזנט קרושעוואַנען.
אייער שפיגל —
דער ברוקלינער אַרמיי-קרעמער — סעם סיגל
ווייל נאָך בלאַע-אָדלער פאַראַדן :
ער העלפט דאָס לאַנד מיט קריג פאַרטשאַדן —
צו קריגן נייאניקע קאָנטראַסטן
מער און מער צו פאַבריצירן
פאַר אייערע באַדנלאָזע זין מונדירן.
סעם זוכט גרויס-האַנדל, געשעפטן פירן
מיטן טויט.

זייט איר דאָך זיינע לייבלעכע פאַראַרעמטע ברידער.
אייערע קרעמלעך און קראַמען זיינען היינט שוין
צענראָבענע גריבער,
וואו די אויגן אייערע פאַרטיפן זיך מיט שרעק
און זוכן זיך אַן אויסגאַנג — אַ סאָף, אַן עס.

די גרויסע סיגלס זיינען קליינע דיו פּאַנטס.
איז פאַר זיי דאָס לעבן נאָך

א ברייטע האַניק־פּאַס.
מיר און איר
זיינען דער שטאַף פון זייער שפּאַס.

זיי זיינען די אויסדערוויילטע, קלוגע,
מיר און איר — די יאָלדן, די נאַראַנים.
איר העלפט זיי אָנברענגען די בלוטיקע וויגע
און מאַטערט זיך האָבן ווי זיי אזא פּאַנים.

איר קענט אָבער ניט מער
אין רייכן ברודערס שפּיגל זיך דערקענען.
ער איז אַלץ נאָך דער בלוט־האַנדל־בער,
און איר האָט שוין באַלד ניט קיין כאַמעץ צו פאַרברענען.

טויזנט קרושעוואַנען שטויסן
בילדער קומענדיקן טויט אַף אייערע געסלעך.
סיגל דעם מאַנגאט, דעם פאַטריאָט דעם גרויסן
וועט ניט זוכן פאַשיסטישער מעסער.

די אַלע „גרויסע“ אידן זיינען גוט און וואויל
פאַר יעדן פינצטערן דיקטאַטאָר.
ס'איז דאָס פּאָלק פאַר זיי אַ וואַרעמער קאַמזוויל.
ווען מ'דאַרף פון פּאָלק קאַרבאַנעם — ווערן זיי אים אַ „טאַטע“.

איז וואו, אין גרויסן מאַנגל,
די ברייטקייט פון דעם „טאַטן“?
ניין, מע קאָן ניט אָן געראַנגל
אַרויסרייסן אַ ביסן פון דעם הונט דעם איבערזאַטן.

פון לייגן זיך פייגעלעך אין בוזעם
ווערט ניט זאָט דער מאַגן.
אַ פלייצע אונטערשטעלן וועט איר מוזן —
ווען מע וועט אייך פון די בעטן יאָגן:
בלויז מיין קלאַם
וועט אין יענע טעג פאַר אייך זיך שלאָגן.

דער קריוזיס איז מער
ווי קאטאסטראפע:
ס'איז היסטארישער פראצעס,
דער בראך פון דער בלוטיקער בראכע
פון גרויס־רויב יו. עס.

ס'איז רייה די צייט צו מאכן
דעם גרויזאמען סאכאקל
פון דוירעס און דוירעס פארשווענדטע ענערגיע
אפן מארק פון קאנקורענץ.
ווארפט אום דעם לעצטן סלופ
פון אייער אידיאישן וואקל:
ברידערט מיט אונדז אייער גוירל,
אייערע הילפאזע, לידיקע הענט.
דאָס לעבן דאָס נייע דאָ וואַקסט ניט פון טורעם פון „עמפיר סטייט“,
נאָר פון נידעריקן, פינצטערן האַרלעמער סטופּ.

די מאַרק־קולטור פון איסט בראָדוויי
פאַרגעסט.
מילער, קאהאָז, בערנשטיין, יאַנאַווסקי און פּאַלי, —
טויט צי לעבעדיק, —
זיינען די זשוואַוע שוואַרצקינצלער פון קרעמערשן פעסט.

זיי האָבן אינמיטן מאַרק־טאַלמטשאַק צעשפּילט
זייער שוטפעסדיקע „פּילהאַרמאַניק“.
זיי האָבן געשפּילט צום גאָלד אַף אייער שילד,
געכאַוועט אין אייך גראַבקיט און באַפּוצט
מיט „אידעאַלן“־פּאַנען.
איצט לערנט איר זיך הוננערן,
און זיי באַקן נאָך די מאַרק־קולטור,
פון טכילעס, טיווע, טינעה, „סאַציאַליזם“ און האַניק,
און זייערע וואַכעדיקע טישן הוליען אַלץ נאָך
מיט פאַררעטערישן יאַנטעוו,
אין פרעס און זויף פאַרטרונקענע.

ווי דער ווינט
אלטע שילדן פארזשאווערטע,
פארווארפט די „קולטור“ די פאראווערטע.
זי העלפט דערנענטערן די שאַען
ווען שווארצע, שארפע האקנקרייצן-קלאַען
וועלן שטיקן אייער ברוסט און נאָקן, —
שאַען וועלטגעשיכטע
פון אַפטן, פּאָנהאַמישן אין וועג אַריין זיך פאַקן.

דער וועג צו זיך
איז דער וועג
צום פּראָלעטאַריאַט.
כלויז פון לענינס פּאַרטיי
קריגט יעדעס פּאַלק אַ מאַנדאַט
אַף לעבן, קולטור, — וואָס איז פּרייד.
ווייטער איז אַלץ —
פּאַרלאָרענע ענערגיע און פּוסטע רייד.

ס'האַט לענין גערעדט און געוואָרנט
אין די ביטערע בירגער-קריג יאָרן:
„שאַנד און שטראַף פאַר יעדן
וואָס ווייזט זיך מיט סינע צו אידן,
און פּיינטשאַפט צו אַנדערע פעלקער.“
און אַלץ
וואָס ס'האַט לענין געזאָגט — איז געוואָרן.

אַרטשאַרד סטריט

מאַרק פון לעכערדיקע מעציעס. גאַס
פון קליין-קרעמערשער נעויעס — וועגן שיד-און-העמדער
פאַבריקאַנטן

און באַנקראַטן,
וועגן פּאַליטיק, פּראָגרעס און רעוואָלוציע —
מיט „פּאַרווערטס“-לאַגיקע“ פאַרקנאַטן. גאַס
פון דאַלעסדיקן שווינדל

און מאַרקיטע געבאַטן. מאַרק פון קלאַלעס. מאַרק פון
בלאָטע, פּידעלעך, טאַליסם
און פאַר יעדערן און אַלץ אַף הינקענדיקע וועגעלעך — דער בעסטער
מיטל.

גאָס פון ביטל.
גאָס פון גראַשענע געוועטן און אַכצן מאָל פאַרקויפטע,
פון אַרימאָן צו אַרימאָן, —
ברודנע העמדער, אויסגעשוויצטע שייך
און וויינענדיקע בעטן.
גאָס פון טיילמלעך, פאַראַסטעטע צלאָמים און צעפלאַצטע,
הייזעריקע קלאַרנעטן.
גאָס פון רעוונדיקע באַסן
און פיפיקע פאַלצעטן.
גאָס פון וועגל־שטופער,
וואָס זינגען, שרייענדיק, פון זייער אויסזיכט
אַף פענצטערדיקע קראַמען
מיט אַ שייך פון גאַלד.
גאָס, וואו יעדער דורכגייער און קויפער איז אַ „יאָלד“ — זיינען אַלע,
כּוּץ די קרעמער, איז די וועלט —
אַ וועלט פון „יאָלדן“
און די גאָס פון אַלטוואַרג, פון זשאַווערדיקע טעלער, טרומייטערלעך
און טראַלדן

איז אַ פאַם
אין „פונדאַמענט“
פון וועלטישן פראַגרעס. די גאָס, די גאָס
צעטענצלט זיך, צעזינגט זיך
און פליעסקט מיט די הענט: „אַ ניי פאַר שייך, אַ פּיין פאַר שייך!
געפעלט ניט? —
גיט אין דר'ערד אַריין
און ווערט פאַרברענט! כ'האַב אייך דערקענט! הָאָהָאָ, דערקענט!“
און צווישן „יאָלד“ און „יאָלד“,
צווישן פרייז און קלאַלע,
„שטודירט“ מען איבער נאַכאַמאַל די „לעקציעס“ פון זייגערדיקן
טורעם:
„וואָס טוט מען מיט די פאַר טאַלער?“

א, גאס
פון ברודנעם מויל און מאַרס און העמד, —
א, ווילדע גריווע,
ניט צעוואַשן, ניט צעקעמט, ברומאַל ביסטו,
ברומאַל און מיעס,
ווי דינע טאַנדעטנע סטאַטועטקעס און צעפלאַצטע פידלען,
וואָס כריפן ווי
דיין הייזעריקער זידלען,
ווי דינע „פאַרווערטס“־פילאָזאָפן, וואָס „ציציליסטעווען“ און
אידלען, פילווען זיך
און לידלען,
מיט רעוורענדר־שאַדן־מויעל,
מיט „פיקאַנטע סטאָרים“, צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, און וואוּאָ
לעציען גויעל!

מענדל מוזיקאַנט

(טייל איינע)

אַז איר זעט אַ מענטשן גיין
זיך שפּילנדיק, איינער אליין,
אַה אַ בלאַק, וואָס שווימט אין רעגן,
איז דאָס אַ מענטש, וואָס האָט דעם טויט
מיליאָן־פּאַכיק באַגעגנט.
אַ מענטש איז דאָס,
פון וועמען מע האָט צוגערויבט זיין ווירדע,
ווייל ניט אָפּגעשאַצט, און ניט געשמירט מיט אַנדערע האָט ער
דעם קויעך פון זיין שטירדעס.

אַזאַ לעבן, אָנגעפלאַגלט
מיט נויט און צייטווייליקן וואוילטיק, מיט בלוט און מיט מוזיק - -
ווי אַ מענטש־שפּילצייג — שאַקלט זיך און שאַקלט

היז און קריק
פון ראָג צו ראָג
אפן פארפליצטן טראַטואַר פון שווימענדיקן בלאַק.

שפילן אין שווימענדיקן בלאַק פערציק יאָר כאַסענעם
פון שמעטעלעך און דער איסטסייד,
פינקלען-אויף אין רעגן טעג — בראָדווייאישי-קלאַסישע,
און איבער דעם — אַרמיען פליען מיט אַנטבלויזטע זעבלען,
און דעם מענטש אין רעגן — שמעכט אין זייט.
אַ מענטש, אַ בעטלער, וואָס צעשפילט אין רעגן
אַ גלאַררייכע פאַרגאַנגענהייט.
אַ געוועזענער „שמערן“, געוועזענער פראַנט —
מענדל-מאַרי (בעטלער) מוזיקאַנט.

ס'האָט מענדל פון לעבן ביטער געלערנט,
און איז פון דעם נאָך ניט קליגער געוואָרן :
וויקט זיך דער מענטש אין רעגן און טרערן, —
סאַמט זיך אַליין מיט זיין הילפלאַזן צאָרן.
:: :: ::

ווער איז מענדל,
און פונדאָנען ?
פון אַ פויליש שמעטל,
וואו ס'לויפן ניט קיין באַנען.

ס'האָט מענדל'ס טאַטע אָפגעשפילט אַ לעבן פון
קליינשטעטלדיקע כאַסענעס מיט זיין קאַפּעליע.
כאָטש דער טאַטע האָט דערצויגן אַה קלעזמערישע טראַדיציעס
דעם זון,
האָט מענדל'ס קאַפּ — ביים שפילן פלייט — זיך געריסן צו דער
סטעליע.

אַ יונג איז געווען מענדל אַ סענטימענטאַלער.
מיט די שמעטלדיקע מיידלעך אויסגעבונדן.
און גליקלעך האָט זיך געשעצט יעדע קאלע,
ווען מ'האָט זיך מיט זיין קאַפּעליע אויסגערונגען.

צו דער כופע פירן — פלעגט מענדל גיין דער ערשטער.
זיין פריילעך פאָנים האָט דערפרייט כאָסן־קאלע.
זיין טאָן אין דער קאָפּעליע — דער פריילעכסטער, דער העכסטער.
ווען מענדל שפּילט — שפּילן לעבעריקער אלע.

נאָר פון שטעטלעך פאַרנעמען זיך שניידער און שוסטער
קיין אַמעריקע — מיט אלע שיפן.
ווערן שטעטלעך אומעטיקער, פוסטער :
האָט מענדל אויך געלאָזט זיך קיין אַמעריקע פאַרשיפן.

:: :: ::

מענדל איז געווען א „קינצלער“ — א קלעזמער
אף אלע קיילים,
נאָר ליבערשט — געשפּילט דעם קלאַרנעט.
(בא זיין וויבלס ערשטן קימפעט
האָט מענדל צוגעשפּילט באַם בעט.)

דעם קלאַרנעט האָט ער געיאַרשנט פון זיין טאָטן,
איז פול געווען מיט וואָלעכלעך און זעמערלעך
דער אַלטער אינסטרומענט.
נאָר אויסגעגרינטע לאַנדסלייט האָבן אים געראַטן
וואָס גיכער צו פאַרגעסן וואָס ער קען.

מענדל האָט געפּילט ווי ס'ווערנט זיין האַלדן, —
נאָך שטאַרקער שטיקט עס זיין קלאַרנעט, —
דער שיקער־כריפּנדיקער דזשאַז.
שפעטער, לינגדיק אין פלאַנדערס לאַזאַרעט,
האָט אים איבלדיק אזוי געשטיקט דער גאַז.

ס'איז אַמעריקע, פאַרפּאלן :
וויל מען לעבן — מוז מען שפּילן.
שפּילט מענדל כאַסענעם אין איסטסיידער זאַלן.
נאָר זיין קלאַרנעט האָט דזשאַז געשפּילט
ווי אַן זיין ווילן.

אף כאסענעם האָבן זיך שטימונגען געמיניעט :
דער דאָר דער עלטערער טאַנצט שערעלעך, קאָדרילן,
די אויסגעגרינטע יוגנט צעיאַכמערט זיך אין דושאַז.
מענדל ווערט אַן אַנדערער .
ווען ער נעמט פאַר די מעכטאָנים שפּילן.

:: :: ::

ניו יאָרק איז ניט כאַנדריקעווע,
איז מענדל'ס לעבן דאָ — איין גרויסע, טומלדיקע כאַסענע :
זיינע זיבן טעג אַ וואָך — זיינען זיבן זאַלן
מיט כאַסענעס אָנגעפּיקעוועט.

נאָר אַט שפּילט מענדל שוין
די כאַסענע די לעצטע :
קאַפּעליעס פאַקן איין די קיילים :
אף גאַסן אָפּענע שפּילט איצט אַ כאַסענקע
פון פעלקער — פון שאַוויניזם אויפגעהעצטע,
און מענדל'ס כאַסן-קאַלע, מעכטאָנים
זיינען איצט אַוויילים.

מאָרד-מאַרשן פאַרטומלען מיט גרילצנדיקן קוויטש
די כאַסענע-מוזיק.
ס'פיבערן פאַרפירטע זין מיט אַוואַנטיוורע-היין,
נאָר מאַמעס הערצער ווערן שוין פון קראַען אייפערדיק געפיקט.

מע „שפּילט" נאָך כאַסענעס — קעדיי ניט ווערן
אַלס זעלנער אין די ערשטע טעג ווערבירט, —
אונטערערדישע, שטילע כאַסענעס — לאָזן זיך ניט הערן :
זיי מוזן פאַר מאַביליזאַציע זיין דאַטירט.

ניו יאָרק ווערט אַ קריגערישער לאַגער, פּול מיט
מונדירן, העלמעטס און מערדערישע באַגריפן :
ציען טויטן-מאַרשן זינגענדיק, געדולדיק
יערן טאָג דורך שטאַט צו טויטן-שיפן.

:: :: ::

ווי ס'זיינען אויפגעקומען איבערנאכט מילכאָמע-מיליאָנערן,
זיינען אויפגעשפרונגען אַף בראָדוויי הורטאָם
שערענגעם שיינענדיקע „שטערן“ —
צו פאַרשפּילן, פאַרוינגען דעם העלישן טהאָם :

די וואָס נעמען זיך די וועלט מיט בלוט פאַרפלייצן
פאַרהילכן מיט מוזיק מאַמעס און אַלמאַנעס ווייגעשריי.
מענדל האָט אַן אָפן פּאַנים, און האָט פלייצעס, —
טוט ער זיך אַ רוק — פון קלינטאָן אַף בראָדוויי.

ווערט מענדל — מאַרי טיוזיקענט,
דעביוטירט אין קיטס — אין העכסטן וואָדעוויל.
דאָ האָט מען אַנטדעקט זיינע גאַלדענע הענט,
הויבט זיך אָן פאַר מענדלען גאָר אַן אַנדער שפּיל.

ס'איז מענדל דאָ דערזעלבער קלאַרנעטיסט,
נאָר אין רייכן פּראַס און שטייפן העמד.
מאַרי ווערט ערשטקלאַסיקער סאָליסט,
און דזשאַז איז מער גיט קיין פּראָבלעם.

מענדל-מאַרי קיניגט אין די קאַנדעליאַברע-הימלען:
אַן אַנדער גאַנג, אַן אַנדער שפּיל, אַן אַנדער אָטעם.
איים געפעלט דער שמיץ — פון כאַנדריקעווער צימבלען,
פון שליאָפּען כּופּע-שפּיל דורך שטעמלדיקע בלאַטעס

ביזן פּעדעסטאַל פון סאָליסט אין ניו יאָרקער ריאַלטאָ!
מענדלס שטעמל וויינט נאָך אונטער אין קלאַרנעט,
נאָר ווי זיין טעאַטער — זעט מענדל זיין וועלט אַ צעשטראַלמע,
זיין לעבן — מיט בראָדווייער נאַכט-זייד אויסגעבעט.
:: :: ::

בראָדוויי טאַנצט,
און וויל פון גאַרנישט וויסן.
וואָס בלוטיקער דאָס שלאַכטפּעלד — אַלץ רוישיקער בראָדוויי.
מען גיט די מאַסן האַניק

פון פולווערפאס געניסן :
מען נארט אויס די לעצטע, לעבעדיקע הון
פאר א געפארבטער, פוילער איי.

שווימט מענדל אום אין ליכט און וואוילטיק,
ווי א שוואַרצ-טענצער אין ליסטס מוזיק.
דערווייל איז ער נאָך פון די „אויסדערוויילטע“ :
צוליב בראָדוויי און ווייב און קינד גייט ער ניט אין קריג.

נאָר יעדן טאָג קומט אימיצער פון די קאַלעגן
אויסגעפּוצט אין אַרמייאישן מונדר,
און איינער נעמט דעם צווייטן פרעגן :
„מאָרי, מאַסס און מוני — וואָס וועט זיין מיט דיר ?“

א פּאַטריאָט איז מאָרי א פּאַרברענטער,
נאָר ער וואַקלט זיך.
ער ווייסט אָבער : מע וועט די טאַטעס באַלד א נעם טאָן,
און הייסן פּאַקן זיך.

ס'האַט מענדל ליב זיין ווייב און קינד,
נאָר פון ווייבערשע טיינעס מאַכט ער ניט קיין צימעס.
כּוּץ דעם, וועט עס נאָכגעבן דעם ווילדן ווינט,
וואָס אַלע יאָרן איינגעשפּאַרט אין אים איז.

און קאַלעגן רעגן אָן און רייצן זיך :
„וועסט ניט גיין אַליין, וועט מען דיר צווינגען !
איז איידער נאָכשלעפּן זיך, וויינענדיק, —
בעסער ווי א העלד צו גיין — און זינגען.“
:: :: ::

וואַיעט וואַנזין,
וואַיעט —
דורך געזאַנג און דורך אַרקעסטערס :
דער שעד פון שאַנסן
ראַיעט, ראַיעט
מיט פּאַרסאַמטע נעגל — אין דער מאַסעס הערצער.

פלאקערט געל,
גריין און געל דאָס לאַנד,
שטאַט און שטאַט און גאַס:
שטיקט דאָס צעווייטיקטע לעבן רויבערדיקער איפעש
פון רויבערישן האַם.
פאַלגן פעלקער
פאַררעטערס באַפעל:
— „שינד!

שינד דיין אייגענע פעל!“
און אין אָרקעסטער, אין דער ערשטער ריי,
שפּאַנט מענדל-מאָרי — סאַליסט פון בראָדוויי:
ניט קלינטאַנער, און ניט בראָדווייער דזשאַז:
מאָרי רעוועט פאַטריאָטישן טרומיט-עקסטאַז:
“The Yanks are coming!
The Yanks are coming!”

טויזנט אָרקעסטערס מיט טייוולשן פייער-ווינט אין טרובעס
צעבלאַזן דורך לאַנד און דורך וועלט
העלישער, ברייטער און העכער די פלאַמען.

:: :: ::

כאַנדריקעווע, העסטער,
בראָדוויי און — פלאַנדערס.
טראַנשיי — מיט מיין און ליין פאַרפעסטעט,
און מענדל-מאָרי שפּילט שוין ווידער אַנדערש.

אין הימל די זון
ווי אַ העל-פאַרפּוצטע פּריצטע זיצט
און קוקט מיט פּולן ליכט אַה ברענענדיקע וועלדער.
קאַנאַן, גראַנאַט און זעבל בליצט.
מענדל בלוטיקט, נאָר ער קעמפט נאָך העלדיש.

טאַג און נאַכט,
נאַכט און טאַג:
מעשונעדיק לעבעדיק ליד
און טויטלעכער קלאַג.

די זון ווארעמט מיסים אין בלוט אף די פעלדער.
די לעוואָנע פּאַלנט נאָך די באַהאַלטענע, נאַכטיקע מעלדער.
ווער איז דאָ סוינע,
און ווער איז דאָ פּריינט?
דאָ שאַנעוועט קיינער ניט קיינעם,
און די זון, די לעוואָנע —
אף אלעמען שיינט!

ווער רעדט דאָ פון זיג,
און ווער — פון מאַפּאַלע?
קעגן מענטשן אף אַ שלאַכטפּעלד — שפּילט אַ בין, צי אַ פּליג
אַ העכערע ראַלע.

שאַ. שטיל.
זאָל איצטער קומען כאַיעל, אויב עס וויל:
אַ פעלד מיט טויטע — אַ מיליאָן, —
נאָך דער שלאַכט אין אַרגאָן.

עס רירן זיך שטיינערנע קעפּ נאָך,
עס הערן זיך אַנגסטיקע שטימען.
ווער אַ פּוס, ווער אַ האַנט צום לעבן דערשלעפט נאָך,
און ווער עס שטאַרבט מיט אַ פּאַנעם
קעגן לעבן זיך קרימען.

וועמען ס'בלייבט שטעקן אין ציין־קריץ אַ קלאַלע,
וועמען — אין האַלדז ווי אַ בין — דער נאָמען פון גאָט.
פון מענדל'ס מונדיר — פאַרשניטן די פּאַלעס,
און מענדל — פאַרפּלאַנטערט אין שטעכיקן דראַט.

ווען מענדל איז צו זיך געקומען,
איז ער געלעגן אין שפיטאָל.
ס'האַט אַ טויט־שרעק אים צענומען,
ווען ער האָט דערהערט זיין אייגענעם קאָל.

און ליגנדיק אין ווייטיקדיקן בעט, —
געזאַפּט, געזוכט די פּיס, געקוקט אף זיך — אַראָפּ.

צעמישט — צו זיך אליין גערעדט :
צי האָט ער נאָך זיין קאַפּ.

:: :: ::

קריכן באַנען מיט מידע רעדער אָף טויטע רעלצן :
שלעפט אַהיים דעם גאַנצן בראַך ;

אַנשטאַט פּים — צוויי שווערע העלצער,
אַנשטאַט אַן אויג — אַ קוילן-לאַך.
ווערן אַפּן וועג די ליכטיקע וואַקזאַלן —
מישפּאַכעדיקע טרויער-סאַטאַנציעס, כאַטש אַרקעסטערס שפּילן.
מאָרי ווייט : אַף סאָליסטן-פּעדעסטאַלן
שטעלט מען ניט קיין שפּילער אַף קאַוילעס.

האַט בראַדוויי באַזונגען זיין העלדנמוט און ערע,
באַוואַנדערט זיינע קרייצן און מעדאַלן,
נאָר טויט ווי אַלע טויטע — איז זיין קינסטלערישע קאַריערע :
מוז מאָרי גיין צוריק אין די איסטסיידער זאַלן.

האַט מאָרי ווידער כאַסענעם געשפּילט אַ צייט,
אין די אַרעמסטע קוואַרטאַלן :
וואָס ס'טויג ניט פאַר בראַדוויי — איז „גוט“ פאַר אַרעמעלייט !
נאָר — ס'ווערן ווידער לידיקלעך די זאַלן.

דער קרייזס קומט, און מוזיקער, ווי פּרעסער,
דרייען זיך אַף גאַסן שלינג און שלאַנג :
הונגעררייען מערן זיך, און ווערן גרעסער,
און בראַדווייער דאָלערס האָט שוין מאָרי ניט פּון לאַנג.

מאָרי וואוינט שוין אין איין קאַלטן צימער.
דאָרט שטומט דער מינדסטער שפור פּון שפּיל און פּון געזאַנג.
מענדל טראַכט : ס'דאַרף אַ מענטש קליגער זיין ווי פּרימער, —
כאַטש ס'איז אַ ביטערער געדאַנק.

נאָר צו לאַנג טראַכטן טאָר מען ניט :
ווען ס'דרייען די געדערים — איז ניט קיין צייט צו פּשעטלען :

איך מוז מיין ווייב און קינדער קארמענען, — — — — —

און מענדל איז ארויס אף גאסן בעטלען.

:: :: ::

סעקאנד עוועניו — דער מיטן
פון אמעריקע — דער אידישער,
מיט לעמבערגער טנועס, וויטעבסקער זיטן,
נאָר פארפוצטער און צינישער.

קאָכט דאָס לעבן דאָ, צעפרעגלט אַ געמיש :
טשאַפּסוי און גולאַש, מאַקאַראַנעס און קומיש,
געדיכטער, גווירישער גערוד פון „שוואַנען"־שמאַלין, שאַשליק.
ס'איז דער „שוואַן" — אַן אַלטער אָקס, נאָר ס'איז אין אַנשטעל —
גליק.

ס'איז סעקאנד עוועניו אַ גאָס אַ ספּאָרטישע,
מיט בעדער, רעסטאָראַנען און טעאַטערס.
איר דערקענט דאָ טיפּן מענדעלעס און טיפּן גאַרקישיע,
נאָר זיי פאַרלירן זיך צווישן אָפּגעפּוצטע, גלאַטע

יונגע זינדלעך, וואָס באַלעבאַטעווען אַף יונגע טעכטער,
קאַרטיאָזשניקעס, אַקטיאָרעלעך, פעטע קרעמער און פּויליאַקעס.
פאַר בעטלער איז סעקאנד עוועניו אַ גאָס ניט קיין שלעכטע ;
דער בעטלער זעט אין יעדערן אַ געבער, אַכוץ אין פרומאַקעס.

:: :: ::

וואָלקנס פאַרוויקלען
פאַרנאַכטיקן מאַנהעטן :
וואָלקנס וואַנדערן מיט טייכן וואַסער איבער שטאָט,
גראַע, געדיכטע געוואַנטן
מיט שטראַמען אָנגעזופּט, —
אַ שאַטנדיקע מאַכנע וואָלקנס — בעטלער אין טראַנטעס.
דער רעגן לאָזט זיך לאַנג ניט בעטן.
אַ וואַססנדיקער גום
שעפעדיק און שמעכיק גיסט.
לויפן מענטשן אונטער דעכלעך פון טעאַטערס,
און פאַקן זיך אַף יעדן סטופּ.

מענדל — אן א היטל און אן פיס —
ווינט זיך אום אין גום אף זיינע קורצע, קלעצליקע פעניעס, —
צום טאָן און טאַקט פון אַלטע, אידישע מעלאָדיעס,
וואָס וויינען ווייטיקדיק אַרויס
פון זיין אויסגעווייקט קלאַרנעטל.

פליוכעט, פליוכעט
איבער מענדל'ס קאָפּ.
דורך וויינענדיקע וואָלעבלעך
שפּילט ער זיך פון האַרצן אַראָפּ.

כליפּעט דאָס קלאַרנעטל,
ווי מעכוטענעסמעס אין שטעטל:
ווען ס'כעטלען ווייטיקן אין שפּילן,
קלינגט דאָס פאַר ראַכמאַנעס-הערצער צוקער-זיס:
מען קאָן די שולד די אייגענע און אומרו שטיין
מיט אַ פעני פאַר אַ ווייגעזאַנג
פון פאַרלאָרענע צוויי פיס.

וואַשט דער רעגן, וואַשט,
גלאַנציקט פינצטער די פּאַנעלן.
מענדל טראַכט:
אין אַ רעגן וועט
מיין אומגליק בעסער זיי געפעלן.
מענטשן האָבן ליב צו זען
דעם אומגליק נאַקעט.
מע צאָלט אַ האַלבן דאָלער מער
דערפאַר אַ פּראָסטיטוטקע.
מע קרימט זיך, נאָר מע קוקט זיך איין
אין אַן אָפענער מאַקע.
און מענדל — שפּילט נאָך צו אַף זיין דודקע!

מענטשן האָבן פיינט צו ווערן נאַס.
נאָר מענדל ווייסט: שלאַכטפעלד
האָט ניט קיין נאַס.
און אַז סע רעגנט — הערט מען דען אויף שיסן?

זאָל גיסן, גיסן.
 אז דער רעגן וועט זיך טענצלען צימבלענדיק אין קווערטל,
 וועלן שווימענדיקע פענים זיך אַ מער טאָן.
 :: :: ::
 אַף נאַסן, שוואַרצן, בורבלדיקן טראָטואַר
 איז מענדל אַ שטיק פינצטער, רעגנדיקער וואָלקן :
 רעגנט מענדלס גיענדיקער האַלבער ראָק.
 רעגנט מענדלס אויסגעווייקטער קאַפּ.
 מענדל רעגנט, זינגט און וויינט און בעטלט.
 שניידט־דורך ניו יאָרק דאָס קלאַנגליד פון אַ צעבראָכן לעבן,
 דורך אַ הייזערדיק קלאַרנעמל :
 אַ קלאַנגליד אין דריי וואַריאַנטן : פון ניו יאָרקער נאָלד און גרויל,
 פון שלאַכטפּעלדער בלוט,
 פון דאַלעס און אומעט און צאַר פון מענדלס שטעמל, —
 וואָס קלאַנגט איבער דער וועלט.

„האַב און גוטס“

אַף אַן אַרעמען ראָג
 פון אונדזער קוירעך־שטאַט ניו יאָרק,
 אַף אַ שמאַלן, צעפלאַצטן
 טראָטואַר, אָנגעווייקט מיט ווייטיקן
 פון באַרוועסע קינדער און ברענדיקע טריט פון ברויטלאָזע ברידער,
 ליגט אַ בערגל אָפּגעבליאַקעוועטע שטולן, אַן אויוון אַ פאַרראַסטעטער,
 אַ הינקענדיקע בעט
 און אַ קינדער־וויגל — ליידיק — ווי דאָס האַרץ
 באַם באַלעבאָם פון דירע, ווי דאָס ברויט־קעסטל,
 דאָס בלעכענע, וואָס ליגט אַן אָפּנס
 אין וויגל
 און שווייגט דעם טיפן הונגער־ווייטיק אויס
 פאַר די אָפענע נאַסן, פאַר די בליצנדיקע אויגן
 פון דער שטאַט ניו יאָרק, — ליידיק, ווי די אויסזיכטן
 פון אויסגעבלייכטן ווייב־און־מאַמע לעבן, וואָס שטייט, פאַרשעמט,
 באַם טויטן בערגל ברוכוואַרג

און היט דאָס ביסל „האָב און גוטס“, אַרויסגעוואַרפענע פון שטוב.
אַפן פאַרבלאָזן קיך־טיש'ל שטייען צוויי קליינע מעש־לייכטער
לעבן אַ פאַרבאַלעשטן וואַנט־זייגער. שפּילט זיך די זון
מיטן קאַלטן מעש, מיטן וואַרעמען צאַר פון מאַמע־ווייב־אויגן,
מיט די מאַכטלאָזע שאַען אַפן שטומען, אומעטיקן זייגער,
מיטן מאַנענדיקן „פּאַנעם“ אַרויף, צו די הימלען, מיט אַ פינטל
פאַרביבענעם פּאַליטור
אַף געוועזענע שטולעכלעך און טישן,
מיט אַריינגעברענגטע טרערן אַף אַ קישן. שפּילט און שפּילט
אַף די טראַגישע, הילצערנע קלאַווישן
פון אונדזער גרויס־שטאַטישן דאַלעס.

ווען די זון איז אַוועק, צו פאַרנאַכט,
איז געקומען אַ ווינט.
האָט אויך דער ווינט, ווי די זון, ניט געבראַכט
קיין דערלייזנדיקע פּרייד
פאַר דער היימלאָזער געזינט, וואָס זיצט איצט ביי די גרויטע,
ברייטע טויערן פון דער נאַכט — באַ דער פאַרהאַקטער טיר,
אונטער וואַלקנדיקע קאַלדרעס.
ווינט זיך אום אין ווינט דאָס וויגל.
דאָס ליידיקע ברויט־קעסטל קוקט אומעטיק
אין נאַכטיק־הימלדיקן שפיגל. און איבערן גאַנצן האָב
ליגט איינגעקנוילט — ווי אַן אַלט, טראַגיש וועזן —
אַן אָפּגעטראַגענער מאַטראַץ,
וואָס וויינט אויס פאַר דער נאַכט און פאַר דער אויצער־שטאַט
אַ ווידע פון
אַ ביטער לעבן.

הונגער אין גאַלדענע צעבערס

ס'איז אַ הונגער אין לאַנד פון גאַלדענע צעבערס, —
ניט ווייל די ערד האָט דעם ווייז ניט גענערט,
ניט ווייל די זון האָט פּרוכט ניט געזאַפטיקט,
נאָר ווייל פּרוכט און ברויט האָט אין לאַנד זיך געמערט.

קאָרדאָרן מיט פּראָסט זיינען איצט געלעגערט,
ניט ווייל אין לאַנד אַ געלעגער עס פעלט. —
אָ, נאָלדגרוב, אָ, פּלאַפּשטוב, אַמעריקע,
דיינע באַפּראַקטע כאַזירים אין רייכסטן האַטעל!

אַט זעט, אַף אַלע ברייטע סקווערן פון די שטעט
האַט מען אויפגעשטעלט יאָלקעס, באַצאַצקעט און אילומינירט;
און אַף אַלע ברייטע סקווערן פון ניו יאָרק
זיינען אָפּטריטן — נאַכטיקע דירעס.

אַ ווינטערלאַנגער שניישטורעם
ראַיאַטירט איבער ניו יאָרק,
ברענגט מען הונגעריק־דערפּראַרענע
יערן טאַג אין מאָרג.

מיט קעץ און מייז אין קעלערס,
אין קאַלטע קאָרדאָרן,
ווי די מיסט־זעק, ווי דער אָפּפאַל —
מענטשן קנוילן־איינ די יאָרן.

קנוילן־איינ דעם פּריער
מיטן איצט פון וואַגלעניש און מאָרן;
וויקלען־איינ דעם קאַפּ אין קאַלנער,
צו אַנטלויפן פון זיקאָרן.

פירהונדערט־טויזנט
צעבראַבענע בעטלעך און געמיטער.
אי דאָס הויז־ברוך, אי די היטער
ווערן צוגעדעקט פון שניי־געוויטער,
און ווייסע ווינטן קלאַפּן
מיט די בלעכענע דעקלעך
פון ליידיקע ברויט־קעסטלעך
אין דער נאַכט אַריין.

עלנט
אַף אַלע טראַטואַרן

עלנט
 אין פערציקמיליאָן טריט.
 דער,
 וואָס האָט אַ היים נאָך,
 קאָן זיך לאַנג מיט האָפענונג ניט נארן :
 עס קומט געזעץ,
 עס קומען שלעגער,
 און די „היים“, מיט ביטער לעבן,
 איבער ברודנע שטיגן פליט.

— ווינטער האָט קיין ווענט ניט, —
 און דאָס איז איצט די „היים“ איבערן לאַנד.
 די פיס פון פראָסט געפענטעט, —
 גיי — און שלינג קעלט נאָכאָנאָנד.

די לעצטע פאָר שייך

עס פלאַצן די לעצטע פאָר שייך אין אמעריקע.
 פארפרעמדט ווערן דעבער, קאלדרעם און מאַנטלען.
 עס ריידן די רויבער ווערטער כאַלעריקע.

— — — — —
 מיר מוזן דעם הונגער אין קאמפן פארוואַנדלען.

נאָך אין די טעג פון „מאָזלבראָכע“
 האָבן אַרבעטער־קוואַרטאַלן
 געשמעקט מיט קאלטן, דאַלעסדיקן אינדערוואָכן,
 געפראָרן די געדערים און די וואַסערקראַנען ;
 און שעריפס פלעגן אונדז באַפאַלן,
 צונעמען די בעטלעך און די טישן — אַ כּויוול אָפּצואווישן.

עס פלאַצן די לעצטע פאָר שייך אין אמעריקע.
 פון לעצטע קישן־ציקלעך ווערן טאַרבעם.
 טאַטעס, מאַמעס, קינדער אויסגעמאַרעטע און דעריקע ;
 פון צוויי פאָר שייך — געבליבן איז מען באַרוועס.

פענימער טרוקן ווי פארמעט,
געדערם און ברוסטן שוין לאנג ניט דערווארעמט,
נאָר רעוואָלט פון הונגער-מאַרשרוטן
צעוואַרעמט די בלוטן.

אַלטע מאַנטלען זיינען פול מיט קעלט און פראַסט,
ווי טראַקס צעטרייסלעט אַף ווינטערדיקע טראַקטן.
און אז אַ מאַנטל פעלט — טראַנסטו וואָס דו האַסט,
ווי מען קוויקט זיך מיט אַ ברויט אַן אַלטגעבאַקטן.

דאָ באַלד, אַף גאָלדענער בראַדוויי און האַוסטאָן,
שלאָפט מען אַפן פראַסט פון לאַט.
פערטער ווינטער אז מען ווייסט ניט פון זיך אויסטאָן,
פון אַ באַד און אַפעסן צו זאַט.

דורך נעכט ווערט די הויט געשפאָלטן
פון וואַלקנדיק-ווינטיקן פראַסט.
נאָר ס'ווערט שוין דער סויעך פון הונגער-דעוואָלטן
איבער אים באַלעבאַס.

רירן זיך טרופן, רירן זיך טראַקס,
לאַזונגען רופן אַנטשיידן און קלאַר:
הונגער ניט, פאָדער וואָס דו פאַרמאַנסט! —
פון פינצטערן הונגער מאַך ליכטיקן וואָר!

עס פלאַצן די לעצטע פאָר שיד אין אַמעריקע.
פאַרפּרעמדט ווערן דעכער, קאָלדעס און מאַנטלען.
מירן באַצאָלן אין צייט פאַר די מאַיסים כאַלעריקע
און צאָרן און הונגער אין קוילן פאַרוואַנדלען!

די אידישע וואוילטעטיקייט

ליכטיקע וויטרינעס. העלע קאַבינעטן.
גענוג זון, גענוג גאָלד און פאַרוואַלטער.
זיצן זיי גרייטע, וואונדיקע ווייטיקן צו וועקן, —
די הונגערדיקע אַפּגיסן מיט קאַלטן.

פאראן ווייטיקן וואָס שרייען, ווייטיקן וואָס שטומען :
דער קאָרידאָר איז פול מיט בעטנדיקע און רוגזעדיקע טענער.
באָרוועסע, פאָרצווייפלטע האַלטן אין איין קומען.
עס טאינען מאָנענדיקע פרויען און דראָענדיקע מענער.

„דער אָפּים פון פאָראייניקטע אידישע באַל־צדאָקעס“ —
צעלויכטענע דאָמען פאָרנעמען זיך מיט פראַגן-אינקוויזיציע. —
אויסגעכאָוועט, אויסגעפּוצט און אָנגעזשליאַקעט,
מיט צופרידענעם באַוואוסטזיין פון „וואוילטעטיקער“ טראַדיציע.

ביזט געקומען היינט, וועסט קומען מאָרגן, קומען ווידער.
און יעדן טאָג ווערט דאָ דיין לעבן מיט די ווייטיקן צענומען.
פראַגן טרעפן דיך ווי מעסערס, ביז דו פאַלסט אַנידער, —
נאָר די הילף איז אַלץ נאָך ניט געקומען.

די פראַגן צילן ניט דעם עמעס פון דיין הונגער צו דערניין. —
דער ציל איז : טאָג נאָך טאָג מיט פראַגן צו פאַרמאָטערן,
דורך דעם — פון געבן הילף זיך אויסצודרייען :
וואָס מער הילפלאָזע אָן הילף אַראָפּצופאַטערן.

פון די מאַסן יאָר נאָך יאָר מיליאָנען קלייבט מען,
פון „אידישער וואוילטעטיקייט“ איבערן לאַנד פלאַקאָטן שרייען.
פון שטילע אַפליקאַנטן אַפליקאַציעס צערייבט מען,
אַ ברויטל קרינסטו, אַ זעקל קוילן, — ערשט ווען עס קאָרטשעט
דיך אין דרייען.

יאָר נאָך יאָר מיליאָנען רייסט מען,
מען שלעפט אומעטום באַ די מאַסן פון די קעשענעס,
און מיט געפלאַנטע ליגנס אַלע טאָג באַווייזט מען,
אַז איך און דו זיינען ניט אין נויט — כאָטש די קינדער זיצן
ניט געגעסענע.

נאָר שטאַרבסטו באַ די טירן פון די קאַבינעטן,
דעמאָלט ווערסטו „אויפגעריכט“ און ביזט אַ „סראָרע“ :
דאַרפסט שוין יעדן טאָג אַהער ניט קומען בעטן, —
דעמאָלט קומט מען שוין צו דיר צו פאָרן.

דאמען צוויי, מיט פאליציי, אף צוויי אַטאָמאָבילן,
ברענגען ברויט מיט פלייש און אַ קאָשערן באַגרעבער.
צו פאָר שיכלעך פאָר די קינדער און צאָצקעס זיך צו שפּילן. —
און די דאָמען ווערן פון „וואוילטעטיקייט“ ליכטיקער און גרעבער.

מיטגעבראַכט די פרעסע — ווערט יעדעס ברעקעלע פאַרצייכנט.
דיקטירן גרויסמוטיק די דאָמען, און די פרעסע שרייבט ראַפּאָרטן.
די נייעס פון זייער „וואוילטאט“ וועט נאָך היינט דער וועלט
דערגרייכן, —
וועט היינטיקע נאַכט זיין זיכער מאַזלדיק פאַר קאָרטן.

דער באַגרעבער הענגט אַרויס אַ זיידן טרויען-באַנד אין דרויסן,
און טשעפעט-צו צוויי דאַרע, לעבעדיקע בלומען.
אַפן טיש שטעלט די פאָליציי צוויי פרוכטן-פולע קוישן, —
זאָל מען זען — ווען די שכיינים וועלן קומען.

די פרעסע נעמט זיך פון דעם אַלעם בילדער שנאַפן, —
אף מאָרד און דאַלעס בליצן קאַלט די אַפּאַראַטן.
די מאַמע און די קינדער האָבן שוין וואָס איבערכאַפן,
נאָר געמוזט האָט מען באַצאָלן מיטן טאַטן.

כאַפט אַרום די קאַמערע די פאָליציי און דאָמען,
דעם מעס אינמיטן, די קינדער מיט דער מאַמען :
פּאָזירט „וואוילטעטיקייט“ אין טויט און הונגער-פּאַנאָראַמע,
ווי אַ רעזשיסער — אין אַ געלונגען-אינסצענירטער דראַמע.

און צוריק אין די זוניקע צדאַקע-קאַבינעטן
פּאָרט די אידישע וואוילטעטיקייט, מיט פאָליציי און פרעסע, —
מיט נאָך אַ באַווייזן פאַר דער וועלט אַ קאָנקרעטן,
אַז די נויט-באַדערפטיקע ווערן פון זיי ניט פאַרגעסן.

די בויערי

פרעלוד

1

ס'האט יעדע שטאָט,
אין יעדן לאַנד,
פעלדער און זומפן פאר מיסט.
אין כינע זיינען די מיסט־פעלדער
די „שעפערדיקע בריסט“
פאר פיר הונדערט מיליאָן הונגערדיקע קוליס,
נאָך דעם אָפּפאַל פון די פרעסערישע יאָנטעוודיקע טעג און טישן.

ניו יאָרק, די שטאָט,
וואָס איז די שטאָל־קאָסע פון אלע היגע אויצרעם,
האָט אַ גאָס, אַ זומפ אַזאַ,
וואוהין זי שלעפט פאַרהונגערטע און הילפלאָזע
און טיטלט זיי —
ווי אָפּפאַל און ווי מיסט:
ס'האָט דורך זומפן שטענדיק זיי גענאָלטן
צו פאַרנארן שוואַכע — וואָס קאָנען ווערן קויעך פון רעוואָלטן.

אַמאָל, אַמאָל,
האָט אָף דער בויערי געפליסט אַ קראַנק־צעפלאַמטער שטראָם
פון בלוט און מעסער־רויב: די בויערי
איז פול געווען
מיט קראַנקע טרעמפס און מעסער־העלדן
וואָס האָבן זייער לעבן און די אויגן אויסגעברענט
אַפן בלישטשנדיקן קויב
פון ניו יאָרקער באַרגנדיקן גאָלד!
יעדער אַרבעטער און האַרעפאַשניק איז אין זייער קראַנקן אויג
אַ יאָלד:

„אַזוי פיל גאָלד! אַזוי פיל גאָלד!“

היינט איז די בויערי
נאך אלץ א זומפ,
(די בויערי וועט בלייבן זומפ
ביז אַקטאַבערדיקע טעג!)
איז נאך דאָ דער מעסער־העלד, נאך דאָ דער טרעמפ,
נאָר ניט יעדער איז דאָ היינט אַ טרעמפ,
און ניט יעדער איז
אַ לומפ.
די וואָל סטריט שטאָט
פאַררופט אַהער,
פאַרנאָרט אַהער
מיט שווינדלערישע אַרבעט־אַגענטורן,
מיט פּוילע קלויסטער־הורן, וואָס מאַניען די געזונטע אַרבעט־אַזע
מאַסן
מיט שטאָטישער „נוטהאַרציקייט“ פון ניט זעטנדיקע שפורן
פון ברעקלעך שרייענדיקן בעט־ברויט.
ניו יאָרק פּילט די געפאַר,
וואָס וואָרצלט שוין אַף יוניאָן סקווער.
צו ליכטיק איז, צו פאַקלדיק
דער סקווער פאַר איר!
מאַניעט זי
און שלעפט אַהער אָט די וואָס קראַמפּן
פון הונגער און פון צאָרן,
די פון אונדז, וואָס זיינען נאָך ניט רייה צו קעמפּן און צו שטאַרבן
פאַר באַרוה פון אַרבעט,
די פון אונדז, וועמענס וואָרט ס'איז אַלץ נאָך ניט געוואָרן
אַ ברענענדיקע קויל
פאַר שטאָט און שטאָט, וואָס שלעפט אין זומפ.
פּאַלגן זיי און קומען,
און שטעלן זיך אין ריי.
שטייט מען שאַען און מען פּרירט. און ווען די פּאַליציי דערפּירט
צו דער טיר פון שטאַל־קיך
דאַרף יעדער געבן לויב, דאַרף יעדער דאַנקען יויזלען און די
שטאָט־לייט
פאַר דער שיסעלע זומפיקן זופ.

אמאָליק בלוט אף דער בויערי
 איז געווען דער שטאָטס שרעק.
 היינט איז יעדע ברודנע שיסעלע זופ
 א זוריק פלעק פון אונדזער בלוט אף שטאָט.
 און שטאָט און שטאָט פון גאָלדענער מעדינע
 וועט דאָ ניט אָפקומען מיט שרעק!
 קויבן פון גאָלד אף פארק עוועניו און וואָל סטריט
 וועלן ניט מאַכן פון אונדז קויבן מיסט אף דער בויערי!
 שטאָט „לעבט-אויף" די בויערי
 מיט סאָם, מיט הונגער און מיט טויט,
 מיר האָבן דעם יוניאָן סקווער פארטרויט דעם קאָמף קעגן דער
 בויערי.

די בויערי וועט מוזן
 זיין געהילט!
 די בויערי וועט מוזן ווערן העל!
 די בויערי וועט אויך, דורך אונדז, נאָך זיין אַ שוועל
 פון וואַנען צו באַשיסן
 די רייכע קאָטעדראַלן, וואו ס'וועלן זיך באַשיצן
 די היינטיקע מוניציפאָלן,
 וואָס העלפן, העלפן גיכער
 אַרבעטלאָזע פאָלן אף דער בויערי.
 און די ציטערדיקע האַנט,
 וואָס שטרעקט זיך נאָכן גראַשנדיקן זופ,
 וועט וואַרפן שטריק אף יעדן סלופ און געבן די שטאָט-פירער
 דעם לעצטן לופ-דע-לופ
 אף דעם צייכן פון דער פאָן, דער רויטער פאָן
 און ביקס
 אף יוניאָן סקווער.

2

אַלט-מויערדיקע,
 טרויערדיקע בויערי.
 ברייטער, שוואַרצער שעמעך גאָס
 צווישן צוויי אַלטע, פארדעכטיקע סקווערן.
 שוואַך זיינען
 די ווינטן דאָ,

נאָכן קויל־און־מעסער שטורעם פון אמאָל,
קליין און ענג
די סקווערן, לאָזט זיך קיינמאָל ניט
פארקערן
דיין בלאַטע,
דיין זינד און
דיין וויי.
שטאַט הערט
דיין שטומען געשריי, נאָר לייטישע שטאַט
קאָן ניט שטערן
איר מאָלצייט, שפּיל און
געשעפט.
שטאַט לעבט
לויט אַ פּאָפּולערעם העפט פון וואַקסנדיקע
ציפּערן
און לויניק־אויסגעוויילטע פּסוקים.
(נעם, דו,
בראווע, ביינערדיקע באַנדע, נעם
פון אונטער דעם שאַטנדיקן סקעלעטן־פּלאַנטער פון על־און.
ריווער־בריקן
דעם ברודנעם טשאַטהעם סקווער און רוק אים, רוק —
דורך קופּער—יוניאָן—מעדיסאָן—העראַלד און טיימס סקווערן! —
זאָל זיך אזא שטאַלענער גערודער דורך רעלסענער סקעלעטן־שטאַט
דערהערן, אז אַלע
פּרייד־פּון־שמאַלץ־פּאַרגאַסענע אויגן
זאָלן פון דיין ווייטיס זיך צעברענען. זאָלן די,
וואָס נויגן זייערע ראַפּינירטע בליקן אָפּ פון דיין נאַכלעסיקן לעבן
די מאַכט פון שטאַל־און־פייער אין דיין „מאַכטלאָזיקייט“ דערקענען.

מיטנוואָך

פּרי.
בויגן זיך
נאַקנס, בויגן זיך
קני.
צעשמעטערטע לעבנס באַגעגענען טעג אינדערפּרי.

שוין :
יעדער — בא זיין אָפגענארטן לױן. קרעמער
צײלן,
צײלן װידער.
װערט איבעראַניים
צעטײלט
די װעלט
צװישן די „ברידער“ : „װער עס האָט
זאָל האָבן ! די איבעריקע
מוזן גראָבן, זוכן נייע
אויצרעס אָף דער ערד“. צײלן, טײלן —
װעמען די שלעסער,
װעמען די
הײלן.
איצט צעשפײלן זיך די קאַלאָסאַלע קאַרניװאַלן
פון לײטישער, מאַרקיסקער גזײלע.
איצט יאָגן זיך,
רוישן די
באַנען
יעדע מינוט.
איצט הױבט זיך אָן הײן־העריקער מאַרשרוט פון אַװטאָמאַטן.
איצט װיברירט זיך צינדנדיק
דאָס בלוט פון הונגעריקן,
טרעפנדיק דעם זאַטן. בױערי־קרעמער
אײלן
צו די קראָמען,
מיט זעקלעך קלײנגעלט פאַרן טאַג : די הענט
אין בידע קעשענעם —
היטן געניװויש
יעדן קוק און יעדן ראָגן. (אָ, גאַס
פון רעגנדיקן, פּרינדליקן נאַכטלענגער
און קראַצנדיקער פּלאַג !) אָפּן,
באַלױכטן —
געפאַסטע רעסטאָראַנען. ברודנע, באַרוועסע אַרבעט־אַזע ברידער
קאַרטשען זיך

בא ברייטע וויטרינעס פון געשיר געשעפטן, און מאַלן זיך
טעפלעך וואַרעמע קאווע
אין די קאלטע, מעטאַלענע קאווע־קעסלען מיט די פאַרדרייטע
קראַנען. — פאַרמאַרעטע,

צעפּראַרענע, פּרימאַריקע קלאַנען, וואָס וואַרטן שוין
מער ניט געדולדלאָז

אַה אָנקום פון

באַנען, הערן שוין

מער ניט, דורך ווייטיקן מעמפע, דורך צאָרן פאַרקלעמטן
דעם בראַזן איבער קעפּ.

ווייל שטאַרקער פון שטאַטישן שטאַל־בראַזן

שטורעמט אין דאָרשטיקע הערצער, האַמערדיקער

פון איילנדיקע על־באַנען שלאָגן די פּוּלסן

אין שלייפּן, אין הענט פון אַ מיליאָן:

דער פיבערדיקער הונגער און בענקען נאָך ברויט.

בלויז אין קאַלטע,

קאַרַכעסדיקע נעכט קאַנען זיי כאַלעמען

פון בעטן מיט קאַלדרעס און

וואַרעמע טעפּ — אין גריבער, אין הויפּן, דורך כווישעך פון שטייגן

אַה קרומע, פינפּשטאַקיקע טרעפּ פון פאַרלאָשענע כורוועס.

(אין דער ברייטער וויטרינע, מיט זעמל און טאָרט,

פון גרינס רייכער קאַפעטעריע הענגט אַ לאַנגע, זילבערנע האַנט,

האַלט דעם ערשט־דערפונדענעם „וואונדער־קאווע־טאַפּ" וואָס גיסט

און

גיסט

אָן אָפּשטעל

קאווע מיט שמאַנט, אין אַ טאַש

מיט גאַלדענע זוּימען. — עך, ווען טרוימען

זאָלן טייקען קאַנען ווערן פּוּיסטן, — וואַלטן

בויער און גרעבער, וואַלטן סטאַליערים און ברוקער

ניט שטיין דאָ, אינדרויסן

און בייסן די

גומענס

און ליפּן פאַרברענטע, באַ פענצטער מיט קאַלטן געשיר

און באַם גאַלדענעם אַנאַנסן־טאַפּ

פון מיסטער גרין — דעם קאווע־גווייר).

נאָכמיטיק — באַ וועמען ?

אַט זיינען די

נעמען : באַ אלע

באַנקירן און

קרעמער. באַ אלע

וואָס האַלטן אין לאַפעס דאָס לעבן

און קלעמען. באַ אלע

וואָס פרעסן דאָס לעבן ווי פעטע, געבראָטענע לעמער, און שענקען

דער הונגעריקער וועלט די ביינדלעך

דורך די לייט פון גאָטס גאָלדענעם באַלעמער, צו דערווייזן אונדז

אַז גאָט און גאַנעוואָבן אַ ברייט האַרץ. — די לייט, די לייט

וואָס היטן אָפּ פאַר זיך

די הויכע ציפערן,

צעפראַלן טיר און טויער : ס'זאָל דאָס הונגעריקע פאָלס וואָס מערער

ליפערן

מאַנטלען, זייגערלעך, הויזן, שייך און רינגען : קריגן גאָלד־שטיקלעך

און צאָלן ניקלס ! —

(ווען אַ מענטש איז הילפלאָז, און גייט אום ווי אַ שטיק טרויער —

קאָן ער זיך ניט דינגען).

וואַקסט דער מאַרק־יאַנטעוואָ פאַר די פראָצענטניקעס אין צייט אין

ביטערער,

ווען אין יעדן מאַשקן־פעקל איז אַ קיווער טרויער איינגעוויקלט.

„פּיין־שעפּער — שעפּער פון פּיין.

דאָס לעבן דאָ

בלישטשעט,

דאָס לעבן איז

פּיין,

פּיין און פּאָלירט, ווי די גאָלדענע רינגלעך, טאַקטיש

און שטיץ, ווי

די האַלב־סטודענטישע, פאַר קליינגעלט פאַרדונגענע אינגלעך וואָס

ריידן, באַוועגן זיך

און האַנדלען דאָ

לויטן טעמפּ פון

די קליינע,

גאָלדענע עלדזשינס,

וואָס באַוועגן אין אַלע שופּלאָדן
דעם וואַרעמען וואַקס פון פּראָצענטן, „פּיין“־שעפּער און פּיין.
(דאָס לעבן דאָ)

בלישטשעט,
דאָס לעבן איז
„פּיין“).
באַוועגן דאָס לעבן פון מענטשן, וואָס זאַמלען יואוועלן און נאָלד
אַן דער פּאַרצייטיקער שיינקייט אפּילע
פון אַלטער לעגענדע פון רהיין. מענטשן וואָס בויען
אַליין א
לעגענדע
פון קליינע, נאָלדענע עלדזשינס,
וואָס פּולסירן מיט רואיקן אימפעט פון זיכערן איינקונפט: פון
אַרעמע

גאַסן, פון אַרעמע
רעקלעך, העמדער און
שיך. —
די לעגענדע פון קרעמערשן שיוועט אפּן אינדזל מאַנהעטן,
וואָס זייער קאָפּ קאָן ניט זען דעם דיך. די לעגענדע פון
פעטן טשאַרמעין
אפּן כעזשבן פון באַרוועסע
בינענדיקע
פּיס אין
געוויין.
(אינדזל, אַ, אינדזל פון רויב־קראַמען און קאַבאַרעטן! דייע בויער
מאַנען אַרבעט, מאַנען ברויט און מאַנען
בעטן
אין קאַלטע, שטעכעדיקע, רעגנדיקע נעכט!)

פּערציקטויזנט יונגען,
(און נאָך פּערצן מיליאָן!)
פאַר וועמען דער הודיענדיקער פּייה און מיטי־גלאַק האָט ניט
געקלונגען — יאַרן און כאַדאַשים (סידן מיטיק איז
דער ברוינלעך־ברודנער, פאַרעווער בוליאָן
פון סעינט מעריס שאַרבנדיקע שאַמאַסים, אין איר „דערלייזנדיקער
אַרמי“.

הייהיי. קרעמער,
פריסטער
און שטאָטישע פירער. הערט ווי מעטערדיק
עס קאָן באַ אונדז זינגען פון הערצער מיליאָנען דער וויי. הערט
ווי די נאָקעטע יונגען האָבן דעם הונגער
אין לידער פון וואָרונג פאַרזונגען. מײן גרייטער אָרעה,
מײן שראָטיק לײב
דאָס ליד, די ליד פון הונגעריקע אינגעווייד פון די, וואָס קאָנען
זינגענדיק

מאָנען
ארבעט און ברויט אַף די נאַסן פון שטאָט). אָט —

ברויט — ברויט — אומעטום:
ברויט אין בעקערייען, פולגעפאָסטע טראָקס, אין קראָמען און
קאפּייען.

WARD'S BREAD!

אַף יעדן פלוּט. ברויט
פון ביינעריקע הענט — פון קלערגישן געבאָט.
„ברויט און אַרבעט“ — אַף פלאַקאַטן אַף די ווענט
פון אַרבעט־אַגענטורן. —
„פרייער ברויט און פרייע פורן“ — פאַר די וואָס זיינען ניט גענויגט
צו זוכן שפורן פון פאַרראַט.
ברויט פאַר אַלע הונגעריקע, פאַר אַ „קליינער“
ברודנער טאַט אין שניידעריי, ברוקעריי,
באַ אָטאָמאָבילן, אין סאָבווייס, באַ פוטערוואַרג, קליידער, אין
פעלדיקע ציגעלניעס,
אין זאַלץ־גרוּבן, גאַלד און קוילן־שאַכטן — ברויט! פיפן, קלינגען,
טרובן קלויסטער־לעך און אַגענטורן: ברויט —
פאַר ברודער־לעכע בלוט־און־ברויט שלאַכטן איבערן לאַנד אַמעריקע.
נאָר די פערציקטויזנט יונגען,
(און די פערצן מיליאָן)
געזונטע און דעריקע, טראָגן פון הונגער די פאָן פאַרביי
די פריסטער, די הענדלער פון
גאַלדענעם געץ און פון געטלעכער האַנאָכע. פאַרביי,
פאַרביי די

אגענטן פון
„ברויט און האצלאַכע“.

אינטערלוד

דרייט זיך, דרייט —
שטאַטישע רעדער.
ניט קיין האַטעלן, ניט
קיין דיליזשאַנסן (פאַר איך, פאַר איך דערווייל
די שאַנסן): פון די שפייכלערס געזונטע, טאַגטעגלעכע אַרבעט,
ערלעכן,

קאַרענעם ברויט און פרייע
אַפענע בעדער.

דרייט זיך, דרייט —
שטאַטישע רעדער.

פון יעדן צילינדער
אַה אַ שטאַטישן פליך
קאַן מען מאַכן צוויי-דריי פאַר שייך פאַר באַרוועסע קינדער און
פרויען.
פון דעם זילבער, די לייכטער
אַה אייערע טישן
קאַן מען אויסשמידן אַדלערשע קלויען. (מען וועט).
באַ אייערע טירן איז
געפאַלן שוין
ניט איין שטאַפעט. פאַרגעסט. פאַרגיסט
מיט סקאַטישן ליקער. פאַרדעקט, פאַרבויסט
מיט בראַדווייער באַלעט. דרייט, —
אייער אייעגענער שטאַט-זייגער גייט — קיינמאַל ניט
צוריק!
לויט דער צאָל טויטע שטאַפעטן איז צווישן אונדז ניטאָ קיין בריק.
דאָ איז נאָר —

שטריק. דאָ איז נאָר

פלאַנטער

פון גליענדיקע ווייטיקן. דאָ איז אַ

קנויל

פון רעם לעבעדיקסטן שיכט — א באליידיקטן.
 דא איז דער געציילעמטער אָמער פון בלייכע,
 פארעווע פריידיקער, פון טעג, הימלען,
 פון דערווייליקע אויסזיכטן
 ליידיקע. ליידיק פאר אונדז, נאָר פול און פינקלדיק
 פאר דייע קורוועשע קרעמער, געזעצגעבער און ריכטער,
 פאר די גאלאָכימלעך, ראַבאָנימלעך, די מאַרד־געברייכטע
 און פאר די טיטולירטע שווינדלער
 פון דיין „גאלדענער“ און בלוטיקער
 געשיכטע.

שאַבעס

שאַבעס באַטאָג
 זעט עס אויס
 ווי אַלע,
 אַלע זיינען
 גרייט צום יאָנטעוו.
 ווי אַלע לעבעדיקע ברידער אָף דער בויערי
 זאָלן אין דעם ערעוו יאָנטעוודיקן טאָג געניסן פון
 דער פולער, קרעמערישער שעפע.
 קרעמער פאָסן איין די רענדלעך אין די שטאַל־קאָסטנס,
 נאָר די פענים צאָלט מען אויס פאַרן אויסקערן
 דעם שווערן שמוץ פון קאָרידאָרן. —
 קויפן קראַנקע ברידער באַרוועסע דעם צאָרן אויס, די אַפאַטיע
 און קעלט,
 דערטרינקט מען אַלע ווייטיקן, געפאַקטע קראַמען און
 די פרעמדע וועלט
 אין
 איין
 קליין
 פלעשל
 רויכערדיקן בראַנפן.
 און ווען עס קומט די נאַכט פון שאַבעס־זונטיק
 צעציען זיך אין קראַמפן לענדן,
 בריסט און
 קעפּ.

דעמאָלט רינט איבער ברודנע, פינצטערע קאָרידאָרן-טרעפּ
 גרינער ספירט מיט גאַל, רינט
 ברענענדיק
 בלוט,
 איבער די שוועלן,
 צו דער גאַס,
 צו די וואַקלדיקע, פון ווייטיקערענקלעכע פאַנעלן, פאַרנומענע
 פון לאַנגע, מידע, אויסגעשטעלטע רייען באַ די אַלטע, שוואַרצע
 „געמער-הייזלעך“ וואָס פינטלען מיט
 קליינע,
 טונקעלע
 עלעקטרישע צלאַמים — „הייליקע“, פאַרשאַלטענע סימבאָלן פון
 ברוטאַלן,
 וועלטלעכן שפּיכעס דאָמים. דאָ,
 באַ די טוביע, טונקעלע טירן איז אומהיימלעכער, שווערער
 דאָס פּירן.
 אינעווייניק בליצן אַנטקעגן שילד איבער שילד :

What is your life?

Greet the Lord in prayer!

וואָס
 אונדזער לעבן איז ? — איר,
 אייער לינגערישע טפילע, די לייזיקע דילן און ברויט
 אָף דער בויערי
 ווילט אויסנארן אונדזער דעוויז.

When—we—all—get—to—heaven!

When—we—all—see—Jesus!

הערט זיך צו צום שניידנדיקן רעווען
 פון צעפאַסעוועטן ווייטיק.
 דערפילט די לידן אין
 צעבראַכענע געמיטער און קריזשעס. קום, דו,
 געטלעכע אַנעמיע, קום — הייל
 די בויערי עפּידעמיע
 פון גייסט און ביין. אָ, ניין, שמאַלע, קלייזלדיקע,
 קירכלעך-לייזלדיקע דאָיער סטריט. —
 ביזט דער טעמפּער מעסער, דער טיפּער טרויער-שניט

פון אונרזער לעבן אף דער בויערי, וואָס דו האָסט דורכגעשניטן
און געטויט. יעזום

קריסטוס —

אונטן און אויבן.

נאָר אונטן, אין „הייליקן קעלער“, אף די צעשפּאַלטענע דילן

ווערט ניט, פאַר ליבער פון קעלטן צעמעסערט, דיין גלויבן —

אַ וואַרעמע קאָלדרע.

פּוסטע, טרוקענע

ברוסטן

כריפן,

הוסטן, ווי דינע לידער און טפילעס,

ווי דינע ביסאוילעמדיקע אוטאָמאטן — די אַמאַטאָרישע פּריסטער.

האַלעלויאַ, האַלעלויאַ — הייליקע הענדלער. אפן מאַרק פירט אַרויס

ניט דעם טויטן יעזוסן,

נאָר די קאַסטנעס גאָלד און זילבער פון די קלויסטערס

און בייט זיי אויס אף בעטן און

אף קאָלדרעס. (מיר וועלן! מיר וועלן!)

בייט זיי אויס אף בעקער־אוינונס — צו קאָנען טרייסטן

כאָטש מיט ברויט

די, וואָס דיניקע האָבן פאַרפירט

צו בעטלברויט, צו לעבעדיקן טויט. צו דער פאַטאַלער, טראַגישער

גאַס

פון ברייטע באַנקן, בלומען־קראַמען, רייכע,

כינעזישע קאַפּיען און ביזיבי שטאַלן. (וועמען עס דרייען

די קישקעס

פון מאַלאַגע, פון ניס און טשאַרמעין און ווער עס איז, דערביי —

באַם ביזיבי

צוליב דריי סענט געפּאַלן).

האַלעלויאַ, האַלעלויאַ, —

ניט דאָ וועט

די קרוין פון „דערלייזער“ טאָן שטראַלן. האַלעלויאַ,

האַלעלויאַ.

ניט צווישן באַנקען און קראַמען פון בלומען

פאַר די

וואָס האָבן דאָס קראַנקע, אַרעמע לעבן צענומען וועט דער געזונטער

מאָשיאַך טאָן קומען. האַלעלויאַ.
האַלעלויאַ.

אינטערלוד

פאַר וועמען, וועמען איז
די נאַכט?

פאַר די, וואָס זעען ניט די זון און זוכן, אומבאַוואוסטזיניק,
איר קופערנעם רעפּלעקס
אין טויזנט־לעמפלדיקן ליכט פון שלעסער,
אויפגעבויט דורך בייטשאַן־בלוט און גאָלדן מאַכט. פאַר וועמען,
וועמען איז
די נאַכט?

פאַר די באַרוועסע בויערי־ברידער איז די נאַכט אַן ענדלאַזער,
פייכטער טונעל

מיט שטילע שאַטנס,

קלאַפּנדיקע הערצער

און הייסע,

פאַרגליווערטע טראַפּנס

אין די רויטע אויגן־ווינקלען. —

פאַר זיי איז די נאַכט אַ דערמאָנונג אַז לעבן איז
לייב,

וואָס לעבט אַף וואַרעמקייט פון בעט,

ברויט און ווייב. פון דער ווייט — אַ ברייטער, צעשפּיזטער

ברענענדיקער דאָך איבער שטאַט. —

דאָס בלענדן, פּערציק בלאַק העכער,

עדיסאָנישע בליצן פון לייכטע, ליכטיקע לייב־און־פּילם שפּילן

פאַר נאַכטיקן צייטפּאַרטרייב. און דאָ כאַלעשט דער כאַלעם פון

לייבלעכן פּאַרן

אין טעמפע, מענערשע לענדן.

דאָ איז די נאַכט ניט קיין פינצטערער באַרג

וואָס פירט צו

דער זון.

דאָ איז די נאַכט ניט קיין לייטער

מיט גלייכע, געמאַסטענע,

זיכערע טרעפּ

צום ראַנד פון באַניען.

די נאכט איז דאָ

א הייל

וואָס היילט ניט

די היילבארע באַוואוינער פון היילן. (אליין, אליין

וועלן מיר די קראַנקע הויטן שוילן).

די נאכט איז דאָ אַ שוואַרצע זיילן־באַריקאַדע,

ווי דער „קאַמף“ איז — קלאַלע, איינגעהאַמעוועטער פּראָטעסט,

אָן דער האַפענונג אַף זיג.

די נאכט איז דאָ אַ גרויסע, פאַרשאַמטע פליג וואָס פליט און

זשומעט אין

די אויערן פון פּרינדיקע רייען: „גנאָד, גנאָד פון

יעזוסן. אָפּרו, ברויט פון קלייען — פון דער דערלייזנדיקער

מיסיע“.

דאָ איז די נאכט

אַ צענומענע שטוב, אָן ווענט, אָן טיר, אָן דאָך — אַ וויסטע

צעשראַקענע פּלאַך — די נאכט אַף דער בויערי.

רויע נאכט,

פייכטער וואַנדל.

קאַמף און קאַלטער האַנדל פון פּערווערזע

און פאַסיווע בלוטן.

רייפּע

וואונדן,

אין יונגער וויזיע פון לעבן געצונדן, — צעברענט און

צעבונדן

אין העפּקער פון וואָרן גוירל פון

וויזיעס —

אין רויע נעכט אַף דער בויערי.

אַ, ראַסטיקער רייף

פון בעטלברויט און ברודנע בעטן, בויערי — בעט,

בעט און בולוואַר פון באַלידיקטע בעטלברויט־ברידער. בלוט

און ראַסטיקער

שליף

אַף צעצויגענע העלדזער פון נעכטיקע געוואָלט־און געוואָלט־און

געקאַנט זיין־אין לעבן אטלעטן, — „העלדן“

פון אייגענער אינגל-ראַמאַנטיק און מאַנלעכן ווילן, וויזיאַנערן פון
אייגענע,
דערוואַרגענע צילן,
וואָס די ברוטאַלע קרעמע-רוועלט האָט ניט דערלאָזט דערפילן.
מענטשן, לעבנס
אין ווינקלען
פון כאַרעווע קאָרידאָרן
שטייענדיק אַנטשלאָפענע, — געבויגענע,
שטאַלענע שאַטנס
פון האַמעטנע, גאָלדענע האַמערס געטראָפענע. הענט — אין
צעפליקטע
בוזעמער און קעשענעס. פענימער — פון קעלט —
מעשענע. מענטשן,
מיט שטאַבעס איבער זייער גוירל פאַרהויבן.
(ניט אַלע, ניט אַלע דאָרט קאָנען די שטאַבעס צעשטויבן!)
גרייט זיינען
אין אַלע ברודנע ווינקלען
קויבן
מיט מעסערנע געפאַרן.
נאָר שטייענדיק-שלאָפנדיקע שטאַלענע שאַטנס קאָן שוין מער ניט
אַרן (ווי די פאַטאַל-פליענדיקע אַטאָם
פון מאַרקיקע האַרן) סאַקאַנע אַף די וועגן.
די שטיינער פון בויערי-ברוק ווערן אויפגעוועקט פון רעדער, די
שלאָפנדיקע שאַטנס —
פון וואַרעמען, קאָרענעם רייעך
פון פולע וועגענער מיט לאַנגע, פרישע, פאַרטאַגיקע ברויטן,
בייגל און
זעמל.
עס פאַלן אויגן אַף אַ קעסטל
באַ אַ דערבייאַיק קרעמל, נאָר אין פייכטן אויפציטער
פון פראַסטיקע טויען
פאַרגעסן אַלע דאָ צו בויען פלענער
קעגן איינגעלעבטן הונגער.
שפּרייטן זיך,
אינאיינעם מיט

באגינענדיקע טויען,
די רייכעם וואַרעמע פון פולע וועגענער און שלעפערן,
פאַרשלעפערן, —
ווי אין ווייכע
בעטן
נאָענטע פרויען, — אַף נאָך געציילטע,
באגינענדיקע רעגעס.

זונטיק

זונטיק פרי איז די בויערי אַ לאַנגער,
גראָער עקראַן
מיט הויכע און נידעריקע געקאָרטשעמע שאַטנס אין פלעגמאטישער
באוועגונג.
ווען ניט ווען פייפט דורך אַ קריכנדיקע, געלע באַן איבער
דער איינגעראַמטער בויערי.
היינט איז רואיקער דער גאַנג : דאָ טראָגן זיך ניט אום
קיין בשאָמיס־רייכעם
פון זונטיקדיקע בראַטנס. היינט ראַשט זיך-ניט אַזוי
דער קלאַנג
פון קרעמערישן קליינגעלט. היינט איז „רואיק“, היינט איז
ברייט
די שמאַלע,
איזאָלירטע קליינוועלט. היינט איז
שטילער און פאַרטראַכטער
דער גאַנג דורך
דעם אָפענעם, גאַסיקן טונעל,
וואָס רעגיסטרירט אַפן אַספאַלט, אַף דער לאַנגער רעלס־בריק
פון „על“
און אַף ביידע דורכגעטרעמפּעוועטע שורעם מויערן
יעדער רעגע אַן אנדער מאַניע, אַן אנדער וואַקל — דעגענערירטע
שאַטירונג
פון זעל און
פון ראַנג.
די בויערי האָט יעדן טאַג נייעם פאַנג. דאָס אַלטע, מיסעמדיקע
מיסיע־געזאַנג
דאַרף העלפן קלאָר מאַכן דאָס וואַסער און

די קעפ

פון די „פארלאָרענע“.

נאָר פונקט ווי העלפט איז זאמד אין זייער ברויט

דעם קאָרענעם, וואָס קנאקט ווי גלאָז

אונטער די ציין,

אזוי איז זייער פרייער, גראָשנדיקער טעלער וואַרעמס

ריין פון אַליץ,

וואָס קאָן די רייען שניידנדיקע, שאַרפע שאַטנס געבן קליאַק. אזוי קאָן

זייער לויב, לאַמענט און ליד, די פסוקים אָפגעקראַכענע

די ברידער, די דערשלאָגענע פירן צו דערלייזונג,

צי כאַטש אָנטאָן זיי אַ ראָס אינמיטן קיווערדיקן מאַרט.

האַלעלויאַ, פוילע פאַטערס :

שטיינעריק-האַרט — אייער ברויט און

געלעגער. אַלע, אַלע מיר — טרענער : מיר, די געזונטע,

טראָגן דעם יאָך פון ניירוועלטיקע בויער. די בויערי-ברידער,

די קראַנקע,

טראָגן די קלאַלע פון

גאַלד און פון גאַט, איר

ברענגט „דער-ליי-זונג“

אין בלאַטיקן זופ.

אַ טאַג, אַ באַרענגטער.

פאַראַן וואַגלער דאָ

וואָס יעדערער פון זיי איז לאַנג שוין

אַ געזענגטער

מיט זון און רעגנבויגן. די שוואַכע פונקען האַפענונג

אַריינצוזויגן

אויסזיכטן אַף בלעזלדיקע זונען, — פון אַ פלעשל, אַ

נאַרגילע

אַדער פון דער ציטערדיקער דלאָניע

טליען עטוואָס שטאַרקער

אין אַ טאַג מיט רעגנדיקע הימלען.

די פונקען טוקן זיך

און ווימלען : די אויסזיכטן

אַף בלעזלדיקע זונען שימלען, אין רעגנדיקע זונטיקס.

מאַנען, מאַנט מען ניט.

בא וועמען בעטן איז ניטאָ. וויקט זיך, בייזלעך,
 הינטער ראָגן,
 דער שמוגלער פון קאָקין.
 קוקט גייצט דורכן קעלער-פענצטערל דער אידליק
 מיט די רויכיקע געטראַנקען.
 דרייט מען זיך אום באַ די קעלערס, רייבנדיק די נעזער, זיך לאָבנדיק
 מיט סאַמיקאַלע האַלישע געשטאַנקען, וואָס רעגן ביז וואַרעמקייט,
 וואָס רודערט-אויף

דעם אומפלייט אָפן לייב. נאַסע, נאַקעטע
 קעפּ, אויסגענעצטע ברוסטן
 און אָפגעטעמפטע ווייטיקן.
 אין אַ טאָג אַ רעגנדיקן
 קומען אָף די ראָגן ניט אַרויס יעזוסעס שאַמאַסימלעך
 צו פריידיקן האַפענונג אָף זון,
 אין די קומענדיקע טעג פון „אויסלייזונג“
 דורכן „טאַטן און זון“.
 אין רעגנדיקע זונטיקס קומען זיי ניט ראַטעווען
 מיט רעטונגען פון אויבן.
 היינט זיצן זיי באַ זיער ביבֿל, לעבן אויוון,
 הינטער קלויסטערדיקע שויבן און „לייזן אויס“ די „אומריינע“,
 די „זינדיקע“ — פון ווייטן.
 נאָר אין טעג אין זוניקע
 קומען זיי און פּרעפּלען פון
 זוניקערע צייטן — פאַר די וואָס זיינען מיד און פּאָלגן ניט
 זיער כּריפּנדיקן רוף. האַלעלויאָ.

פּאַסטלור

ניט איין
 גאַס. ניט איין
 סקווער.
 ניט איין געגנט:
 פון גרענד סענטראַל, דורך פענסילווייניע, ביז די דזשורזי וואָקזאַלן
 ציען זיך די באַרוועסע בויעריי-קאַרניוואַלן, דורך די נעכט,
 די פאַרטאָגן.
 „בלאָע הינט“ באַפּאַלן,
 פאַריאָגן, טרייבן פון רויכיקן וואַרט-זאַל, פון סקווערן,

טרייבן פון ראגן. (הויכשטאטישער געבאָט!) —
 ביז די בויערי, געלייטערט, געהילט דורך יוניאָן סקווער,
 וועט, אָנשטאָט פֿיפּט עוועניו,
 שפּאַלטן די
 שטאָט. קעפּ —
 צעשלאָגענע, פֿיס —
 אָפּגעטראָגענע, אויגן, ציינער — צעקרימט.
 גוירל און וועג —
 פון פֿריסטער און שטאָט־ראַט באַשטימט. ניט מיט שפּיז,
 ניט מיט גוטסקייט פֿאַר אָרעמע — די זילבערנע,
 שטאָטישע בעקנס, נאָר די „מוטיקע“, קאלטע
 פּאַליצייאישע שטעקנס
 מאַכן אונדזער שטאָט באַרימט צווישן די ברידער אָף דער בויערי.

ברוינער, ברודנער ברק. בוילעט
 ברענט אַרויס פון דיר דער דרוק פון דעגענערירטן אינהאַלט
 פון רייכער מעטראָפּאָליע.
 דרוק
 פון וואַקלדיקע פֿיס,
 פֿאַרטרונקענע בליקן. דרוק פון
 צעבלוטיקטע גליקן.
 דרוק פון פֿאַרשלאָסענע הערצער וואָס שטיקן מיט בליקן בראַנפן
 און רויך

פון גייציק־געקליבענע, בלאַטיקע סטאַמפּס
 די רעמונג־געשרייען פון לויטערן לעבן, — סיי דעם נאַאיוון,
 סיי דעם פֿאַרנונפטיקן,
 ליכטיקן אינהאַלט, — אונטער די פייכטע,
 צעפּוילטע

קאָלדרעם פון דעגענעראַציע: דער וועלטס פֿאַרגיטיקונג
 פֿאַר איר צעפּאַסעווען די יוגנטלעכע דעקאָראַציעס
 פון וועלן ווערן, וועלן
 זיי זיי. — די אלע, וואָס
 זיי „שפּיוזט“

אין אירע קריסטוס־שטאַלן אָף דער בויערי
 און ביט
 זייערע נעמען אָף

האָבאָ,
טרעמפּ און
שוויין.

קום, שטאַט.
קום, דאָרף :
קוק אָן
דעם טראַגישן קוריאָז.

קום, וועלט —
דאָ דער משינע.
דאָ די גענג.
דער ביינדל־שפּיל־ווירטואָז.

האַהיי, פּרינצן
פון ליכטיאָם באַדווין און פון גענזענע געניץ־פּראָווניצן : קומט
אין פּולגעפּאַקטע אָמניבוסן, זעט און
צעפּירט
גרויסשטאַטישע גערוסן איבערן לאַנד. האַהיי, צופּרידענע,
באָ דעם אַש
פון אונדזער באַנד
ניט איר קאָנט
פּילן. ניט איר קאָנט
אָנען
ווי אונדזערע לידער, אין ווייטיקן באַגראַבענע,
צעזינגען
דורך די רויטע מענאַפּאַנען, אין די קאַלטע מיילער
פון אייערע מיסטעריעזע, טאָלערדיקע פּירער
אַ בויערדיקע שרעק איבער אייך, — אַ ביטערע בויערי־עלעגיע.
ס'וועט לאַנג שוין
ניט נעמען,
און איר וועט דערפּילן.
מיר וועלן דאָ איבער אייך צעשפּילן
אַקטאַבערדיקע טעג !
און פון דער בויערי, ווי פון פיפט עוועניו,
וועט דעמאָלט שוין נאָר אַנדערס זיין וואָס צו דערציילן !

מיר וועלן זומפן טריקענען און היילן, און אונדזערע פירער
פון די אוטאבוסן
וועלן פאר ארבעטער-טוריסטן
מיט ליכטיקע פענימער דערציילן
די קראנקע, די טויטע געשיכטע
פון אייערע זומפן.

קום, קום, שטאָט
צו אונדזער גאָס.
קום, זע
דיין רויט-שוואַרצן פאַס. —
וואו עס ברענט
דער אָנזאָג : דין ! —
פון אויג,
פון ברוק —
רייפער האָס.
קום קוק,
דו לאַנד פון „בראווע“.
קום, אין גאָס וואו טרוים איז — קאווע.
קום, ברענג דיין קרוג פון וויין אַהער :
שעפּ, שעפּ אויס
דעם ברויט-באַגער.
ביז נאָר
שעפּ אויס,
שעפּ ניכער :
ביז העמד אין בלוט ווערט טיכער.
ביז בראַנד פון דאָרשט פייפט וויכער.
פייפט ! — —

די גאס פון בלוט און בלומען

(די 28טע גאס)

בלומען איז איין זאך,
עפעס אנדערש איז — דער נאָדל פאך.

נאָדלען שטעכן אין די פינגער,
הונגער — אין די ביינער.
רעוואָלווערן, מעסערס, שאַרפע צינגער
פון די קאהאַנס, קויפּמאַנס און די פרייניס.
דאָ טראַנט זיך די „על“ באַן
מיט טומל און ליאַרעס.
דאָ יאָנט זיך דער מאָרד־קלאַן
אַפּ פּערד איבער אונדז,
נאָר אַרבעטער בלוט איז דאָ וואַרעם.
אַרבעטער בלוט איז דאָ הייס.

אַ גאַס — מיט בלומען און קאַמף.
שמעקט די גאַס מיט בלומען און מיט בלוט.
קרעמער מאַכן קרעניץ פאַר קוואַרים.
קעמפּער קרעפּטיקן דעם מוסקולירטן אָרעם.
קרעמער פלעכטן קרעניץ פאַר קאַלעס.
קעמפּער ראַנגלען זיך מיט גאַלד, גאַרילעס, דאַלעס.

די פּאָליציי שטייט באַ די טירן נומער 181, —
ברוטאַל, ביטער און בייסיק.
בלוט און בלומען לאָזן אַפּ דער גאַס דאָ לייכט זיך שפירן.
די פּאָליציי לאָזט זיך ניט רירן.
נאָר ווערט דער קאַמף צעפירט — איז זיך גערירט!
ווערט די גאַס פון אונדזער צאָרן אויפגערוישט,
און ס'רעדט ווערטער אונדזער פּויעט!

אַ גאַס — פול מיט בלומען.
אַ גאַס — מיט אַרבעטער פול.

מיר האָבן דעם רייעך פון בלומען אין אונדזער גאָס ניט פאַרנומען, —
ווייל די גאָס פלעקט און שמעקט
מיט אַרבעטער־בלוט.

אַז מיר זעען דאָ די רייפּע, שמעקיקע בוקעטן,
דערמאָנט דאָס אונדז אָן שלאַכטפּעלד־לאַזאַרעטן,
וואו מיר ליגן אויסגעקרימט פון ווייטיק,
ווער סע שרייט, און ווער ס'איז שטום,
און די „שוועסטער“ ברענגט צו יעדנס בעט אַ בלום.
בלוט פון אַרבעטער און בלומען פון בורזשוי איז אַ שלעכטער גראָם,
ווי אַ זויג־קינד, אַ געזונטס,
באַ בריסט פון אַ סיפּיליטישער אַם.

איך האָב געזען בלומען אין כאַסי־העמדלעך אַף רויטאַרמייער,
איך האָב געזען בלומען
אין בלוזקעס אַף די מיידלעך
באַ סאָוועטישע פּאַבריק־קאַנווייערס.
דאָרטן גראַמט זיך אומעטום
בלוט מיט בלום.
דאָרטן גראַמט זיך בלוט מיט גוט.
מיט בלומען צו דער אַרבעט מיידלעך, יאַטן גייען.
און ווען זומער־גאַרטנס נעמן זיך אַף שטעט צעווייען,
קומען אַלע רייכעס אָן אַף אַלע גאַסן
וואו דעם אַרבעטער איז גוט.

אַ גאַס — אַ גאַס —
און גייען דאָ מענטשן מיט בלומען אין לאַץ,
איז דאָס אַ בלומענ־גראַנץ־פאַרקויפּערל,
אַ באַבלומטער גאָרילע
אַדער, אין קליידער ציווילע, —
אַ פּאַליציי־אישע ראַץ.

זאָלן זיי גיין. באַ די טירן דאָ שטיין.
אינימטן רויש. אינמיטן ראַש.
גרייט איז יעדער יעדע רעגע. —
וועלן מיר דעם גאַנצן ברוך, מיט די בלומען, מיטן בלוט,

מיט די הינט, די היטער
דערלאנגען אזא וואש
מיט אונדזער הייסן, צאָרנדיקן אַטעם,
וואָס וועט זיין דער אימפעט פון אַקטאַבערשן געוויטער.

דער רוף

(צום דרעסמאַכערי־סטרייק)

די שאַ,
דער רוף.
קלאָר דער קאַפּ און גרייט דער גוף.
אימפעטיקער צאָרן און געוואַנטער קאַל.
עס בויגט זיך אויס די גינגאַלד־שאַל — פון שאַרפן שטאַל
אין בלייכע לייבער.
די שאַ, דער רוף:
אוועק פון ראָד!
שניידער, שמעפער, לויף און לאָר
מיט דיין אימפעט אָן די גאַסן, וואָס זעען אויס ווי אַנגעגליטע פאַסן
פון דיין ווייטיקדיקן לעבן. — גענוג,
גענוג געגעבן
דער גאַס, דער שטאַט, דער וועלט;
די רעדער און דינאַמאַס אָפּגעשטעלט! פאַרשטילט!
אין רויטע ליכט־פאַסן פאַרהילט
די קליידער־שעפּער און די קראַמען.
זאָל פינצטערן איבער פאַבריקן יעדער פינקלדיקער נאַמען,
וואָס איז פון אייער קנעכטשאַפט דער טימבאַל.
זאָל רוען אומרואיק און וואַקלדיק שפּאַצירן די גאַנצע שטאַט ניו יאָרק
פון אייער גאַנג און קאַל.
זאָל האָפּערדיק גאַלאַפּירן
אַפן פּיקעט־ליין די פּאַליציי. — די זיגער וועט איר זיין,
ניט זיי.

די „טויטע קראָ“

(פטריויק־רוף)

או—או—או—או—ו—אוי! — צוועלף! —
שנייד! א שניט
דעם טאָג אַ העלפט.
דעם טאָג, די זייד־שפולן, די אַרבעט — שנייד,
ווי אונדזער לעבן אַ דער העלפט. צווע—ע—עלף!
יאָך — אַרונטער! רעק — אַרויף.
פון אימפעט ביי מאַשינעס
ווערט אימפעט פון דער פריי, נאָר אָן דעם קאַלטן
פּרעסנדיקן בליי,
וואָס ווענט אַ אַלע אַסלען באַ דער אַרבעט
פון האַר־און־פאַרמאַן־בליקן,
פון פּראָסט־געגלאַזטע אָפּיס־טירן און פון שווערער, כּמורנער סטעליע.
יאָך — אַרונטער! רעק — אַרויף!
ניט קיין שטעפ־מאַשין־קאַפעליע — אַ וועלט,
אַ וועלט איז אויף! צוועלף! — פייה
מיט הייסע שפּיזלדיקע פּאַנטאַנען
צו די הימלען. היינט
וועט דער פייה פון סירענעס צעצימבלען
די אילוזיע פון מאַרקין סעזאָן. העי! — באַלעבאָס!
אין כּעזשבן פאַרטאָן? הערט
די סירענעס, דעם פייה הערט
פון היינטיקן צוועלף: ניט מיטיק,
ניט עסן:
אויס שניידן, אויס שטעפן, אויס פּרעסן! — אין כּעזשבן איז
לייכט צו פאַרגעסן,
אַז פייה
פון דעם אייגענעם קוימען
קאָן פייען די פרייד
פון אַרבעטערס טרוימען. לאָנג! לאָנג! —
דאָס שלאָגט, דאָס קלינגט
אונדזער היינטיקער דראַנג

פון דיין מעכאנישן „צוועלף“ היטער! קום, קום ארויס,
דערפיל דעם צימער
פון דיין אָנגעשטעלטער שאָ.
זאָל שלאָגן,
זאָל קלינגען
דיין ווילן דער זייגער! — דער שאַפ איז
אַ שטומער, דער שאַפ איז
אַ פייגער. מאַשינעס — געליימטע, געוואַנט —
האַלבגעזוימטער, צעוואַרפענע,
אַפענע שערן —
ווי קלוגע לאַפעס
פון בערן —
לויערן שטיף: עס ווייסן, עס פילן
די שערן דעם ציל.
עס ווייסן און בענקען די באַלקנס, עס פילט
דער פאַראומערטער דיל.
ארויס, קום ארויס, באַלעבאָם,
פון דיין אַפּיס.
גיב די ציפּערן אַפּרו,
גיב אַפּרו די זאַפעס.
שטעל זיך באַפעליק אין טיר און באַפעל,
באַפעל צו די ווענט
אַז דיין וועלט, אַט די טויטע
זאָל ווערן אַ וועלט אַפּדאָסניי!

צעבראַכענער קוירעך — וואָס שטייסטו
אַ שטאַלצער, אַ בלייכער! באַווייז, נו דערווייז
איין איינציקן זייכער
פון לעבן — אָן אונדז! — דריי־אַן
די מאַטאַרן.
די פּאַסן לאָז לויפן.
באַלעב מיט דיין צאַרן
די שטאַלענע רעדער און רייפן.

זשז — זשז — זשזשזשז! — א לויף, א געלאַף :
 עם לויפן און רוישן
 מאשינעס און פאָסן, רוישן און וואַרפן
 שרעק אָנשטאַט קליידער,
 וואַנזון און איימע און רויש פון רעוואָלט.
 האָהאַ! — ווילסט ווידער
 דיין וועלט: דעם שאַפ, די מאַשינעס —
 מיט אונדזערע לעבנס באַזעלט! — שיק נאָך דיין ברודער,
 דעם ברויט, דעם ווילדן בוהאי,
 וואָס דינט דיר מיט מעסערדיקן מוט.
 האָסט דיר שוין, האָסט דיר די טעג שוין.
 האָסט דיר שוין, האָסט שוין די יאָרן. נאָר מיר האָבן
 מאַי,

מיר האָבן אַקטאַבער.

מיר האָבן דעם פיף

פון דייע סירענעס: איז וואָס קעגן דעם

דער מוט און די נעגל

פון דייע געקויפטע היענעס?

שטיץ איין, שטיץ איין

דיין ווילן. מילדער

דיין צאָרן. דיין צייט־זייגער

נעם און

צעברעך. הער נאָר,

הער־צו

פון די פאָסן דאָס זשומען. הער,

הער ווי עם ריידן מאַשינעס.

הער ווי מעשונגע ס'באוויינט דרך דער שאַפ:

ס'איז דאָס גרויסע געוויין פון די שטומע,

וואָס לעבן דורך אונדז און מיט אונדז.

ס'איז נאָדלדיק, שטאַליק געוויין איבער דיין מאַרך, דייע אויגן,

צעווילדעט,

וואָס ווילן אין פוסטן געפילדער

פון ליידיקן שאַפ

דערשפירן ניטדאָאיק לעבן. — ניטאָ שוין, ניטאָ:

דיין סטעליע הענגט אַ טויבע, אַ קארדאָנענע,

און עם שלאָגן ניט אָפּ אין איר אונדזערע טענער.

דיין זיינער איז — א טויטע קראָ, וואָס היט דיין ווילדן קוק.
דיין ליפט איז א דערשטיקטער זשוק אין שוואַרצער, קעלערדיקער הייל.
אין דיין שפּאַן איבערן שאַפּ, אין דינע טריט וועסטו ניט הערן.
דעם אימפעטיקן ריטם פון מיידלעך און פון מענער אין דער מיטיקדיקער שאַ. פרוביר, באַריר די „קראָ“ אַן אַפּשרעק פאַרן קלונג!
ריר ווידער אַן דעם שאַפּ מאַשינעס, אַן מוירע פאַרן דראַענדיקן שוואונג פון נעשאַמעדיקע שטאַלן. גיי, פאַרמאַך די לאַכנדיקע שערן, וואָס פּולסירן ווי אונדזערע הענט. וויש אָפּ, פאַרוויש פון ווענט דאָס לאַנגיאַריקע קלערן פון קעפּ, געבויעגע, פאַר דיר און פאַר דיין „קראָ“.
(דאָס איינציג-„לעבעדיקע“ דאָ איז נאָר דיין גרויסע פאַן פון רויט-ווייס-און-בלאָ, וואָס שטייט פאַרווינקלט, וואַרטנדיק אַף גרויסן יאַנטעוון פון פאַרשוועכטע רייד פון טויטע פּיאַנערן).
מיט דיין שטייפן קאַל לעב-אויף די וועלט פון שטאַל!
מיט דיין שאַרפן קוק הויב-אויף דעם „דערטרונקענעם זשוק“! (האַ-האַ!) לויף, בעסער, יאָג פון דעם בונט פון צערודערטע שטאַלן.
די „קראָ“, דיין טויטע קראָ דערווערג. פאַרשליס! פאַרהאַק!
אויב איר זייט וועלף, זיינען מיר דער וואַלד.

ס'האָט דיין קוימען היינט געשאַלט
 אונדזער רייפן רוף —
 דעם רוף
 פון רירנדיקע וועלדער. דיין קוימען איז
 דער פייערדיקער מעלדער
 אז עס גייט, עס קומט
 דער ברענענדיקער וואַלד אָף דיר ! —
 — — — — —
 או—או—ו—ו—אוי ! —

מאַריס לאַנגער

דיין לעבן איז געווען אַ שטילער,
 כאַטש ס'איז יעדער טאָג דיינער גענאָנגען אין געשלענג.
 האָסט שמיכעלנדיק באַגעגנט מעסערס פון גאַרילעס,
 אַפגעווישט דאָס בלוט, און ווידער נאָך פאַררעטער אין געיענ.

דיינע רייד — ניט געקרייזלטע,
 זיכערע און האַרבע,
 האָבן מיט געזונטע, שאַרפע ציין
 זיך איינגעשניטן אין שקלאַפּעריי פון פעל־פאַרבער און גאַרבער.

דיינע יאָרן — ברייטפלייציק באַוואַפנט
 מיט מוט און מיט דערפאַרונג,
 אין שטאַל־גאַרבאַרניעס שטענדיק דיך געטראָפן,
 אינמיטן קאַמפן און געפאַרן.

איך קוק אָף דיר און פרעג זיך : וואָס איז מוט ?
 ניט אַ מאַמענט־געוואַנטער אויפברויז פונם בלוט.
 ניט דער איבעראַיילטער אימפעט פון אומדערפאַרענעם רעקרוט,
 נאָר קאַמף, טאַג־טעגלעך, קעגן מעסערדיקן ברוט.

מען האָט דעם טויט שוין לאַנג דיר צוגעזאָגט.
 אין יעדן קאַמף האָבן אים די מערדער דיר געגרייט.

דיין יעדער גאנג האָט אויסזיכטן פון טויט פאַרמאָגט.
נאָר דו האָסט די געפאַרן מיט רייד מיט רואיקע באַגלייט.

ביזט ניט געווען באַפּעדערט מיט גלאַריע פון סטאַזש.
אַוואַציע האָט ניט געגילדעט דיין קעמפּערישן ראַנג.
אין אַרבעטער פאַרפירטע געוועקט באַוואוסטזיין און קוראַזש,
אַ ליכטיק לעבן פון געפאַרן, זיגן און געזאַנג.

האָסט געשמידט און איינגעשפּאַנט אַקשָאַנעסדיק און שאַרף
דיינע יאָרן, דיינע טעג, — די גאַרבערס לעבן מאַכן גרינגער.
ס'האָט גוטמוטיק דיין אויג געזאָגט: וועט'ן פאַלן, — אויב מע
דאַרף. —

אין קאַמף איז ניט די צייט מיטן לעבן זיך צו דינגען.

האָסט פון די קליינע גענימלעך פאַראייניקט אַלע פּוטער-פאַרבער,
און אין האַלענדערס גרויסן גענים דעם רוף געגעבן.
„נו“ — זאָגסטו — „איצט וועל איך שוין מוזן שטאַרבן, —
ס'וועט האַלענדער מיך לאַנג ניט לאָזן לעבן.“

פון זיין מערדערי-האַנט ביזטו שוין דער פּערטער
נאָך רובין, נאָוויק און באַלערא.
נאָר מיר שטייען נאָך שטאַרקער קעגן די רויבערישע מערדער.
מעגן גרויס זיין די געפאַרן און די קאַמפן שווערער.

פון האַלענדערס פאַבריק די ציגל
זיינען דורכגעווייקט מיט בלוט, ווי זיינע פעל.
דיין טויט איז אַף זיין מאָרגן נאָך אַ פייערדיקער זיגל,
וואָס ברענט מיט שריפט פון סאָף אַף זיינע ווענט און שוועל.

ס'איז דער נעכטן אונדז אַ מאַסנקיוווער, ווי דער היינט,
דורך די הענט פון די בלוטיקע באַצווינגער:
אין מישפּאַכע מערדער — אין פאַבריק, אין פעלד און מין,
היינט זיינען זייערע נעמען: האַלענדער און זינגער.

און די נעמען בליצן אינם גאַרמענט צענטער,
טראַקס צעפירן זיי אין גאָלד איבער ניו יאָרק.

נאך פאר די ארבעטער איז דער טאָג שוין אַ דערקענטער,
ווען האַלענדערס הימלקראַצער וועט ווערן זיין אייגענער מאָרג.

מיר האָבן שוין מעסערס געפילט אין אונדזערע ביינער,
אין ברוק פון גארמענט צענטער ברענט בלוט פון אונדזערע ריפּן.
און פאַלט נאָכאַמאָל אין שלאַכט פון אונדז איינער
ווערן נאָך פעסטער אונדזערע פּויסטן, נאָך שאַרפּער די ליפּן.

מיר ווייסן אז מע וועט נאָך שלאָגן און נאָך מאָרדן.
נאָך מיר טרעטן ניט אָפּ פון אונדזער פּאָסטן.
מירן אויסוואַרצלען די פאַררעטער און די קליידער־לאָרדן,
וויפיל קאַמף און קעפּ ס'זאָל אונדז ניט דאַרפן קאַסטן.

ווי געדיכט עס זיינען פון מאַשין די שטעפּ,
איז אונדזער לעבן פול מיט צייכנס פון דעם סוינעם קלעפּ,
אַנגעברענטע נאָדלען — די מאַנונגען וואָס מיר האָבן געבראַכט,
און זיי זעען ווי איבער זייער טאָג רוקן מיר די לעצטע נאַכט.

דאָ, ווי אומעטום, ווערט יענע נאַכט שוין נאָנט.
אַקטאַבערדיק ווערט מאַי, און יעדער מאַנאַט.
און ווען מירן אַנצינדן דעם לעצטן פּראָנט,
וועלן מיר קעפּ פאַר יעדן לעבן מאַנען.

שלוּימקע דער שניידער

גוטער, אַלטער פּיאַנער,
העלד פון קאַמף און ארבעט!
פון בריסק ביז יוניאָן סקווער
אין קאַמפן מעסערדיקע, האַרבע.

פּערציק יאָר באַ שער און אייזן,
פּערציק יאָר מיט ביקס געגרייט!
געקעמפט, געליטן צו באַווייזן
די האַרעפּאַשניקעס פון בריסק און ברוקלין,
מיט פּראָסטע, הייסע רייד
פון מאַרקסיום־לעניניזם דעם באַשייד.

שאַרף געקעמפט, געאַרבעט און געליטן,
מיט אַ צונג אַ שווערער, נאָר אַן אָנגעגליטער
אין די פייערן פון סאַמע מיטן
פון סוועט־שאַפּ און פון שלאַכטפּעלד.

פּערציק יאָר אין זשום פון מאַשינעס,
פּערציק יאָר געגליט אָקטאַבערדיקע קלינגען
פאַר אַלע הענקער פון די פינצטערע מעדינעס!
פּערציק יאָר הונגער, פּערציק יאָר סלעק,
פּערציק יאָר קעמפּעריש זינגען
אונטער געפאַרן פון גילאָטינעס און העק!

העלד פון קאַמף און אַרבעט —
דערלעבט האָסטו, דערקעמפט,
צו זען דעם עמעס פון דיין וואָרט
אין לאַנד פון רויטע ראַטן!
דורך גאַנץ סאָוועטן־לאַנד, דורך יעדן רויטן פּאַרט
צעטראָגן עס
מיליאָנען רויטע יאַטן,
איבער טראָנען און וואַרשטאַטן,
איבער דער ברייט פון גאַנצער ערד, וואָס צעבליט זיך
און דערהערט
דעם רוף פון ברויט, דעם רוף פון בלוט
פון אַרבעטער און פויער.

ליבער כאַווער יאַסל

אַ צעווילדעוועטער בער — דער טויט
איז אין אַן אויגנבליק באַפאַלן
אַ וועלט מיט שפּרודלדיקער פּרייד.

אַ צעווילדעוועטער בער — דער טויט —
האַט אין טויטן־טהאַם געשליידערט
אַ זומער־זון מיט כאַווערישע שטראַלן,
וואָס איז געגאַנגען איבער אַרעמע קוואַרטאַלן, —
יערן טאַג צו שיינען גרייט.

אינמיטן וועג, אינמיטן לויכטנדיקן גאנג
האָט די ברוטאַלע לאַפע דיר דעם זעץ דערלאַנגט.
זיינען אין טהאָם געבליבן ליגן טויט און פינצטער די סקעלעטן
פון דיינע לעבעדיקע רויטע מאַריאַנעטן.

וועסט אויספעלן אין יעדער שטאַט,
וועסט פעלן אין טעאַטער,
דיין פאַרב וועט אויספעלן אונדזער קינסטלערישן וואָרט,
ליבער כאַווער, באַלשעוויק, זיכערער און צאַרטער.

גאַנצקייט — וואָס מיר בלוטיקן
אין זיך צו שמידן,
דאָס ביסטו געווען. אַ פעסטער און גוטמוטיקער —
האַסטו פון ספייקעס ניט געליטן.

דיין פרייד האָט ניט געהאַט קיין שאַטנס,
דיין לעבן האָט ווי יול־זון געלויכטן אָפן,
דיין לעבן איז געווען אַ וועלט פון זינגענדיקע נאָטן,
דיין ליר — אַ שליסל,
וואָס האָט צו יעדער פרייד אין אונדז געטראָפן.

אין אַרעמקייט אין אידישער געבאַרן,
אין פיערלעכן קאַמף אַ מענטש געוואָרן, —
אַ מענטש, אַ קינסטלער, —
סאַציאַליסטיש, געניאַל אין אינהאַלט,
נאַציאָנאַל אין פאַרם.

האַט מען אומעטום מיט פרייד דערוואַרט
דיין ביכר און ליר און שפיל.
און וואו ס'איז פרייד געווען מיט פיין און הונגער צוגעשפאַרט,
האַסטו די פרייד באַפרייט מיט שפילעוודיקן כּיין
פון לענינישער קונסט פאַר אונדזער ציל.

שמייען טויזנט טירן אין אַ גענגט
טרויעריקע, שטומע;
ווי קאָן דאָס זיין אז ס'האַבן גאַסן יאָסלען ניט באַגענגט?
ווי קאָן דאָס זיין אז ס'וועט יאָסל מער ניט קומען?

אַ ווייטיק מיינער, ווייטיק אונדזערער!
מיין שטוב איז פול מיט יאָסלס זינגענדיקע טריט.
די שטאַט לעבט־אויף מיט יאָסלס מונטערנאָנג,
יאָסל לעבט אין יעדן פריידיקן געמיט.

מיינע אויגן גיסן בלוט און טרערן.
יאָסל טייערער, עפשער וואָלסטו ביזן זיין!
נאָר מיר פעלט קויעך גאַנץ ווי דו צו ווערן! —
אַט שרייב איך דיר מיט בלוט אין גראַמען אַ מאַציווע!
יאָסל טייערער: ווי גרויזאַם!

נאָר איך קום צו זיך,
און שטיי אַ שטאַלצער באַ דיין אָרן:
אַ שטאַלצער, ווייל דו שטאַרבסט אַ קאַמוניסט,
און דיין לעבן און דיין קונסט איז ניט פאַרלאָרן.

אומדערמידלעך — יעדע רעגע
פון אונדזער קאַמף האָסטו באַזונגען,
און מיר באַגלייטן דיך מיט לידער,
כאַטש מיר האָבן ניט איין טרער פאַרגאַסן.
דיין אַרבעט פאַר דיין קלאַס וועט אייביק לעבן,
וועסט אייביק אין אונדז זינגען —
ליבער כאַווער יאָסל.

סטיוו קאַטאַוויס

אין די קעלערס
פון הויכע הייזער אין ניו יאָרק
האַסטו איינגעהייצט מוירעדיקע אויוונס.
אַך, ווי העל דיין ברייטע ברוסט,
ווי פלאַקערדיק דיין פויערישער פאַנים האָט געלויכטן
פאַר די צעפראַלעטע פייער־גראַטעס!

שטאַמען שטאַמסטו, ברודער,
פון קליינע, קאַלעטע, קאַרטשענדיקע כאַטעס,

וואו ווארעמקייט און פייער
אין וואַיענדיקע ווינטערדיקע נעכט
איז געווען אַ ווייט־וועלטליקע אומאַפֿיע.

באַ די גרויסע אויוונס, די צעפֿלאַקערטע,
לויכט און לייכט דיין פּאָנים.
ווייל אין יעדן אויוון זעסטו נאָר אַ זינגענדיקע קאָפּיע
פון אַ ברודערס האַרץ.
אין יעדן שטאָם, אין יעדן לאַנד, אַ לויכטנדיקן קאָפּ,
וואָס זעט דורך אַלע פייערן פעלדער צעאַקערטע
פון הונדערט און אַכציק מיליאָן,
אַרבעטער־ראַטן
אַפן אָרט פון אַ טראָן!

ביזט געפּאַלן באַ די פייערן פון אונדזער אָנהויב, ברודער סטיוו.
נאָר אין דער ברייטער, אונטער־מויערדיקער טיף
הייצן זיך די אויוונס און מיר, ברודער,
דיינס גלייכן,
שטייען מיט די גליענדיקע קער־איוונס,
און לייכטן,
ווי דו ביזט דאָ געשטאַנען
און געהייצט, געלויכטן און געהייצט
די איינגעפונדעוועטע דילן
פון די פּאַרוואַרצלטע, ראַצכישע קלאַנען.

שוסטער טאַקאָ

ווי לעדער — האַרט און געהאַמערט —
ברודער, שוסטער סאַקאָ!
זיבן יאָר גראַטעס,
זיבן יאָר אויגן
פון באַסטאַנער הינטישע טאַטעס,
אויגן מיט בליקן, וואָס פּאַלן
אַף אַרבעטער־ברוסט
ווי בראַנדיקע לאַטעס!

וואָס זיינען גראַטעס, וואָס זיינען רינגלען,
וואָס זיינען בליקן, ווי סאַמיקע זינגלען,
אַף ברוסט פון שוסטער סאַקאַ,
אַף האַרטן לייב פון ברודער ניקאַלאַ?

ענג די קאַנורע, נאַנט אַרום לייב
ווי אַ האַרטע, זאַלציקע העמד,
די פענצטער־שויבן וואַלסנדיקע, שמאַלע,
נאָר וואָס, נאָר וואָס —
אַז אין די שויבן שפיזן זיך
פון היגע שטעט די שטרייטן! אַז אין יעדער שויב און שייב
ברענט אַ לאַנד פון ווייטן!
טפיסע־פענצטער ווערט אַ רויטע ראַם
אַרום דער וועלט
און אין אַלע שויבן
האַבן ראַטנלענדער מיט רויטע פאַנען זיך צעשטעלט.

טאַני דער מוליער

טאַני דער מוליער
גייט איבער ניו יאָרק און רעדט צו זיך.
גיי איך אים נאָך, און זאָג: „טאַני, עס רעגנט,
און דיר איז נאָס אין די שיך“.
און ער ענטפערט: „ווער בעט דיך דערציילן?
די קרייסלער, די עמפּייר, זעסטו, —
כ'האַב דאָרט פאַרמויערט מיינע הענט,
און זיי האַלטן־אויף דעם הימל־מויער
פון סאַמע פונדאַמענט.
נאָר מין הונגער — ניטאָ ווער ס'זאָל היילן“.

— אָבער אומגיין אַזוי און דעם מאַרך זיך צעדרייען,
וועט דיין הונגער ניט שטיילן. —
די רייכע באַנדיטן וועסטו דערפרייען,
ווייל אַ מאַרך אַ צעדרייטער צעקריפלט דיין ווילן.

— דו רעדסט ווי א רויטער, — ווי סיריאָ רעדט,
און איך האָב קיין שידך ניט,
פארן קינד, פארן ווייב און פאר זיך ניט קיין בעט.

— סיריאָ, סאַקאָ,
דו, און קארעלאָ דער גריך,
האָבן פארדינט דאָ
אַף מער ווי אַף ברויט, אַף אַ בעט און אַף שידך.
נאָר דאָס איז געבליבן באַ רויבער אין הענט,
ווי דייענע יאָרן, דיין אַרבעט, —
פארמויערט אין האַרטן צעמענט
פון עמפּיר און קרייסלער.

— מיין ברודער סיריאָ
איז אין לאַנד שוין דאָ ניטאָ.
מיט דיר און דייענע רויטע האָט ער זיך געפירט,
האָט די פּאָליציי אים דעפּאָרטירט.

נאָר וואָס טויג מיר דאָ ?
ניטאָ דאָ גאָרנישט מער.
כ'וואָלט אַליין געלאָפּן איצט קיין טריפּאָלי,
ווען אַריבערכאַפּן זיך זאָל זיין ניט שווער.
און סיריאָ האָט ניט געוואָלט, —
אַ פּרייע רייזע, אַלץ באַצאָלט, —
און ניט געוואָלט.

— דאָס רעדסטו, טאַני, ברודער, נאָר אזוי,
ווייל טראַכטן טראַכסטו ניט,
אַז עפעס דאָ איז דיינס, —
און האָסט דאָ גאָרנישט צו פּאַרלירן.
אַבער סיריאָ, דיין ברודער,
ער, מיט אַלע זייניקע,
האָט אַמעריקע — מיט אַלע אירע מיינס
פון קוילן, שטאַל און אויל
און גאַלדענער רודע,
וואָס זיינען נאָך דערווייל אין הענט פון דייענע פּייניקער.

— אמעריקע האָט ער ? יאָ, יאָ, —
אמעריקאנער טורמעס, עלים איילאנד, קייטן.

— עמעס. ווייל באַנדיטן האָבן איצט די מאַכט,
דיין עמפּייר און קרויסלעך,
דיין בלוט און ברויט אין קלייטן,
וואָס דינע הענט האָבן געבויט.
אַבער אונדזערס איז אמעריקע,
מיר, די „פרעמדע“, האָבן איר דערהויבן.
און אז דו וועסט זיין מיט אונדז, ווי סיריאָ,
וועלן מיר די רויבער-מאַכט צעשטויבן,
וואָס האָט סיריאָן דעפּאַרטירט
און דײַך, און דינס גלייכן — פאַרווירט.

קום, ברודער טאַני,
לאָמיר גיין אינאיינעם
פון דעפּאַרטיר-שיפן אַראָפּרויסן די פּאָנען. —
וועט אונדזער מאַרד אין הונגער דעמאָלט קלאָרן,
און מיר'ן אויסלייזן אונדזערע ברידער,
אונדזער אַרבעט,
אונדזער לאַנד אמעריקע — אלע לענדער —
און אונדזערע יאָרן.

גידאַ סיריאָ

העלאָ, העלאָ, גרייטער ברודער סיריאָ!
ווי העל, ווי גרייט עם ברענט דיין הויט
פון דעם געדאַנק צו שטאַרבן
אַף די באַריקאַדן!

אין אַ העלן זאַל,
אין אַ פינצטער ווינקל פון מאַנהעטן,
טרעטן דינע הייסע, שווערע פיס
די טריט פון רעוואָלוציע אַף דער פּלאַטפאָרמע.
ס'איז ריף און וואַך דיין מאַרד,

נאָר האַרט און רוי פון דיין געדאַנק די פאַרמע.
די ענגלישע ווערטער אין דיין מויל
זיינען ווי די שטיינדלעך
אינם מויל פון אַלטן גריך, דעם שטאַמלדיקן דעמאָסטען,
וואָס האָט מיט יאָם־שטיינדלעך אין מויל גערעדט
צו היילן זיך פון שטאַמלען,
און קאָנעז ריידן קלאָרע רייד צו אונטערדריקטע ברידער.

ווער דאַרף פאַרשטיין
דיינע האַמעטנע ווערטער ?
אַז פון דיין טראַט און פון דיין ריר
צינדן זיך אַלע אַף זייערע ערטער !
דו רעדסט פון אַמעריקעס „ליבע“ צו „פרעמדע“ ?
דו רעדסט פון אַמעריקעס בויער — אָן היים,
אָן ברויט און אָן העמדער ?
דו רעדסט פון די ראַצכישע לענדער, וואָס וואַרטן אַף די,
וואָס אַמעריקע שיקט זיי צוריק — מיט העלדזער פאַרגרייטע —
גלייך אין די שטריק ?
דו רעדסט פון דיין היימלאַנד — דאָס לאַנד פון פאַשיזם ?
רעדסט פון אַ זיכערן טויט
אַף יענער זייט שוף ? רעדסט פון אַמעריקעס יוישער
און פינצטערע טפּיסעס ? — שווער צו דערגיין
פון די רייד !
נאָר דיין האַס צו די ראַצכים, די גרייטקייט,
וואָס שפּאַנט פון דיין לייב,
שטאַמט פון אַזאַ טיף ! — דיינע רייד
זיינען אָנגעגליטע שטיינער,
וואָס שלאָגן־אָן אין יעדער האַרץ, אין יעדן מאַרך
און קלאַפּן זיך אַריין אין אַלע פּולסן
פון אונדז אַלע
מיט דעם גליענדיקן אימפעט פון דיינע אייוורים : „ווי איר הערט,
כאוויירים,

קאָן קיין ענגליש ניט
און קאָן ניט ריידן,
קאָן אָבער שטאַרבן ! שטאַרבן פאַר אייך,
פאַר דער רעוואָלוציע !”

אַלפרעד ליווי

שוואַרץ איז דיין הויט, שוואַרץ ווי
די האַרלעמער נויט.
ליכטיק איז
יעדער פענצטער
וואָס דו האָסט ביז די פּופּציקער גאַרנס
פאַר די ווייסע, די פּריצישע קוילער געבויט ;
ליכטיק איז
דיין אַרבעט, וואָס די פאַרטיי האָט דיר פאַרטרויט !
ליכטיק, ברודער ליווי,
איז דיין טויט !

האַרלעם, האַרלעם,
גענגט פון הויילע, שוואַרצע לעבנס,
הויילע בעטן, הויילע טישן,
האַרלעם ! וואָס בוזעמסטו באַ זיך
דעם גאַרוויאיזום ?

ווייסע הולטאַיעס קומען היליען
אין דיינע קאַבאַרעטן,
קומען קויפן פאַר אַ דאָלאַר זינגענדיקן ווייטיק
פון דיין נאַקעט לעבן
און אַרויסנאַרן דיינע וואַקסנדיקע טעכטער
פון די קינדער־בעטן !

האַרלעם, ניט יעזום, ניט לינקאַלן ! ליווי דיין זון
האַט דאָס דערלייזנדיקע וואָרט ! דאָס וואָרט פון לענינס עמעס.
צעזעץ דיין קאַפּ, האַרלעם, און באַנעם עס !
שוואַרצע פּריצים לוינט זיך צו זיין דיינע „וועכטער“,
ווי ווייסע האַרן איז ליב דער שוואַרצער שיין
פון דיינע טעכטער ! האַרלעם !
אַלפרעד ליווי איז דער גערעכטער !
מיר דאַרפן די מערדער ניט זוכן : זיי זויפן
פון דיין האַנט דעם וויין,

זיי פרעסן פון דיין האנט די קוכנס!
זיי קושן אויס די טראַפישע זוניקייט פון דינע טעכטער
און פֿלוכן
טאַטע-מאַמען
און דעם גאַנצן שטאַם.

האַרלעם, דערזע, צעצינד זיך
אין אַ פֿלאַם
און פֿאַרלענד די גרעניצן פון דיין געטאָ,
אינאוינעם מיט
דינע פֿאַלשע רעטער — די מערדער
פון דיין זון!

ברודער ליווי,
ליכטיק איז די אַרבעט, וואָס די פֿאַרטיי פֿאַרטרויט!
ליכטיק איז
דיין טויט!

„דזשאַרדזש וואַשינגטאָן“

(האַרלעם בילד)

אַ צעדערומזשקעטער קלאַוויר, —
ווען ס'צעשפּילט זיך אין אַ שטוב מיט דאַלעס און מיט הונגער,
איז אַ לויזע, צעפֿאַרענע אייזערנע בעט:
טוסט מיטן האַנט אַ צעפּיר —
קרעכצט אַ וואַיענדיק קעציש געבעט.

האַרלעם איז אַ הייל
פון ניו יאָרקער דאַלעס;
אַ ברייטער, געראַטענער גאַרטן פון פֿאַלקישן הונגער און צאַר, —
וואָס ווערט ניט דערציילט
אין קיין נאַציאָנאַלע קאַלעוואַלעס.

יולי יאָנט
די זומערדיקע זון
אָפּ וועלדער, טייכן, סקווערן, מויערן.
האַרלעם פיבערט אין אַ ברודנעם פּלאַג, —
יעדער היים — אַ פינצטערע טון,
אַן אויסגעטריקנטע מיסווע — אַ טוכלע־זויערע.

סיי אין יולי־הייַט,
סיי אין דעצעמבער־פּראָסט
זיינען סטעליעס דאָ פאַרשוויצט,
גומענס גאַריק, ביטער און פאַרגלאָזט,
צינגער טריקענען און וואַרפן זיך ווי לעבעדיקע שליענעס
אָפּ ברעג טייך איבערגעלאָזט.
וויסע דאָלערס פון ניו יאָרקער עטיק און עסטעטיק האָבן דאָ
פאַרגרעכט

דעם נעגערשן נאַטירלעכן הומאַר און ווייץ.
דאָס לעבן בויגט זיך דאָ
ווי דער רוקן פונם אַלטן אַנקל טאָם —
ווי די טשעיַן־גענג רוקנס —
גרייט פאַר שמיץ.
אַלטע אַרעמס הענגען הילפּלאָזע,
ווי אָפּגענוצטע שלקאַפּנטרייבערס בייטשן, —
אַרעמס אויפּגעפרעסענע פון יאָרן קייטן־דאָסט.

העלדזער זעען אָפּ זיך שטריק,
לייבער זעען צעפאַסעוועטע שראַמען,
איז שוואַרצע אונטערגעטלעך לייכט צו לאַיגן וועגן גלאָריע פון
קיניגלעכער קרוין —

אין אַפּריקע צוריק —
דער—ליי—זונג
דורך ענגלאַנד און דעם יויזל
און זיין הייליקער מאַמען.

האַרלעמס ווייטיק וואַלגערט זיך
אָפּ גאַסן, אין היימען — טונעליקע גריבער.
דאָס לעבן אַליין פאַלמעסט זיך
דורך טפילעס פון היסטערישן פיבער.

אין קלויסטערל — א פינצטער ליידיק קרעמל —
מאכט א פיינעם לעבן זיך דער שווארצער, פעטער גאָט.
פון יעדן קנעכט און נאָכפאלגער
ווערט דאָ אַ פאַרגלאַצטער, טאַנצנדיקער קעמל,
פון יעדער לינטשעריי — אַ גאָט־לויב קאַראַהאַד.

אין אַ טיר פון אַ „רויכערדיקן קאַסטן“
האָב איך אָנגעקלאַפט, און אַריין.
„גאָטס געזאַלבעט“ הויז פון אייביק פאַסטן
זעט דאָס אויס צו זיין.

דאָ וואוינט דער אַלטער וואַשינגטאָן
מיט זיין לעבן אויסגעקערנקטע טרוימען
פון מאַיעסטעטישן שפּאַציר איבערן זיבעטן הימל,
שמועסן מיט די מאַלאַכים אין גוטברודערישן טאָן
און עסן וואַרעמען, געפוטערטן פּלאָדן פון פּלוימען.

אינמיטן טאָג
זיינען די ווענט מיט נאָכט פאַרהאַנגען.
דעם אַלטן וואַשינגטאָן, ווי זיין בעטל, טישל, שטולכל און
אַלמאַדישע פּיאַנע
דאַרף דאָס לעבן בלויז דעם לעצטן זעץ דערלאַנגען,
וועט ברענענדיקער יאָך צעשיטן זיינע בלוטנדיקע טענער
איבער דער וועלט פון דאַנען.
דער אַלטער וואַשינגטאָן צעכריפעט זיך, אינאיינעם מיט זיין בעט,
הערסטו די מוזיק פון זיין אַלמפרענקישן קלאַוויר.
ווי טאַבאַק־בלעטער טרוקענע
צעפאַלט דעם אַלטנס הויט, ווי זיין קלאַווירס וועניר.
אין מאַנהעטן איז
שטאַרקער, טאַניקער זשום.
נאָר אַלטער וואַשינגטאָן, זיין קלאַוויר און קאַץ —
טרוקן און שטום.
דזשאַז־קאַפּעליעס אייניקלעך אין קאַבאַרעטן
האָבן ווייסע דאַמען־בוזעמס פאַר ווייסע לינטשערס אויפגעפּראַלט.
דאָ איז
באַוועגלאָז און קאַלט.

ווי אלט איז וואשינגטאָן?
 ווי אלט — דער קלאוויר?
 ווי אלט — דער ברויגעזער קאָטער,
 וואָס זיצט אָף איר?
 ווי אלט ביזטו, קנעכטישער,
 געטלעכער נאָר?
 ווי אלט איז דיין שטוב מיט צאר?
 וואו זיינען די זין,
 די זין וואו זיינען?
 עפּשער לינטשט מען זיי גאָר איצט
 אין דזשאָרדזשיע, אַלאַבאַמע, קאַראָליינע!
 גאָטס לויב־שטעלכל האָט דיך פאַרשווענדט.
 די זין, די זין וואו זיינען?
 וואשינגטאָן — די ין ס ק א ט ס ב אָ ר אַ ב ר ע נ ט !

ס'האָט די קאַץ זיך צעיאָגט איבערן קלאוויר,
 האָט אַ פּולע שטוב שוואַרצע שטומקייט, פּוסטקייט און צאר
 זיך צעוויגט איבער מיר.

אין צעיאָמערטן צאר פון פּוסטן קאַסטן,
 וואָס ס'האָט די קאַץ מעשונעדיק צעשפּילט אַפּן צעדּרומזשקעטן
 קלאוויר,

האָב איך געהערט דעם לעצטן קרעכץ
 פון אלטן וואשינגטאָנס לאַנגן פּאַסטן,
 און דעם הונגער־געוויין פון דער וועלט דאָ באַם טיר.
 כ'האָב אָבער אויך געהערט
 ווי בוירמינגהעם, סקאַטסבאָראָ און טוסקאַלווע
 ברעכן זייערע שוואַרצע, קנעכטישע לאַסטן, —
 געהערט — ווי וואשינגטאָנס זין
 קומען נענטער צו מיר.

„בלעק יענק“

(הארלעם-בילד)

פוסט.

הוילער דיל.

הוילער טיש.

א קאץ.

א כריפלער הוסט.

אלטער כוילע. אלטער זייגער —

און די זון.

וואָס טוט די זון

אף אַ טרוקענער ברוסט?

וואָס טוט די זון

אין אַ הויז, וואָס איז פוסט?

אַן איינציקער צימער.

אַן איינציקער מענטש.

אין פענצטער — אליין:

וועט די זון דאָ לאַנג ניט שטיין.

דאָס האַרץ וועט לאַנג ניט קלאַפן.

דער זייגער — לאַנג ניט גיין.

ניט געלעבט, נאָר אַ פּ ג ע ל ע ב ט — אַ לעבן וועט פאַרניין.

דאָ איז אומעטיק דעם טויט,

קוקט ער דורך אַ שטיקל שערבל-שפיגל אַפן כוילע קרום.

אַ גראַבער, גראַער זאק — דער דאלעס, און די זון

ראַמט דאָס לעבעדיקע טויטנבילד אַרום.

די קאץ לאַשטשעט זיך צום בעט.

דער זייגער זשיפעט, ווי דער כוילע רעדט:

„צו שפעט, קעצעלע, צו שפעט!“

יענק איז אַ צעפלאַקערטער שטיק פיבער

פון דער וועלט דער קראַנקער:

יענק וואַרפט אין יאָם פון לעצטער שיף דעם לעצטן אַנקער.

אין א רעגע שטארבט א מענטש, נאָר אין דער רעגע
לעבט ער איבער
פון לעבן יעדן פראָסט און פינקל :
אין דער רעגע נעמט דער מענטש אַרײַן זײַן גאַנצע וועלט
אין אַן אױג־ױנקל :

דער צימער איז אַ פישער־שיף,
יענס אַרעמס — פיר פאָר וועסלעס.
דער צימער איז אַ פאַנצער־שיף,
יענק — פאַרפלאַמט — צעהייצט די קעסלען :

ס'איז די „מעין“, אין אַכטױניינציק*), —
אַפן וועג קײן קיובע :
ער זעט אַ יאָם מאַטראָסן,
ווי צעױלדעוועטע וואַלפיש, — שפּרינגען איבער כוואַליעס ;
ער הערט דעם גרויליקן געפאַר־רוף פון דער טרובע.

דער צימער איז אַ פעלזן־פעלד :
די טשעין־גענג שפאַלט פעלזן מיט פינקלדיקע לאָמען און פינצטערן
נעמיט.

יערער שטיין מיט שקלאַפנטרייבערס אױגן בליצט.
דער וויסער טרייבער וויצלט זיך און קוועלט.
די הימלען און די בייטשן פיערן מיט היץ.
זייגער גלאַצט מיט טרייבערס פאַנים — צײַלט די שמיץ.

דער צימער איז האַרלעמער מאַרק,
וואו מען פאַקט זײַן לעצטן זון, דעם וועטעראַן,
ניט פאַר געניווע, ניט פאַר ביינדר־שפּיל־אַזאַרט :
פאַר הערן רײד אונטער רױטער פאַן.

דער צימער איז אַ שאַכטע אין אַן אױפרייס :
נעריכטע, גױענדיקע, גראָע, גרינע גאַזן שטיקן און דערשטיקן ;
יענק רײסט זיך צום פאַרשאַטענעם שאַכט־מויל : צו דער וועלט
אַ וואָרט פון אומגליק איבערשטיקן.

---

*) די אַמעריקאַנער פאַנצער־שיף „מעין“, געזונקען אַפן וועג קײן קיובע,
באַם אַנהױב מילכאַמע מיט שפּאַניע, איז יאָר 1898.

דער צימער איז
א דאָרעמדיקער דאָרנוואַלד,
און אַלע דערנער ברענען.
יענק יאָגט איבערן וואַלד דורך נאַכט:
די וועלט געלינטשטע ברידער צו דערקענען.

דער וואַלד ברענט גענטער, גענטער.
יענק צופט זיין הויט ווי אַ ברוינע אַרבעטהעמד.
יענק רייסט זיך פון זיין ברענענדיקער בעט:
„מאָזעס! טייול! — ווער'ט מיין מעכטיק לעבן
אין פּלאַמענדיקע וועלדער איינגעקלעמט?“

דער וואַלד ברענט הויך.
דער זייגער שלאָגט — אַן איינגעוויקלטער אין רויך.

עס ציטערט־אויף
דעם אַלמנס ליפּ און ברעם:
„הונט פאַרשאַלטענער: נאַ, נעם!“

יענקס אַטעם
גיט גיט
מער
קיין ווערטער.
די קאַץ שלאָפט באַם פּוס פון בעטל.
די זון גאַנוועט זיך פון לעצטן ווינקל־שויב —
זוכן ליכטיקערע ערטער.

האַרלעם

האַרלעם — האַרץ
פון אורבאַנישן וואונדער
ניו יאָרק:
זומפיק ליגסטו — אָפּגעזונדערט,
טאַליס.
דיין געוויין איז טויזנטקאַליק, —
ווי נאָך אַ פאַבריק־סרייפּע אין שטאָטישן מאָרג.

הארלעם — הארץ
פון מעטראָפּאָל, — פון איר געסאָמט;
הונגער-אינדזל אין סומנעם האַרבסט
אינמיטן גאָלדענעם יאָם.

הארלעם — הארץ
פון דער ברוטאַלער שטאָט:
קראַנק און הונגעריק — און וואַרטסט,
און זינגסט און טאַנצסט צו גאָט.

„גאָט“ האָט הימלען און האָט היילן,
„גאָט“ האָט דירעס, קוילן, ברויט און ביר;
דיין הויט לאָזט ער פון נויט זיך שוילן
און דו טאַנצסט — ביז דו קראַפּירסט.

דערמאָן זיך די בעלגישע קאַנגאָ
און דעם ברוט לעאָפּאָלד:
מען הענגט ניט די פופצן מיליאָן דאָ,
ווייל „ציוויליזאַציע“ שטייט דאָס ניט אָן.

ס'ברענט נאָך, בורעט דער דזשאַנגל, —
פון דיר ביז די הייסע פּלאַנטאַציעס, —
ס'הוילעט ניו יאָרקישע קאַנגאָ,
און מאַכט דייע טענצער אַוואַציעס.

הארלעם, הער:
דיין סקאַטסבאָראָ ברענט איבערן לאַנד די־ברייט,
און דו שפּילסט־צו דעם לינטש־קלאַן אָף אַ פּלייט.
הארלעם, הער:
דיין אייגענעם געוויין אין דיין פּלייט און קאַל דערהער.
נאָר ניט דיין ספּיריטשועל, ניט דיין טרער, —
דיין מאַכט, דיין מוסקול ברענג אַהער:
לעגענדעס איבער וועלט קורסירן
אַז מיט הוילע הענט פּלעגסטו אין וועלדער קאַמפּן פירן
מיט לעמפּערטן און לייבן:
ווי לאָזטו איצטער הינט
זיך איבער דיר דערהייבן?

הארלעם — הארץ
פון דזשאָרדזשיע און אַלאַבאַמע :
ווי ווערסטו, — אין דיין בלוט פון שמיץ, — פאַרנאַרט
פאַר אַ מאָדעל פון ווייסן רויב־דעקלאַמע ?

הארלעם — הארץ
פון שוואַרצסטער אַרבעט.
מיט דיין געדולד האָסט זיך דערוואַרט
צו שפּאַרן זיך אַ בעט באַם שטאַרבן :
אַף יעדן טראַגט
טרעטסטו אַף אַ שטריק,
און די „שאַפּער“ פון דיין „נאַט“
היטן הייסע קעסלען פּעך אונטער האַרלעמער בריק.

הארלעם, הער
די ראַיאָטן
אונטער דיין טיר.
הער, האַרלעם, הער :
גלויב אונדזער וואָרט,
ווען מיר קומען צו דיר.

שטייאַוויף, מיין ברודער, —
מיין צאַרפּולער בער.
שטייאַוויף, און טו מיט זיך
איבער האַרלעם אַ קער, —
וועט די ברידער איבערן לאַנד
אויך שוין ניט זיין אזוי שווער.
שטייאַוויף.

די הויז-ברעכער

(צום סטרייק פון די הויז-ברעכער)

אונדזערע הענט זיינען לאָמען,
אונדזערע פיס זיינען רידלען,
אַלטע מויערן זיינען פאַר אונדז צעטריקנטע סטראַשידלעס —
סימבאָלן פון לעצטער צעפּאַלונג
פון טרוקענעם, שטויביקן אומקום פון כורוועס.
ציגל און באַלקנס באַבאַרגן דעם באַדן, די דילן,
ווי פון ווינטן צעטראַגענע פליגלען פון מילן פליען טירן,
פענצטער און דעכער
פון אונדזערע לאָמען — די הענט פון
די ברעכער.
נאָך אונדזער צעציגלען און צעשטויבן,
קומען די ברידער וואָס בויען און די בויאַנעס וואָס רויבן.
שטייגן ברידער, שטייגן בויער — שטייגן ווענט.
פון שטייגנדיקע ווענט פאַלן בויענדיקע ברידער,
פאַלן פולע קויבן נאָלדשטיקער —
אין קעשענעס און קאַסטנס פון דירע־פאַראַזיטן.
הוי! — איצטער ברעכן ניט
אונדזערע רידלען און לאָמען:
וועלן אונדזערע ברידער ניט קומען אייך בויען
מויערן און קראָמען.
צעברעכן מיר כורוועס — שטייגן־אויף ווענט.
דורך אונדז האָט כאַרעווער באַדן אויפקום דערקענט.
מיר צעברעמערן, צעטראַגן;
לעבן אין קעלערס, און איר — אַף הויכע, ליכטיקע ראַגן
וואָס מען בויט פאַר אייך און בויט, — פאַר אונדזער ברויט, —
פאַר ציגלדיקן טויט.
נאָר אונדזערע פיס זיינען רידלען,
אונדזערע הענט זיינען לאָמען:
וועלן מיר איער לעבן אין די שפּיגל־זאַלן צעפירלען! —
הויזברעכער
איז אונדזער נאָמען.

ניקלדיקער ברוט

(דעם אנדענק פון היימאן שינדלער, וועמען סאבוויי
נאָרדס האָבן דערשלאָגן צום טויט צוליב אַ ניקל)

זון מיינער,
נאָ דיר אַ ניקל.
נאָר איידער דו גייסט, נעם און פאַרוויקל
דיין פּיאָנערישן האַלדז מיט אַ פּאַס דיקן צין.
ווייל איבער יעדער ניקל-מאַשין
הענגען אויסגעשליפּטע שטריק.
און טרעפט זיך וואָס מיט דער מאַשין, גלויבן ניט די רויבער
דיינע רייד, —
זיי האָבן גרייט אַ פאַרטויקן רובריק,
וואָס פּאָליציי און שטאָט און ריכטער נעמען אָן פאַר גוט.
ניט העלפן וועט
דיין בליק דער ליכטיקער,
ניט העלפן — אונטערטעניקייט, און זיכער ניט — דיין מוט.
די מאַכט פון כּוּצפּעדיקן, ניקלדיקן ברוט
איז גילטיק, שאַרף און אַבסאָלוט.
דו וואוינט אין לאַנד פון אינאונאיינציקן געבאָט, —
(די בלישטשנדיקע, פּראַקטישע טעאָריע):
„אַ מיליאָן
הויכט זיך פון אַ פעני אָן!“ —
(ניט קיין מייסע, זון מיינער ניט קיין אַלעגאָריע)
איז דיין לעבן — פאַר אַ ניקל — פינף מאָל יעדע ווייל אין קאָן.
יאָ, ניט קיין מייסע, זון מיינער, ניט קיין אַלעגאָריע:
אַזוי און אַזוי איז געשען אין מערץ
נינצננינאוונצוואַנציק, מיטן אַרבעטלאָזן אַפּריילער:
באָ יעדער פעני און ניקל מאַשין איבערן שטאָט
שטייט דער טויט אַ גרייטער.

טאָבווי

שאָט. שאָט. שאָט.
כאָ יעדן אַרײַנגאַנג — פּערציקטויזנטיקער טראָט.
עס פּאַרט די שטאַט.
שמעט און שמעטלעך פּאַרן דורך דער שטאַט.
פון אַלע שמעט און שטאַטן — אין איין שאָט.

ווי ביימער אין אַ שטורעם
מענטשן פּלאַנטערן זיך גייענדיק:
ניט געגאַנגען — נאָר געפּלויגן, ניט געאַטעמט — נאָר געיאָגט.
טראָטואַרן שטייען ניט,
טראָטואַרן טראָגן, טראָגן, טראָגן, —
ווי ס'זאָל די ערד אַליין דאָ
די טראָטואַרן און פּלאַטפּאַרמעס ווי קאַנווייערס יאָגן:
געדיכטער, רוישנדיקער וואַלד אין ראַשיק־יאָגנדיקן פּילם.
קיינער לאָזט דעם אימפעט דאָ ניט שטילן.
אַלע, אַלע האָבן ווער ווייס וואָס פאַר צילן.

ווער פּאַרט דאָ, ווער?
צי פּאַרט דאָ, פּאַרט דאָ דער —
וואָס פּאַרט אָף זיכער צו געווינען?
זעלטן. זעלטן. ניין־ניין־ניין!
דאָ פּאַרן נאָר די פיר מאָל פּערציק־טויזנט,
וואָס וועלן צוליב איינעם אים, צו איינעם אים — פאַרשפּילן.
קאָנען קאָן מען יאָ
זיינע אַרלעראַיי פאַרמיטלער דאָ געפינען.

רעדער־קלאַפּ
און ניקל־כאַפּ.
כאַפּ און כאַפּ און כאַפּ און כאַפּ:
דרעי־מאַשינקעס, דרעי־מאַשינקעס
קלאַפּ־קלאַפּ־קלאַפּן:
שפּיגל־ווענטלעך, שפּיגל־ווענטלעך
כאַפּ־כאַפּ־כאַפּן:

פאר וועכטער־אויג צעשפיגלען יעדן איינגעשלינגטן ניקל:
באטאפ, באקוק דיין פאָר־געלט אין פאָראויס,
אויב ניט — איז דיר דיין לעבן דאָ פאָרויגלט.

א באַן אַהער, אַ באַן אַהין,
יערער, דאַכט זיך, ווייס וואוהין;
נאָר וואו איז, וואו — פון אַלע יאָרן פאָרן דאָ דער זין? —
טרייבסט דאָס לעבן דורך טונעלן,
און דאָס לעבן — געל און גרין.
פאָרן־פאָרן־פאָרן, נאָר געפאָרן:
די ערד פון שטאָט שטייט אַהער אַטאָרן.

אַראָפּ.

אַראָפּ.

אַראָפּ.

אַלע טראָגן פעק מיט קייכעס:
ווער אין אַקסלען, ווער אין קאַפּ:
עפעס, עפעס, עפעס צו דערגרייכן.

אַראָפּ.

אַראָפּ.

אַראָפּ.

אַראָפּ.

מענטשן. מענטשן. מענטשן. מענטשן. מענטשן!
מיט אַלעם גוטן איז די שטאָט געבענטשט, נאָר ניט פאָר אונדזער
מענטש:

איז געלאָפּן, נאָר געלאָפּן, —
אויגן רויט און מיילער אָפּן, —
נאַכט לויפֿט־נאָך און מאַנט: „דער שלאָפּן! ניט
דער שלאָפּן!“

ס'ברענען פּיס, עס קראַצן גומענס:
אויסגעהויכט דעם אַטעם — ביז צום סאַבוויי צוגעקומען.
— „העי! העי! העי!
פעני טשוונגאָם! פעני טשיקלעטס!“
— „העי! העי! העי!
דזשילעטעלעך און שירעמס!“
— „דזשורנעל, ניום און גרעפּיק!“ —

(בלאָטע, בלוט און ביכל — און פאָשיום!)
— „שיידמלעך, טיוואָלימלעך,
וואָס טאָנצן אַר אַ שטריקל!“ („קויפט אַ שטיקל!“ קייט אַ
שטיקל!“)

ווער פון דערהיים, ווער צו דערהיים:
אַ טאַג פאַקט אָן אַ פּוֹלן יאָר מיט פיין אַ קלומעק.
— אַן עפּל קויף! אַ פּרעצל קויף!
— אַ היימיש-זויער אונערקע — אָפּכאַפּן דאָס האַרץ!
— „אַ דאָס אַ טוצן פּרישע רויזן“ — „וואַרט נאָר, וואַרט:
קויפּן פאַרן צימער אַ פּאַר בלומען“.

העיהעי: האַלט-אַן, האַלט-אַן
דעם טעמפּאָ פּון נעלאָף!
האַלט-אַן, האַלט-אַן: אָט-אַט —
וועט גרויזאַס-גייענדיקע שטאַט
אַר דיר אַרויף.

מענטשן צעטראַגענע,
געמיטער צעשלאָגענע,
געפענטעט אין איילעניש,
פאַלן אין יאָגעניש;
פרויען פאַרמאַטערטע,
לעבנס צעפאַטערטע, —
מאַסעס פאַרפּוּדערטע, —
אַלע, אַלע — צערוּדערטע.

אַראַפּ.

אַראַפּ.

אַראַפּ.

ווינט די מאַסע זיך אַר טרעפּ,
און דאָס לעבן שלעפּט און שלעפּט.
זון און לופּט און הימל
הערט ניט אויף צו ציען.
עראַפּלאַנען פליען:

פֿינֿקֿלֿען אױגן, אױגן גלױען, —
לױפֿנדיק אַראָפּ: אין אױלעניש אַן אױג אַרױף, אַרױף —
דורכגעפֿלױגן, דורכגעזונגען:
די פֿינקלדיקע אױגן אײנגעשלונגען
פֿון די טױבע, טונקעלע טונגעלן, — אין געײעג פֿון
טעג און טרױמען
פֿאַרן לעבן אײנצושטעלן.

אַראָפּ.

אַראָפּ.

אַראָפּ.

— עי. האַלט די טיר צו, לאָז ניט אָפּ.
— האָרי — האָרי — האָרי אָפּ.
— נײַכער — דער עקספּרעס!
— נישקאַשע, נײַן: אַ שוואַכער קלאַפּ.
אַבי געכאַפּט. אַבי געכאַפּט.
(אײנגעשטיקט און אײנגעפּרעסט):
— אַך! — ס'איז גאָר ניט מײן עקספּרעס.

סאָב און סאָב און סאָבוויי, —
צעצונדענע ענערגיע פֿון ברוקלין,
בראַיטן, בראַנקס און פעלעם בעי.

בראַנקס

פֿאַרט באַלעבאַטיש. האַרלעם —
הױל און באַרוועס.
לאָנג אײלענד — האַלב־אַריסטאָקראַטיש.
בראַנזױל — אַרעס. די בױערי — אין לאַטעס.
נאָר פֿאַרט מען, איז אַ סימען
אַז אײכער דער פֿאַרצױיפֿלונג פֿלאַטערט עפעס, פֿלאַטערט
אין יעדן װיסטן קאַרבן:
יאַגן־מיט און פֿאַרן־מיט, —
דורך באַן־געדֿרענג — אַ לײד און טרערן־
שניט, —
די בעטלער מיט די טאָרבעס.

וואגאן צו וואגאן, וואגאן נאך וואגאן,
פאקאן און קלינגאן,
פארמאך און יאגאן
דעם טייוולשן אימפעט, וואָס שטראַמט דורך די רעלסן
און שלעפט פולע באַנען צו צילן געפעלשטע:
באַנען וואָס פירן צום ליידיקן צוואַג, צום ליגן
פון געלער, באַנדיטישער, גאַלדענער פּאַן.
פּערצנטוויזנט באַנען — שטרעקעס שטאַלענע געשפּאַנען:
לאַנגע שלאַנגען — פעט און פּול,
מיט ראַסטיק-גרינע שופּן:
געלאַף — געלאַף —
ווי טוויזנט שיידים זאָלן שטופּן:
שנעלער — שנעלער:
צו אויסזיכטן טייוולאַנישע, הייסניקע און העלע:
העל איז גאַלד, און הייס איז בלוט.
איז יאָג און יאָג און ווער צעמאַלט
איז יאָג נאָך ברויט דורך אונטערערישן מאַרשרוט.

טויב און טונקל,
טויב און טונקל:
שוויגן די טונעלן.
ווערט אַ לעבן דאָ צעריבן — איז טייקעף קונקל-מונקל:
ניטאָ קיין צייט, ניטאָ קיין צייט
די באַן אַ רעגע אָפּצושטעלן.
מינוטן, רענעס — ווי די בליצנדיקע לעמפלעך —
אין שטענדיקן געשלעג: מאַכט פריי דעם וועג,
מאַכט פריי דעם וועג.
אויסזיכט — זיכער.
אויסזיכט — ווינט.
— „היינט מוז איך „פאַרגלעטן“ די כעזשבויעס אין די ביכער!“
— „אַ פּולער יאָר שוין אז אַ פעני ניט פאַרדינט!“
אַלציינס געלאַף, אַלציינס געיעג
צו צוויי עקסטרעמע שוועלן:
שוועל פון גאַלד און שוועל פון דאַלעס.
— „האַ? שאַ! — ווער האָט דאָ געכאַלעשט?“
ניטאָ, ניטאָ קיין צייט זיך אָפּצושטעלן.

טירן, טירן, טירן, דיל און דאך.
וויפיל טויזנט איז אסאך ?
ניטאָ קיין דאך, ניטאָ קיין דיל :
ס'האָבן כוואַליעס זיך צעשפּילט,
שווימט אַן איבלדיקער יאָס-געפּיל.

ווענט ?
ניטאָ קיין ווענט : שטיקער שויבן-שויבן-שויבן.
קעפּ. קעפּ : קויבן איבער קויבן,
און אויפגעשטרעקטע, אומרואיקע הענט :
אַ מענגע אין אַן ענגן אויסגאַנג פון אַן איינגעשפּאַרטן פּיער :
אַ געבעט, אַ ריטואַל פון הענט און אויגן
צו די גאָלד-קעלבער פון פאַרביקע אַנאַנסן :
ווי ס'וואַלטן טרוימען זיך דאָ אויסגעלעבט
אַף די לינגערשי-צעמאַליעוועטע שאַנסן.
אויגן. אויגן אויגן. — פאַרשלאָפענע, צעטומלטע און גיזיקע.
אויסזיכטן צעפּינקלט,
אויסזיכטן פאַרפּלויגן, —
ווי אין געיעג די רויט און גרינע לעמפלעך
מיטן פאַרצאַמטן, גאַזגעסאַמטן ווינט דורך די טונעלן.

אַט פּי ב ע ר ט פּרייד,
אַט פּרירט עס —
אין קעפּ און הערצער — שווערע, פולע קאַסטנס —
פּיין און צאָרן :
פּאַרן, פּאַרן, פּאַרן, נאָר געפּאַרן ;
פּאַרן, פּאַרן, פּאַרן, — ניט דערפּאַרן :
ניט צו איינגערעדטער פּרייד פון גאָלד-גרוב,
ניט צו פּרייד פון קליינער קראָם און קליינער שעווראַלעי,
ניט צום מאַזדיקן נומער פון דער גרויסער לאָטערי,
ניט צו פּרייד פון אַרבעט,
ניט צו פּרייד פון זיכער ברויט,
ניט צו אויפריכטיקן פּאַרן ;
פּאַרן, פּאַרן, פּאַרן, — ש ל ע כ ט פאַרפּאַרן !
פּאַרן, — פּאַרן, — פּאַרן, — אַ וועלט פון טרוימערישע אַמאַטאָרן.

קליינטרוימער, קליינטרוימער.
 שוואַרץ-טרוימער. שוואַרץ-צוימער.
 אַוועראַלס און דערביס. אַרבעטער און סטערוועס.
 פאַרשטויבטע איטאַליענער, און שטייף-פאַרפּוצטע מענער.
 ליימיקע אוקראַינער, פאַרסאַזשעטע פּאַליאַסן.
 דרייסיקדאָלערדיקע יונגעלייטלעך, וואָס ווילן דאַווקע שיינען
 ווי די בורזשואַזיע — אין שטייפהעמדער און פּראַסן.
 (זיי פּאַסט דאָ, עפּשער, גיט צו פּאַרן,
 נאָר דער „פּעקאַרד“ איז צו זייער טיר „דערווייל“ נאָך ניט דערפּאַרן).
 אירן — מיט אָנבליק פון גאַסן צעטומלעט. אידישע שניידער —
 מיט סטרייקן און קאַמפּן פאַרנומענע. נעגערס —
 פאַרוואַפּנעט, פאַרמעלט. אַלע,
 אַלע פאַררויכערט,
 אַלע פאַרנעלט.
 באַ וועמען אין קאַפּ ווייב און קינדער,
 באַ וועמען — זיין לאַנד און זיין פּאַלק,
 באַ וועמען די „מענטשהייט“, די „וועלט“,
 באַ וועמען דאָס אַלץ איז — ז י י י ק ל א ס .
 באַ וועמען „איל דוס“ און באַ וועמען וואַנזעטי,
 באַ וועמען לינקאַלן, באַ וועמען סקאַטסבאָראַ, הוירנדאָן,
 באַ וועמען עס זשיפעט אין האַרץ נאָך ראַמאַנאָו,
 באַ וועמען אין מאַרד עס בראַדיעט נאָך קערענסקי.
 באַ וועמען דער פּויגל דער בלאָער נאָך טאַנצט,
 באַ וועמען עס קריצן זיך ווערטער פון קאַמף — פון קלעפּערל דאָ
 אַף דער וואַנט.
 באַ וועמען דער אינהאַלט פון פּאַשיסטישע פּאַמפלעטן,
 באַ וועמען דער גוירל פון כינעזישע סאָוועטן.
 באַ וועמען דאָס לענדל פון אידיש-פּאַשיסטישן קלאַן,
 באַ וועמען סאָוועטישער ביראָ-בידזשאַן.
 באַ וועמען עס וואַסן רויכיקע האַנקרייץ-פּלענער — דאָס אַרעמע
 לעבן
 נאָך מער צו פאַרקלעמען
 און באַ וועמען, וועמען און וועמען
 עס זוניקט די לערע פון לענין.
 אינמיטן וואַגאָן — אַ נעגער אַף קוליעס:
 יעדערער זיין ווינקל שפּאַרט: ניטאָ קיין אַרט. ניטאָ קיין אַרט.

יעדערנס „געוויסן“ — צו אן אויסרייד צוגעטוליעט:
 — „א נעגער איז אלציינס וואָס אין דער קאָרט.“ —
 ניטאָ קיין אָרט. ניטאָ קיין אָרט:
 שטייט אַ ברענענדיקער מענטש מיט ווייטיקן —
 ווי ערשט פון פלאַמענדיקן בוים אַראָפּגעשניטן.
 קעפּ — פול מיט שווערן פלייש — פאַרקילטע טעפּ, און קעפּ און קעפּ
 און קעפּ
 מיט הונגער און צייכנס פון שטאַמישע קלעפּ.
 קעפּ מיט ווייטיקן און העלקייט.
 קעפּ וואָס יאָגן-נאָך די שנעלקייט מיט אָפענע מילער.
 קעפּ — מיט לידלעך
 פון פרימיטיווע יוסעליילעם.

אַ שיקערע כאַפּטע זינגט זיך אויס אין זירל און אין טרערן.
 דעם באַן-לאַנגן גערענג רייסט-דורך
 געזאַנג פון גרופּעס פּיאַנערן.
 עס בעטלט גאַווועדיק „ספענגלר בענער“.
 עס בעטלט וויינענדיק „אוילי-אוילי“.
 און איבער אַלע טענער:
 — ... The only truth is in the Daily! ... —

קעפּ: קאַסטנס
 פּרעזערווירטע פּישן. קאַסטנס קעז.
 קעפּ מיט קרעמלעך און באַנקראַטלעך.
 קעפּ מיט דריידלעך. קעפּ מיט קניידלעך — אויב מען האָט נאָך.
 קעפּ מיט שוידערלעכע קאַפּיעס
 פון ד א ו ק ע ראַפּאַעל און וועלאַסקעז.
 קעפּ מיט קאָרטן, דזשין און דזשעז.
 קעפּ מיט זיינערס, קעפּ מיט הערינג און מיט קרעלן.
 קעפּ מיט בלופּרינטס און געשטעלן,
 וואָס מ ו ז ו דאָס מאַל די עקספּערטן שוין געפּעלן.
 קעפּ — פאַרסאַמטע פון גאַלדענעם אָר:
 קעפּ פון אַ פאַרפּירטן דאָר,
 וואָס כאַלעמט ביזן שפּיץ פון הונדערטשטאַקיקער אורבאַניק,
 און יאָגט אין סאַבוויירויש —
 צו זיין דער קאָרבן פון אַ פּאַניק.

(מאסקווער ערשטע סאָבוויי לויפט דערווייל
בלויז פּערצן קילאָמעטער.
נאָר דאָרט, יאָ, דאָרט איז פּר י ד דער אימפעט פּון געאיייל
און סאָבוויי, רעלס און באַן און לעבן
העכער, העכער זי נענדיק דערקלעטערט).

פאָרן, פאָרן קעפּ מיט פּלענער —
דריט־קלאַסיקע גאָרילעס און פאַרקויפטע מיטלמענער —
פאָר רויב און בלוט און מאָרד.
(רואיק פאָרן)
וועט מען דאָ ניט קענען,
ביז זאָגן וועלן מיר דאָס לעצטע וואָרט).

סאָפעט, סאָפעט, סאָפעט סאָבוויי.
קלאַפט און בראַזגעט, יאָגט און פירט.
ווער עס פיבערט, ווער עס פּירט.
סאָפעט, סאָפעט סאָבוויי —
אַנגעפאַקט מיט צאָר און זאָרן און קאָפּ־וויי.

מאָטאָרלייט
און קאָדוקטאָרן :
איר ווייסט, איר ווייסט ווי ווייט
מיר ווילן פאָרן ?
פאָרט און פאָרט און פאָרט און פאָרט
ביז צום סקווער פון אונדזער וואָרט,
וואו מיר שפּאַנען־איין דעם צאָרן —
ווי אין באַנען די מאָטאָרן —
צו באַרואיקן די מענטשן אין די פינצטערע טונעלן,
דאָס לעבן דאָס צעטרייטלטע
אַף די פּיס צו שטעלן :
מירן פאָרן. ה א ס ט י ק פּאָרן
און דערפּאָרן, יאָ — ד ע ר פ אָ ר ן , מ אָ ט אָ ר ל י י ט :
ש פ א נ ט א י י ן א ל ע מ אָ ט אָ ר ן .

די גאלדענע באַנדע

ניו יארק פארמאגט 2800 מיליאנערן

טאָג פון רויטן טאמעז,
מאָל מיר אַ מיסע פון זון און פון לייס.
וואַרף-אָן אַה דיינע זון-ליילעכער אַ סעריע פאַנאַראַמעס —
פון דער מיליאָן-לאַמפּנדיקער בראַדוויי
ביז מייק דעם מוליערס היים — מאָל.

ניו יארק — מאַנגאָט פון שטאָל. שטיפהיים פון מאַסן,
וואָס ציען די ברייטע, סוויסטשנדיקע פאַסן
פון דיין גרויס-אינדוסטריע;
מענטשן פון לאָם,
פון נאָדל, דלאַטע און אָל. טאָג פון רויטן טאמעז: מאָל,
מאָל מיר אַ מיסע פון זון און פון לייס.

„פאַראַמאָנט“, „ראַקסי“, — רייכע, רוימישע
סאַלאַניקע ראָגן.
ווער וועט אויסרויסן די מירמלנע קאַלאַנען און צעטראַגן
די וואַרעמקייט פון ביידע טעמפלען
אין די כאַטקעס פון פראַסטיקע קוילן-ראַיאַנען?
ווער וועט אַראַפּרייסן
די זילבערנע, עסטעטישע שאַבלאַנען
פון אונדזערע פראַסט-ברוקירטע גאַסן,
וואָס די 2800 באַוויליקן צו ליכטיקן, צו לייטערן
מיט דעם פרומען, מאַנירלעכן אַנשטעל
פון זייערע זייד-און-זילבערנע לאַמפּאַסן. וועלט? — דאָס בין איך:
ג ע נ י א ל ע מ א ס ע !
איך בין ערד, וואָס איז ברויט,
ליב, וואָס איז אַלץ:
מיר זיינען די הילכיקע, פלאַמיקע לאַמען.
מיר זיינען די זאַמען, די זעג און
דאָס זאַלץ. די זעל
זיינען מיר
פון וועלטלעכן, ערדישן, שטורמישן וואַלץ.

בויגט דעם
צילינדער און
טיטל,

צילעמט זיך איבער :
בראָדוויי צעשטראַלט

פון אייער געשיכטע דעם לעצטן קאפיטל :
פון דאָרטן — ביז דאָנען. פון דאָנען —
צ ו ר י ק .

געשיכטע איז אַן איינגעשמידטער פאַראַווויק, וואָס לאָזט פון יעדער
האַנט זיך הייצן.

נאָר פאַראַווויקעס ווייסן ניט
ווער עס האָט די וויינען און
די ווייצן, נאָר די הייצער, די הייצער
קאָנען שוין אַף אויסנווייניק
דעם לעצטן פאַראַגראַף — „געשיכטע פון שניצער
פון פעכיקע קרייצן“.

אַכטאונצוואַנציקהונדערט מיליאָנערן אין ניו יאָרק.
אַ מיליאָן אַרבעטער אָן ברויט.

דרייאַונזעכציק אַרבעטער

טויט — טאַגטענלעך, אין שעפער, אין מילן און גרובן.

עס לייכטן זוכנדיקע ליכט־רעפּלעקטאָרס איבערן שטאָט.

עס טרובן די טאַטעס דורך ראַדיאָ אין גאַלדענע טרובעס

די בסורע פון גליק.

די טאַטעס, די פימפישע פּרינצן אין וואַרימע פוטערס און אַטאָם.

די מאַינערס —

נאַקעט, אין קאַלטע באַראַקן,

אָן ברויט און אָן רובעס.

אַכטאונצוואַנציקהונדערט מיליאָנערן

שטויסן זיך מיט אַ מיליאָן הונגעריקע

אַף די טראַטואַרן, רייכע ראַגן און

סקווערן פון דער שטאָט ניו יאָרק.

אַ, דזשימי פון פאַרק ראָו, פאַפּוס

פון רוים און

לאָרד מעיאָר פון קאָרק :

דער טאָג פון רויטן טאַמעז
מאַלט מיר אַ מייסע פון זון און פון בלוט.
בראַדוויי איז
אייער לעצטער באַלויכטענער מאַרשרוט
צום סקווער פון שלעסערדיקע פינאַלן און ערלעכן אָנהויב;
צום אָפענעם סקווער, וואָס וועט צעשטראַלן
די בראַכע פון אַרבעט איבער דער ערד.

אַוּטאָמאַט

ניקל-ניקל-ניקל-ניקל-ניקל-ניקל!
ניקל-ניקל-ניקל און אַ דריק!
פֿלייש אַ שטיק און קעז אַ שטיק,
פֿלייש אַ שטיק און קעז.
טעלער בראַזונ, גאַפל טאַנצן, גלעזער, גלעזער — דו ש ע ז!
עסן-עסן-עסן-עסן:
ניטאָ קיין נעם! ניטאָ קיין נעם! —
ניקל-ניקל-ניקל-ניקל.
אין הונגערדיקע לייבער קלאַפן הערצער מיטן פיבערדיקן ריטם
פון ניקל-ניקל-ניקל.
נעם איז אַרבעט! ברויט איז גליק!
קוכערס קאַכן אינדערוואַכן יאַנטעוודיקע עסנס.
נאָר די ברידער פון די קוכערס
וואַגלען הונגערדיק, פאַרפראַרן און פאַרגעסן
אַרום די שפּיגלדיקע אַוּטאָמאַטן
און פאַרגייען אין דער בענקעניש נאָך ברויט
באַקוקנדיק דעם „זאַטן“,
וואָס קומט און קומט און קומט און קומט און קומט
אַ וואַרעמער אַרויס פון אַוּטאָמאַט.
אַוּטאָ-אַוּטאָ-אַוּטאָ-אַוּטאָ-אַוּטאָמאַט!
מאַט דער הימל,
מאַט דער באַדן,
האַרץ און אויגן מאַט,

מאט און אָנגעלֶאָדן
 מיט שטייגנדיקן הויך פון הייסע טעפ און פאנען,
 מיט ניקלדיקן בליאַסק פון קראנען
 פון שאַקאַלאַד און קאווע,
 מיט קינע
 צום יאָגן זיך און האַווען
 פון די פולע
 קופעס מענטשן
 מיט פולע
 הויפנס ניקל, מיט „פולע“
 טעלער שפייז.

ווי יאָגנדיקע זייגערס
 שלאַגן דאָ די אָנגעשטעלטע רעגעס:
 ניקל-ניקל-ניקל: ה ע כ ע ר, ה ע כ ע ר, ה ע כ ע ר
 די ניקל-בערג פארמעגנס: ניקל-ניקל-ניקל:
 אפאראט נאָך אפאראט.
 טירלעך אָפן,
 טירלעך צו.
 רעגעס האָבן ניט קיין רו.
 אַרבעטלאָזע ברידער קוקן צו,
 און אין די לייבער שטעפן גיכע, ברייטע שמעך
 הונדערט אָנגעברענטע נאָדלען
 מיט אייזגעפעכטע פעדים.
 אפאראטן, אווטאָמאטן, —
 „מיילער“ גלאַנציקע און גייציקע,
 קליינע, פלינקע שיידים:
 טירלעך אָפן,
 טירלעך צו —
 ניקל-ניקל-ניקל-ניקל!
 — „עסערס מיט די ניקלס רוקט זיך צו!“

דריי קרייזטירן — דריי ווינטמילן:
 אַרויס, אַרויס,
 אַרויס, אַרויס.
 — „הונגערדיק קאָן קיינער דאָ ניט זיין!“

דריי קרייזטירן — דריי ווינטמילן :
— „לאָז הערן ניקלדיקן קלונג.
לאָז זען ניקלדיקן שיין.
לאָז זיך וואוילגיין פאר דיין גומען.
גיב־נאָך דיין אויפגערייצטע צונג.“

דריי קרייזטירן — דריי ווינטמילן : אריין. אריין. אריין.
(עך, הונגעריקע ברידער,
וואָס וועט זיין ?)

שטול אף שטול
און קאָפּ אף קאָפּ.
אויסגעליידיקט טאָפּ נאָך טאָפּ. (ברידער,
וואָס וועט זיין ?)

זיצנדיק, גייענדיק, לויפנדיק, שטייענדיק — עסערס :
קלאַפּן מיט די לעפּל,
קלינגען מיט די מעסערס.
שמירן ברויט מיט פוטער,
שמירן ברויט מיט האָניק,
(ברידער, וואָס וועט זיין ?)
נו, כאַפּט מען זיך פאַרגאַנוועטע אריין — נאָך פרייער וואַרעמקייט
און האַדסאַן-„טאַניק“.
אין די אויערן — ניקלדיקע פייקלעך :
ניקל-ניקל-ניקל-ניקל-ניקל !
יעדער טיש איז פול מיט „גליק“ :
ברויט מיט זופ און ברויט מיט קעז,
קאווע, טיי, ביסקוויט און מאיאָנעז. גלעזער, גלעזער, גלעזער —
דזשעז !

הענט אין פיבערדיקן בוזעס,
קעפּ אין קאַלטע קאַלנערס,
גייט מען מוטלאָזע אַרויס צוריק.
אין יעדער אָפּגענאַרטער ברוסט
שלאַגט און קלאַפּט אַן אווטאַמאַט : ניקל-ניקל-ניקל-ניקל !

— „ברודער. האַסט אַן איבעריקן ניקל ?
געפאַרן קיין פראַנקרייך, געווען אַ סאַלדאַט !“

— „גיי נאָר, דערצייל עס
די האָרנס — די האָרן
פון שפינגלדיקן ניקל־אַפּאַראַט“.

Horn & Hardart!
גיי זע ווי עס וואַרט דאָרט
אַ צען־מיליאָניקע ריי
באַ דינע פּוילע קלויסטערלעך איבערן גאַנצן לאַנד,
צו קריגן טעפּלעך בלאָמע,
וואָס פּריסטער רופן טיי.
איר האָרנס — איר האָרן
פון אונדזער לעבן, אונדזער ברויט.
הערט נאָר, הערט:
אין טעמפּן קלונג פון ניקל־שאַט
רוישט זיך שוין דער אויפּרייס
פון בערג מיט געצונדענעם שראַט.

מיר, די סאַרווערס; מיר, די קוכערס,
סערווירן דיר
און באַקן דיר
די קוכנס.
מיט שווייס און בלוט פאַרפּרעגלען מיר דיין גליק: ניקל־ניקל־ניק!

אַ ניקל נאָר,
איון ניקל בלוז — טאַג־טעגלעך פּולע וועגעלעך.
גליקן! — גליקן! — גלעסעלעך
אַה דינע גרויסע, שטייפע אויערן: ניקל־ניקל־ניקל־ניקל־
ניק!

— „ס'געפעלט אייך ניט אַמעריקע?
איז כאַפט און פאַרט צוריק!“ —

יאָגן טראַמס און יאָגן באַנען.
ביי האָרנען פּייפט דער אויף אין פּאַנען.
מילך און זויער־מילך אין טויזנט קאַנען.
אַכט און צוועלף און ווידער אַכט:
פּרימאָרגן, מיטיק און פאַרנאַכט —

פון יאָגן בלייד, פון אַרבעט מאַט —
 געלויב, געלאַף צום אווטאָמאַט.
 ווער זשומט אַהער ?
 ווער קומט אַהער ?
 מאַסע. מאַסע. מאַסע.
 צו פולער, פולער ניקלדיקער קאַסע —
 אַרבעטער, נאָר אַרבעטער
 וואָס קאַנען זיך עסן ניט פאַרגינען
 מער ווי האַל צו ז אַ ט.

— „אַ ניקל נאָר,
 איין ניקל בלוז —“

הונגעריקע הערצער
 האָבן פאַרשאַרפטן געהער:
 ווערט שוין קלאָר דאָ
 ווער איז ווער.
 איז געגרייט זיך, ברידער, צו געווער.
 צעקלינגט דאָס קאַל פון זיגן
 איבערן טומלדיקן שאַט פון ניקלס
 וואָס קלאַפן-אויס האָרנס ליגן
 פון לאַנדריקער שעפע.
 ווייל עס גילט, עס גילט דערווייל
 זיין מאַכט, זיין רויב, זיין מעסער
 שפילט דערווייל
 אַף אונדזערע הענט און הונגעריקע העלדזער.

אַט שאַטענען זיך אום פאַרמאַרעטע,
 אין קרייז פון שווינדלדיקע טירן,
 אין טויבנדיקן גרילץ פון ניקל-און-געשיר האַרמידער
 פון האָרנס שפיגלדיקע אווטאָמאַטן,
 פול מיט פרוכט, מיט פיש און מיט סאַלאַטן.
 ב ר י ד ע ר ,
 ו א ו ז י י נ ע י ד י ט א ט י ?)

דריי קרייזטירן — דריי ווינטמילן:
 אַרײַן, אַרײַם,

ארויס, אריין.
יא — הונגעריק קאן קיינער דא נישט זיין!

דריי קרייזטירן — דריי ווינטמילן:
מעסערס שניידן, גאפלען שפילן. (ניקל-ניקל-ניקל-ניקל-ניקל!)
עסן! עסן! עסן! עסן! עסן! — עס!
ניטאָ קיין נעם! ניטאָ קיין נעם!
מילך אַ גלאָז און טיי אַ גלאָז! גלעזער, גלעזער — דושעז!
ברויט אַ שטיק און פלייש אַ שטיק,
ברויט אַ שטיק און קעז. (אריין! אריין! אריין!)
זאָגט נאָר: ווערן זאָל!
וועט ווערן שוין!
וועט זיין!

טישן

ווייז מיר דיין טיש פונדערווייטן,
און איך וועל שוין וויסן צי האָסטו
אַ העמד, אַ פאַר זאַקן צו בייטן, —
כ'וועל האָבן דיין לעבן צעמאַסטן.

טישן
זיינען די שילדן
פון לעבן.
אַ טיש
ווייזט
ווי ס'איז דאָס לעבן פאַרטיילט.
אין אים
האָסטו
אַ פראַקטישן רעבן, —
יעדער טיש
פון זיין הויז
די געשיכטע דערציילט.

בראָדווייער טישן ברענען
פון פלעשער, פרויען און פלייטן.

בראָנווילער טישן פֿרירן, ווי בראַנקסער און האַרלעמער,
כאַטש בלוז אַ טישטוך, קאַרטאָפֿל און ברויטן
קאָן אונדזערע באַשיידענע טישן דערוואַרעמען.

כ'האַב געזען אַ טיש מיט גאַלדענע פֿליגלען
אין אַ מאַיאַנטעק,
וואו כ'האַב מעבל פֿאַלירט.
אין זיין פֿאַלירטור — דער שפּיגל פֿון פֿריזישן יאַנטעוו —
האַט זיך געדאַרפט קאָנען שפּיגלען
דער קאַליר און דער גלאַנץ פֿון רייכן געשיר.

פֿון די פּוכאָווע, געפֿודערטע פֿלייצעס,
דעקאַלטירטע,
דאַרף מען אין טיש קאָנען ציילן יעדן ברויאַנט,
און פֿון די קעפֿ, די צאַצקעדיק־פֿרוזירטע,
דאַרפֿן די דאַמען באַוואַונדערן פֿריזירערס טאַלאַנט.

אַזאַ טיש
ריכט די אויגן
מיט זיין שרייענדיקן יאַנטעוו,
ווען ס'וואַקסט אַרײַן אין אים דיין האַנט מיט פֿאַלירטור.
באַ ברויט מיט גרויפֿנזופֿ,
דערהיים,
דערמאָנט עס
אַז עס שפּילט דיין בלוט דאָרט
אונטער גרינעם אַבאַזשור.

מײַן טאַטעס טיש
האַט אויך געהאַט צוויי פֿליגלען
אַף קליינע, בלעכענע זאַוועסעס,
נאָר שטענדיק פֿלעגן זיי זיך קווינקלען
באַס אויפהייבן צום עסן.

אונדזער טיש איז אַלעמאָל געווען אַן אָנגעכמורעטער,
אַ ברויגעזער,
ווי אונדזער הונגעריקער, אומעטיקער פֿערד,

ווי דער פארזאָרגטער טאטע.
דאס טישקעסטל, ווי ס'האָבער-זעקל —
פול

מיט פוסטער האָפענונג,
ווי די ייעשדיקע אויגן פון איינגעזעסענער קאץ באַם אויוון,
ווי די ציג, די כאַליעוואַטע.

זינט מיין טאטעס אַרבעט אַף די פריצים,
בא גלעזעריי און פאַרבעריי,
זע איך צעטיילט די וועלט זיצן
בא טישן בא צוויי.

פון יענע קייזערלעכע פריצים
ביז די היגע
איז נאָר איין
לאַנגע
טישגעשיכטע —
פאַלירט מיט אונדזער בלוט.
איבער יענע
זיינען מיר שוין
איצט
די זיגער ;
דאָ —
פרעסט מען אונדזער לעבן
און מען פאַרטרינקט מיט ווערמוט.

הימישע,
שטוביקע טישלעך-וואַרשטאטלעך
אין ענגע, פאַרטשאַדעטע קיכן,
אין שטעטלעך איבערגעלאָפן מיט דאַכקעס, מיט אומעט און בלאָמע,
באזעצט מיט פאַרמאָרעטע יאַטלעך,
וואָס קריכן
ווי קעצלעך דורך סטרוזשקעס און פלאַנטערן דראַטוועס.
דער טאטע-באַלמעלאָכע פאַרקעט זיך און ביזערט.
די מאַמע באַם אויוון
באַקט וואַסערדיקע רעטשענע לאַטקעס.

דאָ האָב איך
אין פרייטיק-צורנאכטסן
איינבינדער, שוסטער, שניידער און גארבער
זינגען געהערט
ערשטע לידער פון קאמף און פון ארבעט.

איך האָב געפונען באַ אַ פראָסטן, אויפגעלייגטן טיש
מיין קליינשטעטלדיקן, איצט גרויסשטאַטישן פעמער,
אין זיין נייער היים : גריבאיעדאָוו קאַנאַל,
לענינגראַד.

איבערן וואַרעמען, היימישן טיש
טייטשט ער מיר און דער מומען
נייעם

פון סאָוועטישע בלעטער, —
אַנשטאַט די אַמאָליקע מייסעס פון מאַטקע כאַבאַד.

איך האָב געזען אַ טיש פון ווייסן פאַרצעליי
אין אַ ניו יאָרקער רעסטאָראַן,
אַנטקעגן דעם פאַלאַץ פון לאַנדיקער יוסטיץ.
אינדרויסן ריידן פאַרד און האַטאַוועי וועגן דער כוואַליע לינטשעריי,
און באַם ווייסן פאַרצעלייטיש האָט אַ גענער-פאַרל זיך באַזעצט,
געבעטן קאווע מיט אַן עפּל-פאַי
און געקראָגן — שמייכלענדיקע האַלדזונאַקן-רייד
וואָס האָבן געברענגט ווי טשעין-גענג שמיץ.
און ס'האַט די ציוויליזאַציע
באַם פּרישטיק אין ניו יאָרקער רעסטאָראַן
געפילט געשמאַק
פון בלוט דעם טאַם
אין איר בייקאָן און געבאַקטן גריץ,
אין געשמאַנטן הייסן שאַקאַלאַד.
נאָר דער טיש געדענקט
ווי זיין ווייסער פאַרצעליי געוואָרן איז פון בלוט פאַרשווענקט,
און ווי די פיסלעך האָבן זיך באַ אים
דורך שאַרסטקע קוכער-הענט געריסן
צו פאַרקראַמפן אַלע לאַכנדיקע, פּרעסנדיקע העלדזער,
און דערווערנן יעדן מיט זיין ביסן.

בא טישן
אין גלעזערנע
וויסע סאָוועטישע
קיך-פּאַבריקן
האָב איך געגעסן קרויט מיט פּרישן שוואַרצברויט און געפוטערטע
מאַסאַראָנעס.

טישן גרייט
מיט הונדערטטויזנט מיטיקס
פינקלען מיט געלעכטער און לעבעדיקע בליקן.
פאַרן עסן
זוכט קיינער אָף די ווענט ניט קיין איקאָנעס.
דאָ זיינען טישן באַ דער אַרבעט
מיט סאָוועטישן געמיט.
כ'בין געוואָרן זאַט
בלויז פון דעם טאַם
פון גוטן אַפעטיט.
דאָ האָט אַרבעט זיך אַליין פאַרגיטיקט
דעם פּיין פון איינגעלעכטן הונגער
און אַנגעהאַנגענע זאַבאַבאָנעס.

אין פאַרטראַנטעוועטע שטיקער פון גאָלדענע שמעט
האָב איך געזען טישן אין אַרעמע הייזער,
האַרט און פאַרפּראָרן,
ווי הונגער-טויטע אַפן פּראָסט.
ס'האָט דאָ ניט פאַרצייכנט דעם אַלטן זייגערס ווייזער,
איבערן טיש,
קיין איין יאָנטעוודיקן מאָסט.

אזוינע טישן זיינען ניט געדעקטע.
אַ טישטוך,
ווי אַ הייסער מאָלצייט,
איז זיי פּרעמד.
ווי דער אויוון,
פון לאַנג שוין ניט פאַרפלעקטער,
שטייען זיי הילפּלאַז און פאַרקלעמט.

אזוינע טישן שטייען ווי בעטלער וואָס קאָנען נאָך ניט בעטלען,
און פאַררוקן זיך אַליין צוריק אין זייער קיך, —
גערולדיק וואַרטן ביז קעלט און טריקעניש וועט זיי צעברעטלען,
און ביז דער לעצטער טראָפּן ווידערשטאַנד צעקריכט.

פאַראַן טישן
מיט אָפּגעריבענער סאַראַטע,
קליין,
קרוב און לאָם,
צעשאַקלט.
אַף זיי ליגט דער צאר
פון נעגערישע כאַטעס, —
פון די איינוואוינער און סטעליע
פון נידעריקן שטאַקל.

פאַראַן פּראַסטע טישן, וואָס זיינען דעגענערירטע הוּליאַקעס,
און טישן טרעמפישע, מיט צודעקל, ווי דאַשעק אַפּן זייט.
אַף די ערשטע וואַקסט זאָלאָגישער יאַנטעוו פון כאַמסקע קולאַקעס,
אַף די צווייטע — קראַנקע בויערי-טרערן הילפּלאַז און פאַרשייט.

טישן
אין ניו יאָרק,
וואָס פּראַווען נאָך
ליבאַוויטשער שטיק.
פעטע פאַראַזיטן האַווען דאָ,
פּלעכטן זיך — פון דאָלערס —
צום גאַנצן אַ בריק.
דער רעבע מאַכט קידעש,
טרינקען אירישע דיאַקאָנעס הייליקן „לעכויאַים“.
פאַרגלאַצטע גאַבאַאים כאַפּן שיריאים.
עס כאַרכלען געטלעכע נעזער פאַטרוכע
מיט זידל, קלאַלעס און גיפט
אַף דער אַרבעטער-מעלכע.
די גאַנצע שיריאים צעכאַפט, —
לאָזט מען זיך ווידער אַרויס איבער הייזער, צו טישן, פון אַרעמען
פאַלק,

און מע צאפט.

און מע צאפט.

טישן אין קינדער-אנשטאלטן,
אָנגעזופט מיט אומעט פון אַ דאָר —
פאַריאָסעמט, צעקריפלט
פון וועלטס קאלטבלוטיקע גוואַלטן.
קינדער קאָנען זייער צאַר,
ווי זייער שפּיל,
פון דער וועלט ניט באַהאַלטן.
קאָנען די טישן די קינדער
בעסער

ווי די פאַרריסענע פאַרוואַלטער.
דאָ אָטעמט מיט הונגער נאָך היים און נאָך מאַמען.
בלייבע קינדער זיינען אומעטיקע אילוסטראַציעס
פון וואַקסן אַף ברויט און מושטירונג
פון קאַרגע, צעפרעסענע, וואוילטעטיקע דאַמען.
די טישן קוקן פרעמד,
ווען מען ברענגט צילינדערדיקע געסט צופירן.
די טישן ווערן לעבעדיק און ליכטיק,
ווען די קינדער רעוואַלטירן
קעגן קאַרגער, שלעכטער נאַרונג.
די טישן
זיינען זאַט מיט ביטערער דערפאַרונג —
ווי פון די יעסוימים די אָרעמע מאַמעס.

קליינע, ווייסע טישלעך
אין שפּיטאַלן,
מיט שאַקאַלאַדן און בוקעטן,
אין איינצליקאַמערן, ביי זיידגעבעטע בעטן —
פאַר פאַציענטן
פון רויבערישן וואוילטיק אויפגעדראָלן,
און טישלעך,
מיט ווייסער, לידיקער דערוואַרטונג,
אין גרויסן וואַרד, באַ אַלטגעווייסטע בעטלעך, —
אַף געסט וואָס קומען

מיטן גאנצן צאר פון היימען און אן בלומען.
בא די טישלעך,
וואו בלומען שמעקן שטארקער ווי די מעדיצינען,
וועט איר די וואכזאמקייט פון פראפעסארן אלעמאל געפינען ;
מיט שמיכעלעך פון מאנא ליזא-צנועס
פארזיסן די בארעמהארציקע שוועסטער
פאר די געהויבענע פאציענטן די רעפועס.
ווי א גוטער האפענונגפולער פראפעסאר
וואכט פול די זון אין יעדער איינצל-קאמער ;
איז יעדער קראנקנצימער
א זוניקע הייל- און וואוילטיק-פאנאראמע.
די טישלעך
אין גרויסן, וואלקנדיקן וואַרד
הערן זיך צו צו יעדן קראנקן וואַרט
פון פאציענט און זיינע באשיידענע באזוכער
געהאַרכזאמער
פון די „בארעמהארציקע“, מיט דער „הויפט“ — וואָס ניוכעט
יעדן ריר און יעדן שפאן
פון יעדן דערשלאָגענעם, מאטאָנע-לאָזן אַרעמאָן.
די אַרעמע טישלעך
בא די אַרעמע בעטן פאַר אַרעמעלייט
אין שטאַטישע שפיטאַלן
טראָגן אַ בייז האַרץ אַף די „שוועסטער“, וואָס האַלטן זיך ווייט
פון די קראַנקע
וואָס האָבן ניט מיט וואָס צו צאָלן.

טישן אין פעלד-לאַזאַרעטן,
ווי די פאַרוואַנדעטע, —
בלוטיקע,
בעטן
פאַר דריי-פערטל-כאַרעווע זעלנער דעם טויט.
זיי ציטערן-אויף,
ווען ס'צעפאָכן זיך איבערן וואַלד שראַפנעלן.
זיי קוקן זיך צו און דערקענען
געפאַנגענע — אין פרעמד-אַרמייאישע שינעלן.
די טישן ווייסן :

דאָס לעבן איז דאָ זיכערער,
נאָר יעדער לעבן קומט אַהער שוין אַ צעריסענער.
די טישן זיינען זאַט
מיט בעסערע עסנס,
נאָר די טישן לעבן בעטן האַלטן כעזשבן
פאַר יעדן סאָלאַט —
פון די נאָך פאַרבליבענע מעסלעסן.

טישן אין טראַנשייען,
פון דיקע קוואַדראַטן
גראַזיקע ערד־פּלאַסטן.
רויכיקע הימלען פייערדיקע האַגלען זייען.
איבער ביימער טאַנצן פּולווערדיקע טויטן,
נאָר לעבעדיקע קאַנדיראַטן
וויילט זיך פאַרט ניט פאַסטן, —
בלייבן ליגן טויטע הענט
צווישן אַלטע, שוואַרצע לעבעדיקע ברויטן.

טישן — פאַרמורזעט, —
טישן אין טורמעס,
קאַזעמאַטן, —
פול מיט איבעררייד־ און אונטעררייד־געמורמל
פון פינצטערע
און ליכטיקע טאַטן.
טישן מיט אַפּאַטיע אָנגעפּראַפּט,
ווי מיט קאַלטן, בלייענעם מאַרץ דער אומגעלומפּערטער קאַפּ
פון אייביק־פאַרמישפּעטן מערדער־אידיאָט,
וואָס קריצט מיט זיינע נעגל
אונטער יעדנס בלעכן טעלער אַפּן טיש
אַן עשאַפּאַט —
טישן מיט טעמפּקייט פון לעבעדיקן טויט.
און דיזעל־ביקע טישן —
מיט רייד,
ווי מיט ציין איינגעביסן :
פאַרשלאָסענע פּלענער
פון גראַטעס אַף אייביק צעזעגטע,

פון פאָנען צעשטרעקטע
אָפּ באַריקאַרדן פון טורמישע טישן,
באַריקאַרדן — מיט פּיער און בלוט צו פאַרווישן
די טורמעס פון טויזנטער טרויערס און טויטן,
די טויטן און טרויערס, וואָס האָבן געדויערט
פון ערשטן פעאַדאַל און קנעכט אין עניפטן און אַלטן באָוול,
ביזן לעצטן ניו יאָרקער פּאַשיסט —
דער לעצטן אָוול
איבער וועלטישן רויב־ און טויטן־טיש.

טישן אין טונקל
פון אונטערערדישע קעמערלעך,
פאַרוואָרפן מיט אַרבעט פון אַרבעטער־קלאַס.
טישן מיט פעק ריינדיקע דאָקומענטן —
פון קלאַסנקאַמף אָפּ אַלע קאָנטינענטן.
לעבן די פעק — טעפּלעך שוואַרצער טיי,
שוואַרצער ברויט און ביליקער ביר.
קומען־אַן מענטשן — קוקן די טישן פאַרשנדיק אָפּ זיי:
טישן,

וואָס היטן די טיר
פון אַ הונט פון דער גאַס.
טישן,
וואָס קאָנען דעם אורטייל, די טעזיסן
פון לענין און מאַרקס.
טישן וואָס ווייסן
ווער מיר אַלע זיינען.
טישן געשיכטע
פון לעצטער עפּאָכע פון פּיינען.

טישן אָפּ באַנקעטן אין האַטעלן
פון פּירנדיקע אַרבעטער־פאַררעטער. —
דאָ ווערט פאַרשווענדט פון רויבער־הענט און אונטערוועלט־געזעלן
אַרבעטערס טאָג לעבן, בלוט און אַרבעט
אָפּ יעדן אויפגעפּוצטן צענטימעטער.

טישן אין אַרבעטער־צענטערס און קלובן, גרייטע, געדעקטע,
מיט פאַפּירענע סערוועטקעס, בלעכן נאָפּל־מעסער, —

שטייען ווי ארמיער — באגינען אויפגעוועקטע, —
גרייט צו דינען :

מישן געשיכטע
פון קארטאָפֿל און הערינג באַנקעטן
פאַר דער רויטער פרעסע.
מישן היים פון הייסע הענט און הייסע רעדעס
לעקאָווער נייע פרעס־מאַשינעס.

מישן סערווירטע מיט קילע געריכטן,
איווקרים און זיסע געטראַנקען,
אין אָפֿענע, זומערדיקע פּאַנעל־רעסטאָראַנען.
יונגע, הונגעריקע אַרבעטער
קערן איבער די געריכטן מיט די ווייטיקדיקע ברויט־פאַרבענקטע
אויגן.

נאָר אַסאך טראַגן נאָך די געדאַנקען
אַן אַ זייט, — צו מיסטיקע קאַנען.

זילבער־טישלעך
מיט האַניק־לאַטקעס און מאַראַנצנזאַפֿט,
אַה גומיר־ערלעך צוגעפירט
צו לייטזעליקע דאַמען אין מירמלנע וואַנעס.

מישן אין יעזוסעס שטאַטישע קיכן,
מיט בלינדע, ברודיקע פֿלעקן
פון באַד־וויך און קאווע — ביטער און טובלע.
צווישן זאַמריקן ברויט און קאַלטע, קראַמפֿנדיקע פינגער
טאַראַקאַנעס קריכן :
מיט דעם זוכט שטאַט דורך גאָט
שרייענדיקן הונגער דעם גאַרגל פאַרשטעקן.

פאַראַן טישן —
פון ליידיקע קאַסטנס — פון רייפן פרוכט און גרינס.
באַ דיראַזיקע טישן
אַרבעטער פון אלע ראַסן
אין לעכער, אין הינטערשטעט געפינסט.

אזא טיש האָט צו קיינעם ניט קיין מיינעם,
ווי זיין פאָסיווער באַלעבאָם,
וואָס טראַכט ניט, אַז פֿון זיין בלוט מאַכט מען וויינען,
אַז מען באַרויבט אים אונטער דער נאָז.

אין מיין אייגענעם טיש
דערקענט מען דעם יוירעש פֿון מיין טאַטנס:
באָ דעם מינדסטן ריר און וויש
נעמט ער זיך וואַקלען.

זיינע שמאָלע פֿליגלען האַלטן זיך
אויך אָף בלעכענע זאוועסעס.
די דינע פֿיסלעך שפּאַלטן זיך,
נאָר זיי זיינען רויט געפאַרבט און גלאַט.
אַ דאַרינקער, אַ פֿריילעכער, — ער ווייסט:
ס'דערוואַרט אים בעסערס.
אויב ניט ברויט,
איז ער מיט קאַמף־ און אַרבעט־לידער זאַט.
און ער ווייסט פֿונוואַנען ס'שטאַמט זיין רויט.
ער איז אינטיים מיט די כאַוויירים פֿירער, שרייבער
און פֿראַבלעמען
פֿון קלאַסנקאַמף און קונסט.
אים איז וואַרעם. ער פֿילט זיך אינדערהיים.
ער הערט זיך צו צו יעדן וואָרט און ליד.
ער סקריפעט לעבעדיק
סיי באַ קינסטלערישער דערגרייכונג, סיי באַ קינסטלערישע טאַנדעמן.
מיין טיש —
מיט פֿוטערברויט, פּאַעזיע און פֿרעצלס —
איז אַן איינגעלעבטער גליד
אינמיטן קרייז פֿון פֿראַלעטאַרישע פּאַעמן.
איצט מייסטרעווע איך און מיין זון אַ נייעם טיש,
פֿון געזונטע, פֿראַסטע ברעטער.
מיר שטעלן איין פעסטע פֿיס — ווי ס'שטייט אַ קלאַסנקלאַרער
סטאַליער —

ווי דער טיש,
וואָס שטייט אין לענינגראַד, באַם פעטער, —
וואָס ס'האָט געמאַכט זיין זון — דער קאַמסאַמאַלעץ.

פארזאן טישן וואָס טראָגן נאָך,
אין אָרעמקייט,
א טישטוך,
און זעען ניט אויס באַ זיך אזוי געפאלן.
אָף אזאַ טיש זעסטו
ווי דערנידערונג און האָפענונג מישט זיך:
„איך וואַרט,
איך ווייס, —
ס'איז אַלץ נאָך ניט פאַרפאַלן“.

ארויסגעשטעלטע
טישן
אָף בלאַטיקע פאַנעלן,
שטייען רירעוודיקע, בייזע, —
צו באַפאַלן גרייט, —
פאַרן דאַלעס דרייסט זיך איינצושטעלן,
צעפראָרענע,
און הונגעריקערהייט.

ניו יאָרק האָט פיר מיליאָן טישן,
אָנגעטאַנט מיט טראַגישער מוזיק,
ווען האָבן זאָלן זיי קלאַוויר-קלאַווישן, —
אוי! — וואָלט דאָס אויפגעשפילט אַ שטיק.

דיין טיש איז
דער ריכטיקער זייגער פון צייטן.
דיין טיש איז
די אָפענע בלאַט
פון דיין אייביקן פאַרמעגן.
דיין באַגאַזלטער טיש וועט דיין געדאַנקענגאַנג בייטן.
די טישן, די טיר
פון אונטערערדישן קעמערל
וועלן קומען דיר אַנטקעגן.

ווייז מיר
דיין טיש
פונדערוויימן,

און איך וועל שוין וויסן צי האָסטו
צו העמד, א פאַר זאָקן צו בייטן, —
כ'וועל האָבן
דיין לעבן
צעמאַסטן.

דער באַנקעט פון געפייגערטן יאַנטעוו

(וועגן דער „נאַציאָנאַלער פּאַעזיע-וואָך און מאַנסקריפטן יאַריד
אָף וואַשינגטאָן סקווער)

מאי האָט געשטעלט צו דער אַרבעט די זון,
דעם גרין אָף ערד און ביימער.
און דעם ליכטיק און הויך צעהימלטן טאָג.
האָט אַמערקע אויסגעשטעלט אירע פּאַעטן אָף פיפט עוועניו
און וואַשינגטאָן סקוועריקן ראָג,
צו פּערלען מיט קסאָוויאַדן, —
מיט געצירקלטע אווטאָגראַפֿן אין נאַרן.

וואַשינגטאָן סקווער איז דאָס האַרץ
פון גרעניטש ווילעדזש.
דער ווילעדזש איז — צעגעטשקעטער הימל
פון אַמערקעס באַהעמיע.
ווילעדזש-מיידלעך וואַלגערן זיך — שטאַלץ מיט זייער סטאַזש —
צעקנייטשט, ווי וואַלוועלע מאַטראַצן.
א בלינדער קעלער-לעבן מיט אַן אַנשטעל פון העכסטן עטאַזש.
ליד, שפּראַך און פּאַזע
ווי לוסטיקע צילינדערס פון שיקערע פּאַיאַצן.
אין בוידמער פוטוריסטישע
פּאַרט זיך דאָ גענאַליטעט מיט גראַפּאָמאַניע,
פּאַטענץ פון סטילן און קינסטלערישע אַנעמיע.
דאָ זויגט מען נאָך טראַדיציעס דאָראַאיסטישע,
און מע טראַגט אַ פּאַטלע-קרוין

אפן כעזשבן פון „גלאָרריכער צוקונפט“ און אמאָליקע ערשטע
פרעמיעס.

ארום סקווער, אין מויערן מאָדערניסטישע,
וואוינט די אַריסטאָקראַטיע,
וואָס פראָקלאַמירט פאַר שיקרעם און פילאָסאָפיעס אוטאָפּיסישע
די ברייטסטע דעמאָקראַטיע
פאַר די קונסט-און הונגערפולע בוידעמשיבלעך,
וואו ס'האָדעווען זיך קונסט־אַנדרייגעניסן, טומטומס
און געניאַלע זיבעלעך.
דאָס איז די באַהעמיע.

עדגאַר אַלאַן פּאָ,
וואָלט וויטמאַן, —
ביידע האָבן דאָ
זייער ליד געשריבן.
האַט פּאָ מיט זיינע שאַטנס אין לעבעדיקן קיווער זיך פאַרקליבן,
וויטמאַן איז אַן איינזאַמער געבליבן,
ווייל ס'האַט זיין פערז פּרובירט שלאָגן אַף צוריק.
זיין יוירעש — סאַנדבורג — איז אַ דורכגעפּוילטע בריק.
ניט דעם, ניט יענעם
ווי אַיך דאָ פאַרטיידיקן.
כ'דערמאָן נאָר איצט,
ווען כ'זע די יאָרשים זייערע מיט ליידיקן,
זיצן אַפּן סקווער אינמיטן מאַי, —
קוקן אין די אויגן יעדערן וואָס גייט פאַרביי,
און באַטן־אָן קסאָוויאַדן פאַר אַ דיים.

לויפט די שטודירנדיקע יוגנט, ווי אין צירק,
אַף וואַשינגטאָן סקווער.
צייטונגס־אינגלעך ברענגען בערלין אַהער.
— „אין דייטשלאַנד, פּרייסן, שלעזיע
פאַרלענדן שוואַרצע פייערן פילאָסאָפיעס און פּאָעזיע!“
— „פּאַשיום מאַכט סרייפּעס
אַף טאַנען קולטור!“
און אַ פּאָעטעסע דאָ
פירלטי־אָן אַ שטאַלצן טאַן

און כיינדלעך זיך
ווי א פארוואַרלאָזטע פאַרק עוועניו הור,
צעמאַרזשעט פון די באַנים און פליכעוואַטע,
צילינדערדיקע טאַטעס —
א צעפלאַסענע שטיק פלייש אין אַפגעבליאַסטע זיידנס,
וואָס לעבט און קוועלט און כיינדלעך זיך
מיטן שטאַלץ פון מופקערדיקע אַרניעס און איכעסדיקע טשאַטעס.
די פאַעטן זעען אויס ווי האַבאָס,
ערשט אַראָפּ פון ווייטע פראַכטבאַנען.
די מאַנסקריפטן אָף די פאַרקאַנעס —
צעקנייטשטע בלעטלעך פון די נאַכט־קאַנען —
מיט צאַצקעדיקער קאַליגראַפיע —
דעמאָנסטירן ביאַגראַפיע פון שטאַלצע בעטלער־טרובאַדורן,
וואָס פיערן מיט פענימער און קליידער גרין און געל,
באַם ברייטן, לויכטנדיקן שוועל פון די וואָס וואוינען
אפן העכסטן שטאַק פון אַלדאָסגוטס, —
„די נאַציאָנאַלע וואָך פון אמעריקאַנער פאַעזיע.“

— „פיער־בערג, פיער־בערג,
אין דייטשלאַנד, פרייסן, שלעזיע!“
די צייטונגס־אינגלעך ברענגען היטלערן אַהער,
צום באַנקעט פון געפייגערטן יאַנטעוּ אפן סקווער.
די מעכאַברים
פון צאַצקעדיק־קאַליגראַפירטע ווענט —
וואָס אַרט זיי וואו, וואָס און ווער עס ברענט!
זיי זיצן באַ די פאַרהענגטע פאַרקאַנעס מיט שיראַמיי־לעסן,
און פּרעגלען זיך אין פרייד און וואוילטיק פון מאַנאַקלשע
היספּיילעסן,
וואָס פאַלט אָף זייער קאַפּ דאָ פון די הויכע פענצטער —
פון מעצענאַטקעס מיט פעטער ליבע
פאַר פרייז הינט און פּרעמיע־פאַעטן.

דאָ איז גרעניץ:
אַמעריקע מיט גאַלד און גאַל,
און קליין־איטאַליע — ניט מיט גיטאַר און שאַל,
נאָר טיף אין קראַמף פון דאַלעס.

און אפן גרעניץ פראוועט באַדענהיים(1) און קאסטע — שיקער און
פאַרברודיקט —

די טעגלעכע באַנקעטן
פון דער „פיוערלעכער וואָך“.
דער יונגער, אַרבעטלאָזער פירלקינסטלער
שפילט פאַרשעמט, פאַר פענים, שטיקער קלאַסישע סימפּאָניעס.
איבער זיין איבערגעקערטן, בעטלדיקן הוט אפן פאַנעל
פאַלן סקערצאָ מענער פון אַ פירלכויגן,
וואָס וויברירן מיטן פיבער פון טראַגזום און איראַניע,
וואָס שפילט זיך אַף זיין פאַנים, —
דער טראַגזום פון צעבראַכענער האַרמאָניע
פון זיין אַרקעסטער, באַגריף פון קונסט און לעבן, לאַנד און היים
און ברויט.

(געשפילט, געשפילט און צוגעשפילט)
דער באַפראַקטער דעקאַדענץ.
געשפילט, געשפילט — און א ו י ס ג ע ש פ י ל ט —
זיין אייגן פראַק, ראַמפע, רואיקייט און קרענץ —
מאַלער האָט געמאַלט,
פאַעט און מוזיקער — דעגענעראַציע אידעאָלויזרט.
געקראָגן, עפּשער, גוט באַצאָלט,
נאָך מיט די דעגענעראַטן — אַליין דעגענערירט).
עך, איר עקסצענטרישע, יאַמשויס־פאַעטן, —
די ו ו אָך, י ע נ ע וואָך — איז געפייגערט!
כאָטש עם לעבט, רויבט און יאַנטעווט נאָך מיט אייער ליד דער
באַלעבאָס! —

פון אייער ליד דער ריטם איז
אין וואָל סטריטס רויבערישן רויש,
אין קוואַרים אַף די שלאַכטפעלדער,
אין טפיסע און אין טויטנהויז.
אַנטקעגן דיִדאַזיקע לידער
ברענט פון פערצנטער גאַס דער גרויסער, ראַדיקער זייגער, —
אין זיינע שווערדיקע וויזערס גלייט דער פולם פון יוניאָן סקווער,
וועמענס ערד און בוים עם ווייסט שוין
ווער איז ווער!
_____

(1) באַדענהיים איז איצט אין אונדער באַוועגונג, נאָר אז אַנדער מענטש.

נאָר אז טויט איז דער יאָנטעוו פון אייער פּאָעזיע,
איז גענוג אייך די גלעקלעך פון מערק!

עס קומען אָן טוריסטן,
האַנדלען איין „אַריגינעלע ווערק“
פון מיסטיקער
און אימאזשיוויסטיקן.
רעפּאָרטערס נעמען בילדער,
די פרעסע שמירט און שילדערט
די אויסשטעלונג פון „נאַציאָנאַלער קרעאַטור“,
ציטירט די דיכטער,
וואָס „ציען דעם גאַלדענעם שנור
פון וואוילקלאַנג און עסטעטיק“.
און די פּאָעטן זיצן באַרוועס,
דאָרשט און הונגער ניט געזעטיקט!

די צושויער — לייענען און ריידן פרום.
די פּאָעטן בלאָזן גרויסמוט פון קינסטלערישן מאַרטירערטום.
באַלויבט דער מאַיטאָג אַ הונגער־און עסטעטיק באַל,
וואו דעקאַדענץ און ווארשטלעך איז אַן אידעאַל.

און די צייטונגס־אינגלעך שרייען:
— „אין בערלין, דורך נאַכט, אַ פיער!“
— „היטלער ברענט טאָנען קולטור!“
דער סנאָב, די פּאָעטעסע, — די פאַרק עוועניו הור,
לאָזט מיינע ווערטער פאַלן אַף דער וואַנט.
איך פרעג איר: „וואו איז דאָס ליד
פון דין היינטיק לאַנד,
דער הונגער, דער מענטש,
דער בויער — די ליכטיקע האַנט?
וואָס איז די אויסשטעלונג — פּאָזע?
פאַרבייגייער זאָגן: „טשיקאַווע!“
דיין „זיסע פּאָעזיע“ איז ביטערע פּראָזע!
איר האַלט זיך ווי העלדן, ווי בראַווע,
זיינען זייט איר — טראַגישע קוריאָזן.
איר דינט דעם טיוול,

וואָס טוט אייך אָן אַ הייכל
פון „נאַציאָנאַלער קרעאַטור“.
דער גאָלדענער שעד וויל דאָראַיזום,
קאַלאַמבור,
דערלאַנגט זיין פּרעסע דיר
אַ לעפל לויב, דיין בילד, אַ פּאַר גראַשן און אַ דאַנק.
דער שעד גרויסט יעדן דיכטער, וואָס „פּאַרזינגט“ געזונטן,
עמעסן געדאַנק.
און זע, דער דאַלעס
ליגט דיר אַף דיין קלייד, אַפן פּאַנים,
הונגער אין די ביינער.

דו זאָגסט: עסמעטן!
וועט דער גאָלדענער שעד אייך אַף נאַכט
און אַף שטענדיקן מאָלצייט פּאַרבּעטן?
ער האָט שפּייכלערס פּולע גרויס ווי שטעט.
אַ מיליאָן ליידיקע מויערן,
אין יעדן צימער עלעקטריק, שרייבטיש און בעט.
ער האָט געצאָלט, און צאָלט נאָך היינט,
פאַר דיין מין פּאַעזיע, מוזיק און מאַלעריי,
אַבער וויפיל זיינען דאָס, די גליקלעכע? —
איינער, צוויי, צי דריי! —
דער גאַנצער שיכט
האַט אַלמאַל געלעבט
אַף איין מאָלצייט, איין קלייד און איין פּאַר שיך.
און זינט די באַנק האָט געקראַכט
איז נאָך פינצטערער, נאָך סאַמיסער זיין מעפיסטאָפּעלישער מאַרך.
זאָג,

ווער איז דיין טאַטע?
דיין ברודער ווער איז?
דיין הויט איז, פון לעבן, אַ גראַע סאַראַטע,
און דו זינגסט זיך אָדעס
צום גאָלדענעם טייוולס ווילע-קאַרניז!
וואָס טראַכסטו, ווען ס'איז אין דיין האַרץ ווי אין בוידעם דיר
פינצטער?
זוך-אויס דאָס ערלעכע ליכט אין דיין אויג, קנעכטישער קינסטלער!

וואו איז דער פערצן־טויזנט מייליקער ווייטיק פון זעכצן מייליאָן,
וואָס זעען פיר יאָר קיין ברויט שוין ניט אָן,
אין דיין באַזונגענעם לאַנד?
זי ענטפערט קורץ און בייז:
„איך בין אַ פּאָעט, ניט קיין דעבאַטאַנט!“

לויפן, לויפן די אווטאָבוסן,
ברענגען פראַנטעוואַטע שטעקלדרייער.
שמייכלען זיי, באַוואַנדערן
די עסטעטישע פּאָעזיע־קרייער.

קויפט מען פאר אַ דיים אַ סאַנעט,
פאר אַ קוואַדער אַ באַלאַדע.
פאר אַ וואַרשטל אַן אָדע מיט אַ טריאַלעט,
און פאר אַ האַמבורגער — די גאַנצע סטאַדע.

לייזן אַ טאַג פערציק דיכטער
אַכט דאָלער זעקס־און־דרייסיק סענט.
(ניט איבערטריבן!) —
אַזוי האָט ניו יאָרק אין איר גאַלדענעם טאַגבוך פארשריבן).
דאָס איז די בורזש־פּאָעטישע געשיכטע,
וואו פּאַשיום צענעמט זיך די הענט.

די שטודירנדיקע יוגנט
גייט אַרום, פאַרצייכנט אין די ביכער
ווי עסטעטישער אידעאַליזם — די בורזשואַזע טוגנט,
העלפט אירע טרעגער סאַמען זיך, פאַרן קומענדיקן וויכער.

אַרום — וואַקסט טאַג אַף סקווער אין מאַי,
אַרום — וואַקסט אונדזער מאַי פון 1933.
אין יעדן געגנט פון דער שטאַט אַרבעט די פאַרטיי
אַנגעשטרענגט און פלייסיק.
אַכטי־יאָריקע שיכפּוצער זוכן אַ ניקל צו פאַרדינען.
די שטאַט איז פול מיט אונדזער ליבע, וואָרט און סינע.
אין די ווייטערע קוואַרטאַלן
איז די טשאַטע אונדזער יוניאָן באַפאַלן

מיט מעסערס און פיסטוילן.
 זעכצן מיליאָן שיק אין לאַנד
 האָבן ניט קיין זוילן.
 אפן לייב ניטאָ קיין העמד,
 די קעפּ פאַרוואַקסן, ניט צעקעמט,
 ניט קיין באָד און ניט קיין בעט,
 נאָר וואָס גייט עס אָן דעם דיכטער ?
 (— „ניט קיין דעבאַטאַנט בין איך,
 נאָר אַ פּאָעט!“ —)
 ער האָט בלוז זיינע פליכטן, —
 צו דער פאָרם און צום גראַם,
 וואָס אַרט אים „די וועלט מיט איר טאַראַראַם ?“
 אָבער דאָס איז נאָר גערעדט.
 יעדער קינסטלער ווייסט און זעט.
 דער וואָס שווינגט — איז בורזשואַזיעס שטאַמפּעט,
 איר זינגער, איר האַנט — אַן „עסטעט!“

עסטישער דאַלעט

לאַמיר ריידן וועגן ליטעראַטור.
 איר וואַרט און קלאַנג, אינהאַלט און סטרוקטור.

די אַלטע וועלט
 האַט זיבו הימלען לידער, דערציילונגען און דראַמען.

שאַצן מיר אַפּ
 די קינסטלערישע הויף,
 לויט דער עפּאָכע, לויט די שטאַמען.
 נאָר מיר דערקענען אויף דעם בויף,
 וואָס מאַרשעליקט פּראָזאָדיע(1)
 מיט באַזילבערטע ווערטער און ראַמאַנטישער מעלאָדיע,
 אַף אַכצנטווינגט טויטע טעמעס,
 מיט דער הילף פון וואַונק און רעמעז(2)
 מיט דעקאָרירטע העראַגליפּן(3)

(1) בעלעטריסטיק. ליטעראַטור.

(2) אַנדייט.

(3) שפּראַד־סימבאָלן.

און מאדערן-פארקליידטע מיפן (4)

דער קונץ איז :

דורך קונסט דעם ליגן מאכן פארן עמעס ;
פון א פינצטער הארץ א וואלקנדיקע פילאסאפיע אויסגעשליפן —
דעם זין פון לעבן צו "פארטיפן".

קענען מיר

די וועלט — די קלאפטע —

איר נעשאמע, איר פיגור, —

וואס האט באנייטערט אירע קינסטלער אנבארגן קלאפטער אף

קלאפטער

„רייזעסטעטישע“ ליטעראטור.

די עטיק אירע

קענען מיר אלע,

קענען אירע קינסטלער און די „שיין“-שמירער

די קאלאסאלע.

בלויז א נוטער מאנטל האָט פון פיינסטן זייד אָן אונטערשלאָס.

שאַרסטקע קליידער ווערן ניט אויסגעבעט מיט סאַטין. —

וואָס דאָס לאַנד איז — איז דער שרױבער, דער פאַרלאַנג :

זייער עטיק און עסטעטיק — פּראָדוקט פון זעלביקער מאַשין.

ביז לעצטע האַנט פון אַרבעט איז ניט פּריי,

קאָן די וועלט ניט זיין גערעכט.

דער קינסטלער, וואָס לױפט דעם עמעס פאַרביי,

איז אַליין אויך אַ הענקער וואָס שעכט.

אויב זיין ליד איז ניט אַ זעג פון פיינסטן שטאַל,

אויב זי צעזעגט ניט מאַסעס אָנגעראַסטע קייטן, —

זינגען אַלע מערדער אונדז צום טויט מיט זיין דיכטערישן קאָל,

און זיינע לידער זיינען אין הענקערס לאַפּעלן די קווייטן.

פון די „הויכע פענצטער“ האָט מען אין אונדזערע קעלערס

אונדז צוגעוואָרפן געבעבעטע, באַבראַנזטע פּערזן,

מיט וואָס מען האָט קאָקעטירט אַף באַזויפענע בעלעך

און געזעטיקט די פרעטענזיע פון דער ליטעראַרישער בערזע.

---

4 פּאַנטאַסטישע געשטאַלטן און פאַרשטעלונגען.

הויף־פּאָעטן פלעגן זיך אין אונדז דערמאָנען, —
דעם דאלעס אָנשרייבן אַ צאַצקעדיקע אָדע.
סיי גרויסע קינסטלער, סיי גרויסע עפיגאָנען
האָבן מיט דעם געדינט פון הויפּדאָמען די מאָדע.

יאָ. מאָדע און פּאַסאָן — אידעאָליזירן הונגער,
אויפּמאָלן אַ בעטלער אין באַשטראַלטע טראַנמעס. —
אָ, הויפּדאָמען באַוואַנדערן דעם „זינגענדיקן צאַר“, באַזונגען
סיי פון אַ נאַדסאָן, סיי אַ סערוואַנטעס.

מיט לידער האָבן זיי דעקאָרירט די הויכגעשטעלטע בעטן,
באַזונגען הענקערס העלדישקייט, מאַדאָנעס הייליג שטאַל,
דערמאָנט זיך, אַז מען דאַרף שוין מאַסן־פּיין אַ גלעט טאָן —
אַ קאַפּ אַ זינג טאָן סאַציאַל.

איז וועגן אידיליע פון נידעריקן, רויכיקן שטיבל מוזיצירט,
איז עסטעטיש געבאלאָדעוועט וועגן שטיינהאַקער און מילנער;
און פון אַרעמען פּאָלק האָט איינער דעם אַנדערן פון הונגער צו
— קוואָרע געפירט
אין אַלט־פּרענקישן פּראַג און רוים, אין מאָדערנעם ניו יאָרק און
וויילנע.

מיר האָבן אייוועלעך געדאַרפט, אַ באַד און בעטלעך,
קאַפּטאַנדלעך פאַר קינדער — ניט שיינע מייסעס זיי דערציילן,
איז ווען זיי זינגען אונדז, מיר זאָגן זיי: „שטאַפּעטלעך:
מען קאָן אַן איי אַן אויסגעבלאָזענע ניט שייילן“.

מען האָט געמאַכט אונדז לידער פון די פּראַסט־בלימלעך אַף שויבן,
פון אַרעמקייט די „שיינקייט“ מיט דעם דער וועלט באַוויזן.
די פּערווערז־פּאַרפּוצטע וועלט פלעג דערפאַר באַלוינען און דערהויבן
אירע דיכטער — סיי די קאַרליקלעך און סיי די ריזן.

דורך אונדזערע ביינער, דורך בלוט, ווייסן מיר אַלע
דעם נערוועזן פּיין פון צעבלאָטערטע, באַרוועסע פּיס,
און וואָס פאַר אַ קונסט ס'איז באַבלימלעך דאלעס, —
מיט וואָס פּאָעטן באַרואיקן פּריציפּן קאַפּרין.

קאָנסט אונדז מאַכן קאָרנברויט פון פּאָעטישן זעמלמעל? פון קאָלירטע קרעלן קאָנסט אונדז מאַכן פּרישע רויע רויגן? קאָנסט מיט דיינע „שטראַלן“ מאַכן אונדזערע קעלערס וואַרעם און העל —

פון קעראַסין-לעמפל — אַ רעגנבויגן?

שטעפּ אונדז אויף פון שטערן-פּערזן אַ פּאָר שיד, פון לעוואַנע-לידער מאַך אונדז אַ פּאָר הויזן, און דאָס האַרץ, די לונגען אונדז פּאַרריכט מיט דיכטערישע בוקעטירטע רויזן.

זאָגן מיר: רעדט ווערטער, וואָס וואַקסן ניט אַף סטרונעס, ווען הויקערס אונדזער ווייטיק אַף אַלע יאָרן הענגען. מיר ווילן ליכט — און ניט בלוז פון די „זיבן זונען“, ליד און וואָרט — וואָס וועט די זון אַהיים אונדז ברענגען.

אונדזערע ווערטער וואַקסן צווישן האַרטן ברויט און ציינער. אונדזערע ווערטער פיכערן אַרויס פון איבערבּרענטע ליפּן. און דאָך איז אונדזער קונסט בלוז היינט דאָס שיינע, דאָרט — זיינען קלאַסישע פּידלען מיט כראַנישן כריפּן.

רופן מיר: געדענקט, דער קריכער און קעגנער ווערט פּאַרשאַרט, ווען פּיער-נאָדלען שרייבן געשיכטע אַף ברעניקע בראַנזענע בויגנס: איז ניט אַ ליד, וואָס וואַרעמט אָן דעם קעמפּערס האַרץ, אַ ליד, וואָס מאַכט אונדז ליכטיק אין די אויגן.

צו אַ זון פון אַ טאַטן

דאַניעל — זון פון מעקווינען:
דו טאַרסט ניט, מיט דיין טאַטן,
זיין אומקום באַוויינען.
דיין טאַטע פּלעכט זיין זעלבסטמאָרד-שטריק
פּילאָסאָפּיש, פינצטער-ניריק,
און זייגט פון דעם בייסאוילעם ליריק.
ער ניט דאָס דיר ווי וויין.

נאָר ס'איז דאָס אָפּגעטאַמטע בלוט
פון זיין אומקומיקן „זיין“.

איך ווייס, דאַניעל, דיין עלטער.
דיין יונגענעריש לעבן — וואָס דאַרף ערשט אויפּפּראָלן,
אַן אויפּגעהעלטער —
שטייגט אין שאַטן פון דיין טאַטנס פּאַטאַליזם,
וואָס לאָזט זיך אַראָפּ איבער דיר — וואַנטיק —
ווי אַ צינקענער שטיק וואָלקן
איבער אַ יונגן, ליכטיקן ניו יאָרקער מויער.
זאָגט דער טאַטע דיר: מיין זון,
דער זין פון לעבן
איז דער מוט
צו קאָנען אָננעמען יעדן וויסטן גוזר,
איז פיין געלייטערטער,
צאַרטקייט אין דער שאַ פון צאַר —
איז אונטערנאַנד־ראַמאַנטיק.

ס'האָט אַ ברייטע האַנט, דיין טאַטע. —
ער גיט דאָס דיר: נאַ, נעם,
צעטראָג
מייע קלוגע לידער פון באַצוקערטן סאַם אָף זיידענער וואַמע,
קלעפּ־אונטער אַ ליד אונטער דיין יעדן כאַווערס ברעם, —
זאָל דאָס וואַרענען דיך און זיי,
אַז ס'איז דער מאָרנגנדיקער טאַג
אין סינע־רויך צונויפגעקנוילט
פון מאַכשייפּעס קאַלטענעוואַטע.
נעם, דאַניעל, נעם:
באַוואָרן זיי. צעטראָג.
און דו — וואָס זאָגסטו, וואָס? —
זעסטו גיט
אַז ס'איז דער טאַג פון אָנגעגליטן, אָנגעסמאַליעט גלאָז?
זעסטו גיט,
ווי ס'וואַקסט און פּלאַמט און יערט
אַ וועלט־מאַקע פון יעדן טשיריק?
פון דעם,

און פון פולווער
מאכט דיין טאטע ליריק.

פיוזיקע האָסטו געלערנט.
ווייסט פון דעם נאטור־געזעץ, אז סע רעגנט ניט —
ווען ס'איז דער הימל אויסגעשטערנט:
ניטאָ, ניטאָ אין שטוב קיין וואַלקנס —
אין אונדזער לאַנד פון ווייסע נעכט און רויטן שטערן.
וואָס לאָזט, פון דעם, אין ליד, דיין טאטע הערן?
דיין טאטע, דער פּאָעט
קאָן מאַכן פון הימל־דיקן מילכ־וועג אַ זילבערנעם בעזים.
נאָר ס'וועט ניט אויסקערן די שפינען און שפינוועב
פון אונטערן בעט.
פונקט ווי כאַכמע פון אַ מענטשן
שטעקט ניט אין זיין צאצקעדריקער האַנטשריפט,
אזוי שטעקט אין הימל־ליד קיין מיטל ניט
אַפצוראַמען פון דער ערד די פאַשיסטישע מעלוכע פון שלאַנגען,
הינט און וואַנצן.

דיין טאטע וויל — וואָס?
די „גאַנצע מענטשהייט“ אויסהיילן.
יאָ, אַ סימבאָליקער „קאָן“ פון אַן איינציקן אָס
די „גרויסע געאָלע“ אויסשיילן.
איז דיין טאטנס לערע פאַר ה י ט ל ע ר ן אַ הייל־מיטל?
קאָן דאָס מאַכן פאַר אַ לייט דעם אייביק רויבערישן באַלעבאַס?
יאָ, אַ מאַניקער
קאָן מאַכן זיך אַ קרוין פון אַ קארדאָן־היטל,
אַ קרישטאָלענעם לאַמטערן — פון דער נאָז.

דיין טאטע —
פון אירישן העלד צו דיר רעדט ער.
נאָ, די נעשיכטע טו אַ בלעטער.
פון די מאַקאַביער
ביז די כאַלוצים.
דיין טאטעס פּערציקטוויזנטיאַריקער „קידעש האַשעם“
ווערט פאַרענטפּערט פון דוירעסדיקע פאַריסייער

מיט שווערד און בלוט און בלוטיקע טערוצים.
דער אידישער העלד ?
ס'איז לעקערט אף וועלטישן פאָסטן געשטעלט.
דער אַרבעטער לעקערט —
אין בראָנזענעם אויסגוס פון לעבעדיקער מאַסע —
סאָוועטישע שעפער
פון לעבן מיט פרייד. לעקערט —
דער הונדערטאונאַכציקמיליאָניקער העלד.

דאַניעל :

אין דיין רייפן, זאָג, די וועלט דערקענסטו ? —
צו דיין טאַטן גיי און זאָג : „מיינע אויגן
וואָס פאַרבלענדסטו ?”

וואַרף אַרויס

דיין טאַטנס אומקום-עלעניעס.

אַנטלויף

פון די דומפיקע קעלערס

פון זיינע גוילעמיש-מעשיכישע טריאַליניעס.

מיט רעצועס און מיט ציצעס

מיין טאַטע האָט געבונדן מיך צו זיך,

ביז איך האָב לעקערטן דערהערט פון עשאַפּאַט :

„הער גוברנאַטאָר — אַפן שטערן זיך פאַרקרייז עס —

עס לעבן טויזנטער ווי איך”

זינט מיין טאַטע עסט ניט פון מיין טעלער

איז די וועלט, מיין אויג מיר העלער.

וואָס איז אַ טאַטע,

ווען ער זיצט און זינגט געוויין

איבער דינע טעג, וואָס דאַרפן ווי די זונען קומען ?

וואָס איז אַ טאַטע,

וואָס קאָן פאַר דיין אויג זיך אין לירישער דוויקעס פאַרגיין —

וועגן שאַטנס פון „דערליזער” אף די בוידמער פון פראַג,

און אַפן גוירל פון צעפאַלענעם בייסאוילעם אין איהומען ?

אַ טאַטע איז דיר דער,

וואָס שטעלט דיר פאַר די וועלט,

און מאַכט אין קלאָרן פאַרב דיר — ווער איז ווער.

אַ טאַטע —

וואָס בױט דיר נױט דײן לעבן אַף לעגענדעס.
אַ טאַמע —
וואָס ווױזט דיר די אײנציקע, לײכטיקע ווענדונג.

אײך

בײן אַ טאַמע צו מײן קינד.
נױט דורכן בונד מיט זײן טאַמען. —
מיט מײן לעבן
האַב אײך דאָס פאַרדינט.
מײן שײמען, ווי דו,
קען געאַגראַפיע.
ער ווױזט מיר אָן וואו —
אַף סאָוועטישע גרעניצן —
עס גרױט זײך די באַוואַפנטע פאַראַפיע.

אַז אײך קעמף

קעגן די וועלט־שיטה־לערישע אונטערצינדער,
קוועלט אין מיר דער קויעך
פון מײנע קעמפער־ישע קינדער.
און ווען שײמען און הענטשל קעמפן אין די רײען,
לעבן זײער טאַטן.
גיבן זײ אין קאַמף זײערע יונגע טעג און בלוט מיט פרייד,
ווייל בײדע ווױסן
אײך וועל נעמען זײך די שטראַף פון טױט,
אײדער מײן קלאַם — דורך זײך אַדער קינד —
צו פאַרראַטן.

און אויב אין טעג פון גרעניצללאַזן, רױבערישן צוואַנג
וועסטו, דאַניעל, ווי מײן שײמען,
אײבער די אַקסלען מוזן אײבערציען אַ ברױן העמדל,
און זײך פאַרגאַרטלען מיט דעם סױנעס זעלנער־רימען,
זאָל דיר קלאַר זײן: אונדזער זיג און לײב און
לעבן

אײז אין ווױסן

וואוהין צו קערעווען די בײקסן,
אין וועלכער זײט צו שײסן.

דער „הילצערנער אינדיאנער“

„זאגט מיר, כ'בעט אייד, ווי לאנג וואלט איר
איינגעטייענט מיט א הילצערנעם אינדיאנער?“

„מען קאז ניט אדווערטייזן א צען טויזנט
דאלערדיקן אויטאמאביל אין א צייטונג, וואס
ווערט געלייענט פון ארימע שאפמיידלעך...“

„דער טאג דערגרייכט א קלאס לעזער, וואס
קאז קויפן. עס איז א קלאס צו וועלכן דער אדי
ווערטייער קאז ריידן — און די רייד זיינען ניט
ארויסגעווארפן.“

פון אן אויפרוף אין „טאג“ צו קרעמער,
אדווערטייער, שאבעס, נאוועמבער 14, 1931.

בלוט און פלייש פון אונדזער קלאס :

אָט, זעט,

וויפיל ביטל, וויפיל האַס

די הענדלער פון „קולטור“ טראָגן אונדז אַנטקעגן.

וואָס טראָגט איר טעגלעך זיי דריי פענים

און העלפט זיי אָנזאַמלען פאַרמעגן,

העלפט דער צייטונג מערן זייטן ?

וואָס מער זייטן — מער פאַרראַט,

סאַס און סינע

קעגן אונדז און אונדזער טאַט.

ווי טאָרן מיר העלפן,

שטאַרקן די הענט פון פאַשיסטן ?

ווי טאָרן מיר העלפן זיי

גראָבן די מיסטן,

וואָס זיי וואַרפן אין אונדזערע הייזער ?

ווי קאָנען מיר העלפן פאַררעטערישע הענט,

וואָס פרוואוון מיט גוואַלט רוקן צוריק

פון אונדזער עפאַכע דעם ווייזער ?

בלוט און פלייש פון אונדזער קלאס :

אונדזער נויט ווערט שפאָס

אין זייער כניפע צו די רייכע.

דאָס זיינען מיר — די „הילצערנע אינדיאנער“,

וואָס לעבן קוים אָף ברויט, און ניט אָף טייבעלעך
מיט מאַרצעפּאַנעס,
און „קאַנען ניט קויפֿן קיין דע־לוקס אַטאַמאַבילן“.
ברידער, שוין צייט צו דערקענען
זייערע נאַקעטע און דעקאַריטע צילן:

— מיר האָבן ניט קיין לעזער האַלעדרינגעס,
אַרבעטער, שנאָראַנטן, וואָס לעבן אָף אַ שיבעש.
ניטאָ באַ אונדז קיין ליימענע גוילעמס,
וואָס אַרבעטן אין שעפּער, גייען צו פּוס.
באַ אונדז רעדט ניט דער קרעמער צום „הילצערנעם אינדיאַנער“,
נאָר צו מענטשן מיט געלט! פאַרשטאַנען?
דאָס איז דער עמעס, ליבער אַדווערטייזער:
אונדזערע לעזער זיינען באַלעבאַטיים
פון רייכע אַטאַמאַבילן און הייזער! —

שווערדן־שאַרף און מעסער־שניט.
שפּיאַנען שפּירן אונדזער טאַט און טריט.
די שוואַרצע־פּרעסע־אידן דינען פּראָוואַקאַטאָרס אין האַוואַנאַ און
קאַנאַדע

און שיקן קיין וואַשינגטאָן טעלעגראַפישע בראַכעס
צו פּוילנעס פּאָגראַם־אַמבאַסאַדע.
אין שיקאַגאָ די פּאַרטי־קאַמער —
צערויבט, צעבראָכן, צעראַבירט.
און וואו מען טרעפט אַן אַרבעטער,
וואָס אַטעמט טרייהייט צו דעם סערפּ און האַמער
ווערט צום שיה, אין טפּיסע, און צום טויט געפּירט.
אַרבעטער, דערקענט דאָס מויל וואָס רעדט
אין עדיטאָריעל, באַריכט און אַנאַנס —
ס'איז דער זעלביקער אַלפּאַנס!

פאַר דריי פענים
קויפט מען ברויט אַ האַלב פּונט.
איז געשלידערט צוריק
דעם ביטל, די סינע, דאָס שונד.
אַפּן „הילצערנעם אינדיאַנער“
וועט לאַנג שוין ניט בילן דער הונט!

פּען-קלוב

פּאָעטן, עסייאַיסטן, נאָוועליסטן,
לויט טראַדיציע פון זעלביקן קאַליבער —
איין פיפיקע קאַפעליע צימבאַליסטן
מיט פאַשיסטישע הענקער בעציבער.

שוואַרצהעמדיקע העראָלדן, טיטולירטע,
פון פוילן בלוטיקער און פאַלעסטינע.
ס'זיינען זייערע פאַרראַטן פאַרפומירטע
מיט „אידישע קונסט“ אין בלאַט, אין בוך, אַף בינע.

אַט זיינען זיי — די פּען-פּאָעטן.
אין טעג פון שלאַכט און הונגער — „ריינע“ קינסטלער.
טעראָר און הונגער מיט „קונסט“ פאַרגלעטן.
זיינען זומערדיק, — ווען ס'איז קאַלט און פינצטער.

אַט זיינען זיי — די עסייאַיסטן.
אַלע שפּילן אונטער שוואַרצע כּופּעס.
מעטאַפיזיש-ליבעראַלע אידישיסטן,
וואָס באַשרייבן „פּילאָסאָפּיש“ הונגער אין כאַלופּעס.

אַט זיינען זיי — די נאָוועליסטן
פון פּראַגער בוידעמס און ניו יאָרקער בויערי.
ווען אַרבעטער לעבן אַף פּריירנדיקע מיסטן,
דיכטעווען זיי אַלטוואַרג און ראָמאַנען זיס און זייערע.

היינט איז קעמפּערישער מיטוואַך.
פון אונדזער ליד ווערן לאַנדישן דערשאַטן.
מיט לעצטע קויכעס אייער לאַנדיש-ליד דערציט נאָך,
איבער שטעט מיט אַרבעטערס בלוט באַגאַסן.

אייער „אומשטערבלעכקייט“ באַשנירט זיך
מיט דעם „פּאָלאַניאַ רעסטיטוטאַ“.
נעדענקט נאָר: אַן עפּאַכע שמידט זיך,
וואָס'ט אייך באַטימלען: ליטעראַטוראַ פּראָסטיטוטאַ“.

באהענגט זיך מיט מעדאלן און טיטולן,
קרױנט זיך אין פערזן פון אייער דעקאדענץ.
דורך קעגנערס הארץ וועלן מיר דורכשיסן פייערדיקע גולן
און באגראָבן אייך אינאיינעם מיט די קרענץ.

מאָנומענט

א הייזל, א בריוו, א מעדאל — שטראלט
אין שווארץ אף בלוט זיין נאָמען. —
עס וואַקסט אויס דעם פאָעטס געשטאלט
איבער האַרונגים פון פאָגראָמען.

אין פוילנעס ראָם, אין גאַנצער גרויס,
מיט שטאַטלעכער פאָזע און סטאַזש,
מעדאל פאַשיזמאַ אף ברוסט פאַראַוים —
שטייט פויליש־פאַניש שאַלעם אַש.

עס פלאַצן וועגן אונטער טריט,
עס ברעכן זיך רעזשימען. —
אַש ציילט פון האַרונגים דעם פראָפיט,
זינגענדיק זיין לאַנד א הימען.

מיט ליכטיקע הענט

(דער פראָלעטאַרישער לערן־יונגט, אַנהייב סעמעסטער)

איבעראַנים
נעמען מיר זיך
צו די ביכער.
רעווידירן בלאַט נאָך בלאַט, רעווידירן פערן און שורע.
וואו עס וואַקסט די רייפּע גוואָרע פון
יונגע, פולע יאָרן
וועלן מיר צוזינגען א נייעם סטראָף.
וואו עס וואַקסט ריפּמען סטוואַליקע פון וואַרצלדיקע זינגעכצן

אמאָליקע,

וועלן מיר אָמפּשטעמפלען : א ס אָ פּ .

מיר נעמען די זיילן פון

דער וועלטס פּראָזאָדיע און וואַרפּן אָפּ

די שאַלעכדיקע צאָם און ראַמען טאַקט.

קיינער זינגט דאָ ניט קיין הילפּלאָזע ראַפּסאָדיעס ;

מיר לעבן אַף דער ערד,

און אונדזער וויזיע, ווי ערד, איז פ א ק ט .

אונדזער בלוט לאָזט ניט זיצן און

טרויערן

אַף דעם צאַר פון די לאַמען — פאַר

ליכטיקע מויערן —

וואָס מוזן אָפּט גראָבן און בויערן

קוואַרים אַף גראַזיקע נאַכלעס.

מיר וועלן די בראַכע פון אונדזערע פעלדער און הערצער צו אַלעמען

טיילן.

היילן, נערן און פאַרהיילן

די שוואַרצע, שניידנדיקע מאַכלעס

מיט אונדזער ברויט און ליד.

אונדזער יעדער קיווער איז אַ באַזונטער פּיראַמיד

אין די רויטע, יוניקע יאָרן פון וואַקס.

מיר סאַמען די מייז און

פאַרטרייבן דעם

פּוקס

פון שויער, פון ליד און טריבונע.

מיר וואַרפּן אָפּ אַלץ, וואָס איז געטלעכע קעהונע

און זינגען מיט די, וועלכע וואוינען אין גראַבקיט

פון פינצטערע ווענט

און בויען אַ לעבן מיט שווערע, ליכטיקע הענט אין

די רויטע, יוניקע יאָרן פון וואַקס.

די טעג און די יאָרן רונדאַריס אין יוניקע קליידער — דאָס איז דער

לויטערער נידער

פון לעבן, אין העמדער פון זוניס געוואַנט.

דורך געשיכטלעכע וועגן, איבער

טויטע קולטורן,

איבער אייגענע קוואַרים און

בראָנדבאַריקאַדן — אַרויף,
ביז די העכסטע, קופּערנע טרעפּ. ליב איז אונדז,
ליב — אויב מען דאַרף און מען מוז —
ווערן געקעפט
אַף הייסער ברוסט פון ערשטן, היגן פרייען טאָג,
צעלויכטן פון דער ערשט באַפרייטער זון.

זין פון רויטן וויכער

(צום גראַדואיריאַנטעוון פון אידישן אַרבעטער אַניווערזיטעט)

מיר אַלע זיינען זין
פון רויטן וויכער.
אין שעפּער און פאַבריקן דורך די טעג,
און דורך די נעכט,
דורך קלוגע ביכער,
רייפן מיר דאָס וואָרט פון אונדזער קלאַס.
נייען מיר
פון שאַפּ אין שול
מיט האַס און שער און זעג.
אונדזער לעבן וואַרעמט זיך ניט אויס
אין אַ ברייטער בעט מיט ווייסן, ווייכן פּוך.
מיר שלויפן אונדזערע נעכט און רייפן אונדזערע טעג
אַף שווערע, שאַרפע העס און העלע זאַצן
פון מאַרקס און לענינס בוך.

מיר אַלע זיינען זין
פון רויטן וויכער. גיכער!
צו די העס און צו די ביכער.
זיג איז זיכער!
זיכער!

ס'איז שווער דער וועג,
נאָר לייכט דער גאַנג.
ווייל די טעג זיינען

פעלדער אויפגעפלאמטער מאָן. און אזוי
בלײט אין אונדז דער דראַנג
צו וואַסן פולער, רויטער,
פול און רייף ווי לענינס וואָרט,
פול און רויט
ווי אונדזער פּאָן.

מיר אַלע זיינען זין
פון רויטן וויכער. גיכער!
צו די העק און צו די ביכער.
זיג איז זיכער.
זיכער.

די גלעקער פון ניי-יאָר

עס קלינגען די גלעקער
פון ניי-יאָר! קלינגען געקלאַנג
פון כעכערס מיט וויין, פון בראַכע פון ז י י ז , פון גאַלדענעם
צוזאַג —

פאר רויבער און ראָוו,
פאר בלוטזויגער, פאַרעץ און שוויין.
נאָר אונטער די דעכער
און אונטער די דילן
פון שטעט און פון לענדער שטיקט זיך
א פעכיקער פייער — רייסן זיך, פליגלען זיך
פלאַמיקע פעכער!

די דעכער
זיינען אַלע שטאַל. די דילן —
קרישטאַל-און-שפיגל גלאַז.
און ווי נאָר די וואויליונגערישע וועלט הויבט-אויף איר קאַל,
אינמיטן נאַכט:

„מיט גליק! מיט גליק! — צום נייעם יאָר!“ —
טוט די אַרטילעריע זיך אַ לאַז אַ שפּיז-און-פּיער-טאַנץ
איבער די דעכער. קלינגט עס,
קלינגט אַלץ העכער — שפּאַרע, שפּיז און

בעכער! און אין כאטקעס, און אין שטיבלעך,
און אין קעלערס —
אונטערן יאָך פון נידעריקער סטעליע, אומעטיקן לעמפל, (ווי אַן
אלטע,
קלוגע, שוואַכע אויג) אונטערן יאָך פון טויבן, שווערן יאָר,
וואָס פרעסט אַף האָרעפּאַשנע אַקסלען, וואָס הויבן ניט אָן פּילן,
אַז דאָס אַלטע יאָר איז זיי אַראָפּ פון קאַרק! — דאָרט היילט טעמפּ
און ווייטיקדיק
די פּרייד פון ניי־יאָר מאַרק.

אוי! ווי נאָענט צום לייב עס איז
דער דאַלעס
אין אַן ענגן קעלער — מיט אַ נידעריקער היטלדיקער סטעליע!

עי, ניי־יאָר! ניי־יאָר! — פאַר וועמען שפּילט דאָס
דיין קאַפּעליע? וועמען, וועמען זינגט עס אָן
דיין פּריילעך־פאַרשייטער טראַמבאָן: „ניי־יאָר, ניי־יאָר, ניי־יאָר,
ניי־יאָר קומט שוין אָן!“

אוי! ווי ווייט עס איז
די ניי־יאָר פּרייד פון אַלטע דירעס, אַלטע קליידער,
פון קליינע, אומעטיקע לעמפלעך
און קאַלטע הענט!

גלעקער קלינגען.
האַמערס שווינגען!
זיערע גלעקער.
אונדזערע האַמערס!
היינט זינגט די יערושע פון דוירעס
זיער געזאַנג מיט אַ צווייטוויזנט יאָריקן מעסער.
נאָר אונדזערע האַמערס שלאָגן מיט האַסט
איבער עפּאַכעס פון בלוטיקע גזירעס!

צום קלאַנג פון מיליאָניקע, שווערדיקע קלינגען, וואָס מערן זיך,
וואַקסן אַלץ גרעסער, קלינגען און קלינגען
די גאַלדענע פּלעשער

מיט נייריאָר וויין, בלוט און שאַמפּאַניער
אַף „פּרידלעכע“ טישן פון ראַצכישע לענדער — אַמעריקע,
ענגלאַנד,

איטאַליע,
דייטשלאַנד, פראַנקרייך און שפּאַניע.
שיקערע זעלנער,
שיקערע פּידלען,
שיקערע שלאַכטפעלדער און קאַבינעטן!
שיקערע, פאַרווערזעטע עסטעטן! שיקערע
משעלאַם און פלייטן, שיקערע
צעוואַיטע טרומפּייטן!

אין קאַלטע קעלערס וויינען קינדער.
אין קאַלטע קעלערס פּירן, ווי די ווענט, באַיאָרטע אַרבעטער,
וואָס האָבן זייערע זעכציק יאָר פאַרלייגט
אין די פעסטע, הימלדיקע גאַרנס
פון נאָלד-באַזוימטע מויערן
און פעלזיקע פאַבריקן.
קעלערדיקע ציגל וויינען
מיט פינקלדיקן פראָסט. עס וויינען טישן נאַקעטע,
עס וויינען אָפּגעבליאַקטע בעטן און דערפראָרענע מאַטראַצן,
באַוואוינטע

און באַווינטע
פון ווייטיקדיקע לייבער.

היינט זינגען צו נייריאָר אַ שיקערן לויב
הערצער צעוואַרעמט, צעיושעט
פון בלוטיקער גזילע!
באָ די טישן מיט די טאַנצנדיקע גאָלדענע פלעשער
איז יעדע כריפּלע, זינגענדיקע האַרץ
אַ פאַרסאַמטע קיילע,
מיט אַרבעטער-בלוט און מיט אָטעם פון רויב.

העי, רויבער! —
מיר וועלן די פלעשער אַ שאַר טאָן,
אַ קער טאָן די טישן!

מיר וועלן די שטאַלענע דעכער דורך רוימען פאַררייסן,
אז ס'וועלן די פידלען, די טשעלאָס,
די שפיגלנע דילן פון אלע פּאַלאַצן,
אז ס'וועלן די גאַלדענע פלעשער, די הימלען פון ניי־יאָר,
פון א י י ע ר יאָר — פּלאַצן!

ערשטער מאַי-רוף

פאַרציט מיט רויטע בויגנס
אלע ברייטע סקווערן;
פאַרפלאַמט די שויבן־שטעט
מיט רויט.
צעזינגט, צעזינגט
דעם רוף פון קאַמינטערן
איבער יעדן הויף און פלוט.

צינדט־אָן
די מאָנומענטן און די ביימער
מיט די לידער,
און זאָלן זיי מיטזינגען דעם רוף: „צו אונדז,
מיט אונדז,
פאַרהאַרעוועטע ברידער, —
דערקענט דעם אייגענעם באַרוף“.

עס גייט די זון
איבער די סקווערן
און צינדט אַה אלע פּאַנען און
פּלאַקאַטן
דעם רוף פון קאַמינטערן.

רויש און ראַש
מיט רויטן מאַרש.
צעצייט, צעשטרעקט די גראַע גאַסן.
די זון צעשניידט די שטעט אַה רויטע און אַה שאַטנדיקע פּאַסן.
זאָלן ברענען שטעט

מיט אומרו און גערודער.
די זון נייט־אויף היינט פריער נאָך ווי פרי!
די זון איז אונדז אַ פירנדיקער ברודער.
זון איז אונדזער לויטערקייט
פון אַרבעט און פון מי.

פאַרשלאָפּט ניט, ברידער,
דעם באַגינען.
זאָל די ערשטע, דויטע רעגע פון דעם טאָג
אונדז אַלעמען געפינען גרייט,
פון שאַרפן טאָג און רייפן וואָרט באַגלייט,
צו ענטפערן דעם רוף, מיט הערצער,
צעבליט ווי זונען טראַפישע אַף יאַמען.

עס גייט,
עס גייט די זון
איבער די סקווערן
און צינדט אַף אַלע פענימער און פאַנען,
אַף אַלע שויבן און
פלאַקאטן
דעם רויטן רייפן רוף פון קאָמינטערן.

גרויסער טאָג

(מאַי־ליד)

וויפיל זומערס זון
ווערן פאַר־דער־צייט פון האַרבסט־האַגלען באַגראָבן.
וויפיל העלע שטיקער לעבן
ווערן פון ברוטאַלער צייט
ווי לעבעדיקע גאַלדפיש אָפגעשאָבן.

עס טרעפן זיך אין לעבן
זוניקע צייטן.
נאָר צייט קאָן פאַררעטעריש פאַרבייטן
אַ זוניקן פעריאָד
אַף אַ טייך מיט ברודנע קריעס.

דער מענטש איז מאַיאיק פון נאַטור,
נאָר ס'האָט די וועלט אים אָנגעפאַמפעט מיט סעפטעמבער-שטימונג :
די רויבער-וועלט וויל אויסראַטן פון זון אין אים דעם מינדסטן
שפור :

אַן אייביק פינצטער נויַרל אים באַשטימען.

נאָר ס'איז אַ טאָג פאַראַן —
וואָס אַלע וואַלקנס נייען אים פאַרביי, —
דער טאָג פון וועלטס מיליאָנען-שפּאַן :
דער ערשטער מאַי.

דער קלאַס וואָס טראָגט אַף זיך פון וועלט און לעבן אַלע אַקסן —
דער קלאַס וואָס טרייבט פון לעבן די מאַטאָרן —
האָט געלאָזט אין זיך די גליענדיקע זון צעוואַקסן :
די דערלייזנדיקע זון פון מאַי — פאַר אַלע קומענדיקע יאָרן.

מעג יעדן ערשטן מאַי אויסזען דער הימל ווי אַן אָנגעזופּטער
כמאַרעס-פאַראַשוט,

וואָס וואַלט איבערן טאָג געזונקען :
אַלציינס לעבט שטענדיק אין זיקאַרן פון מיין קלאַס דער טאָג פון
פריי און פרייד און בלוט —
דער מאַי-טאָג — אַ צעזונטער.

פאַראַן אַזוינע טעג,
וואָס לייכטן זיך אַליין ווי זונען.
דורך שוואַרצע טעג האָט זיך דעם וועג מיין קלאַס צו אַזאַ טאָג
געפונען :

נאָך אַ טאָג, און נאָך אַ טאָג, —
און מיר וועלן דורך אים
די וועלט האַבן געוואונען.

מעגן רעגנס אַלע יאָר דעם ערשטן מאַי דערטרינקען,
מעגן פיער-בייטשן — פון הימל און ערד — איבער דער וועלט,
אונדז שמיסן :

אונדזער בונד מיט ערשטן מאַי קאָן שוין קיינער ניט צערייסן :
סיוויסי און סיוויסי

געדענקען מיר מיט זון דעם ערשטן מאַי.

אונדזערע זאץ-מאשינעס

דרוק. דרוק.
זאץ-מאשינעס, דרוק-מאשינעס, בויגנס.
אָס נאָך אָס.
וואָרט נאָך וואָרט,
זאץ, געדאַנק און אויגן.
דרוק.
יעדער פינגער אַף אַ שליסל
טוט מיט האַסט די וועלט אַ רוק.
בויגנס —
אויפגעלייגט,
צעצויגן,
אַ וואָל, אַ דרוק, אַ הויב
און אויפגעפלוּיגן —
אַ לאַנד,
אַן אויפשטאַנד,
אַן עפאַכע ! —
אַ קלאַס אין זיין דערלייזונג
און אַ קלאַס אין אַ קאָדאַכעס !
אונטער פלינסקע, גרינגע פינגער
ריידן שליסלען רירעוודיק און שפּרינגען.
עס רעדט, דערציילט די דרוקעריי :
איין לאַנד איז קראַנק,
אַן אַנדערע — פאַרביי.
פינגער קלאַפּן, גלעטן, קלייבן
זאץ פון הייסן בליי :
סאָוועטנלאַנד וויל אַלעמען באַפרייען,
אַמעריקע וויל אַלעמען צעטרייבן.
הייסע שורעס — הייסע טעג :
גרייטע מאַסן,
נאַסן, סקווערן
אין כאַבאַראָווסק, ניו יאָרק און וויניפּעג
מיט לאָזונגען פון קאָמינטערן.
היטלערס כּוצפּע בליט פון בליי.

קעגן אים,
 פון צווייטן לינאָטיפּ,
 בלענדט גרייטקייט פון וועדינגער מאַי!
 דאָ שליסט מען האַלבע טעג
 די ביבליאָטעקן!
 ראַטנלאַנד באַשטימט מיליאָנען
 אַף קולטור־הייזער און קלובן
 פון קאָזאַקן, אידן און אוזבעקן!
 ווירעס ציען,
 בויגנס פליען — ווייס און שוואַרץ און רויט.
 שוואַרץ וויל איינשמירן, פאַרמעקן,
 יאָגט־נאָך רויט
 און וואַרפט מיט ברייטע פלעקן.
 נאָר רויט איז רויט!
 און זעצער זעצן — ווי עס גייט!
 פינגער פּאָלגן אויס די אויגן,
 אויגן פּאָלגן־נאָך די פינגער.
 ס'דיקטירן לינגערשע און פרייע צינגער:
 שוואַרצע בויגנס, רויטע בויגנס —
 הייסע ווינט־פליגלען
 איבער דרוק־מאַשין צעפּלויגן.
 קלאַפּן קלאַמערן און פינגער.
 ערד און וועלט ווערט עלטער און ווערט אינגער.
 אַ שורע — ניי.
 אַ שורע — אַלט.
 צווישן שורעס ברענט אַ דורכיקער,
 צעטיילנדיקער שפּאַלט. —
 אַ שורע מאַי,
 אַ שורע מאַרט,
 אַ שורע — שאַרפּער האַק — אַ ק ט אַ ב ע ר !
 דרוק. דרוק.
 פאַרפּוצטע ליגנס
 פון לאַנדאָנער און וואַשינגטאָנער הערן
 וועגן שאַלעס,
 און יונגע ניים פון „ביראָ־בידזשאַנער שמערן“
 וועגן די אידן פון וויטעבסק,

גראָדנע, ריגע, שפּאַלע,
וואָס בויען ביראָ-בידזשאַן.

פון גוטענבערגס דרוק
ביז דער מאָדערנער זאַץ-מאַשין
איז שאַרפּער, סאָוועטישער דין! —
שלייפן אַקאַדעמיקער זעכציק נייע שפּראַכן
פאַר פעלקער אָן אייגענעם בוך, —
מיט שווערע, טויבע פּאַפּאַכעס
איבער אויערן און אויגן.

אַס
נאָך אַס.
וואָרט
נאָך וואָרט.
זאַץ, געדאַנק און אויגן.
דער זאַץ אַהער,
און יענער אַהין, —
פיער פליסט פון צעלאָזטן צין! —
רויט און רויטער ווערט
דער פליענדיקער בויגן.

מיין פאַרטיי

(צום 15-יאָריקן יוביליי פון דער קאָמפּאַרטיי אין אַמעריקע)

איך בין דער ערשטער קנעכט
פון אַלטן באָוול און עגיפטן:
איך האָב די גאַנצע ערד
אַף ברויט־פּאַסן צעשניטן,
איך האָב דעם אויסגעזען פון זומפן, פון וויסטן,
פון שמעט און פון לענדער געביטן,
און הונגער געליטן.
איך האָב טייכן, קאַנאַלן און שטראָמען געסירעוועט
און מיין מאַמע, מיין ווייב און מיין טאָכטער

האָבן אַ צודעק אָפן לײב פֿון לאַטעס זיך געצירעוועט. —
אַ מאָדנע וועלט! —
און איך האָב ניט פֿאַרשטאַנען:
מיט מײנע הענט אַלײן זי אויפגעשטעלט
און פֿאַר מיר אַן אָרט, אַביסל פֿרייד
איז ניט פֿאַראַנען!
מײנע אָרעמס און אַקסלען
זײנען מיט ראָסטן באַוואַקסן! —
איבער זײ האָט די וועלט אירע רעלסן צעלײגט און צעבויגן,
איבער זײ האָט די וועלט אירע לעקטער־קאַבעלן צעצויגן,
איבער זײ האָט די וועלט אירע בריקן צעהאַנגען,
איבער זײ איז די וועלט — פֿון פֿאַמפּעיַ ביז ניו יאָרק —
צו צײויליזאַציע און גאַלדענעם פֿראַגראַעם דערגאַנגען.
און איך — וואָס?
פֿון אַלע ראָסטן אַף מײן לײב — פֿון קײטן פֿרעסט דער ראָסט! —
קײטן צו פֿאַריאַכן,
קײטן —
פֿאַר האָבן קעגן הונגע־האַר פֿאַרבֿראַכן.
איך האָב פֿעלזן אויסגעוואַרצלט
און אײנגעוואַרצלט קראַכן
מיט אַלע גוטע זיבן זאַכן,
איז ווי האָט מען מײן וועלט־אויפֿבוי פֿאַרטײלט?
די הינט — די ווייכע, וואַרימע פֿאַלאַצן, און מיר —
דעם קעלער, די טורמע, די הײל.
עס לױפֿן מײנע באַנען, מײנע שיפֿן,
איך בוי זײ און באַהײז זײ, לאָד און פיר זײ!
איך שמיר, איך יאָג די רעדער פֿון טעכניק,
און ס'פֿלײען הויך די אַקציעס אַף בירזשעס!
און די הענג־שטריק, טױט־שטולן און גילאָטינעס —
איך אַלײן בוי זײ,
איך אַלײן פֿאַרגרײט און שמיר זײ!
קאַנאַנען בוי איך, שווערדן שלײף איך,
האַקנרײצן מאַל איך, און אַזױ
די פֿעטלײע אַף מײן אײגן האַלדז פֿאַרשטײף איך.
אַזױ אין אַלטן באָוול באַ האַלדז־האַקן און אַקערן,
אין אַלט־עגנױפֿטן באַ די טורעם־ווענט און פֿיראַמידן,

אין רוים און גריכנלאַנד באַ שטיין און מירמל־בערג,
באַ טעפּריי און שניצן אין באַמבעי. —

ווייטיק פון נויט, באַלידיקונג און קייטן
האַט געשניטן ביזן ביי, —
נאָר דעם גאַנג פון דער וועלט איז שווער געווען פאַרשטיין.
האַב איך געשלעפט
מיין גווארע און מייע וואונדן אין טראַנטעס
פון באַוול דורך רוים און דורך כינע, דורך ענגלאַנד און
רוסלאַנד, טערקיי, דורך דייטשלאַנד און פראַנקרייך,
ביז סאַן פראַנציסקאָ, ניו יאָרק און אַטלאַנטע:
אַ וועג — אונטער בייטשן און ביקסן, אין בלוטיקע קייטן,
אַ וועג — מיט פעסט און הונגער און מאַרטירער־טויטן.
און וואָס פאַרשטיי איך איצט?
אַ, איך פאַרשטיי!
די יאָרן שאַרפע ווייטיקן האָבן מיין געהער פאַרשפיצט!
איצט ווייס איך וואו איך שטיי:
איך בין איר און אַראַבער,
כינעזער, יענקי, דייטש און רום און נעגער;
איך בין דער טרענער
פון לאַסט און ליידן, פון לעבן און ליכט;
איך בין דער טרענער פון דעם טרענערס פליכט:
די פּרעמדע לאַסט אַראַפּוואַרפן פון זיך!
איך האָב געלערנט אַלע־ביים באַ קארל מאַרקסן,
איך ווייס שוין היינט אַביסל מער:
מיין גווארע פאַרהאַקט שוין דער אַלטער וועלטס אַקסן, —
ברענג איך נייעם שטייגער אַף דער ערד.

געטער, געטשקעס, גאַטס גאַנאוויס, גרויס און קליין
האַבן אונטערטעניקייט און „ווישער“ מיך געלרנט,
ביז מאַרקס האָט מיר געגעבן צו פאַרשטיין:
„כּוּז די קייטן — האַסטו ניט וואָס אָנצוואווערן!“
האַב איך מיין קאַפּ געגעבן
דער פאַריזשער קאַמונע,
געקעמפט אַף באַריקארדן אין מאַסקווע, ווין און רויטן וועדינג,
און אין רוסלאַנד באַגראָבן מיין פינצטערן יאָך

מיט דער לעצטער צארישער טרונע,
איצט קעמף איך אין סקאטסבאָראָ, פריסקאָ, ניו יאָרק,
סיאַטל, דעטראַיט און רעדינג,
איצט ברענג איך מיט אימפעט דעם בראָך
אין וועלטישע אַלע פיר עקן,
ווייל דאָס, וואָס מאַרקסיזם שטעלט איין,
קאָן קיין שום קויעך ניט פאַרמעקן.

וואָס איך האָב נעכטן ניט געוואוסט, ווייס איך איצט. —
ס'האָט לענינס אָקטאָבער מיין עמעס
מיר אין האַרץ און מאַרץ אַף אייביק איינגעקריצט:
איך זע זיך — פון מיין מאמעס טרערן-וויג
ביז אין בלוטיקער טראַנשיי.
איך זע זיך אין ליכט פון מיין פאַרטיי.

איך זע איבער אַמעריקע מיין לאַנד
ווי דער קויעך פון דער קאָמפּאַרטיי צעוואַקסט זיך נאָכאָנאַנד
איבער פעלדער, מילן, מאינס און גיסערייען;
אין יעדער וואָרט — אַ ליכטיקער לאַמטערן
פאַר דעם אַרבעטערס פאַרשטאַנד:
„מיר מוזן קעמפן, אויב מיר ווילן לעבן,
און אונדזער פרייד באַפרייען!“
איך זע די פופצן יאָר פאַרטיי.
איך זע דעם ערשטן טאַג פון זיי.
איך זע די יאָרן פריער:
איך בין האַרט געווען, און הורן — מינע פירער.
— האָט איר געגלויבט?
— „אין אַמעריקע? האָ! ניט באַ מאַטיען! ניין!“
איר האָט די שאַרפּקייט געגלויבט
פון אַמעריקעס גאָלדענע ציין!
נאָר די פאַרטיי האָט הייסן שטאַל געגאָסן
פופצן פּוֹלע יאָר,
געזעצן באַזיגט, בויאַנעס, ביקסן און געגאָסן.
איצט ווייסט שוין מיין לאַנד: ניט אוטאָפיע, ניין!
און ניט קיין „פרעמדע-ראַדיקאַלן-טרוים!“ —
ס'איז אַמעריקעס אייגענע קאָמוניסטישע וואָר.

אמעריקע ווייסט שוין און זעט :
די יונגט אירע טרעט
אירע גאלדענע טראדיציעס,
און שרייבט אין הויכשול־קלאַסן גאַרניט די אמאָליקע קאַמפּאָזיציעס,
און שלײדערט צוריק מיט כויעק די צוגעזאַגטע מעגלעכקייט
פאַר די כיים סאָלאַמאַנס, ראַקעפעלערס און ווילסאָנס אַמביציעס.

הונגעריקע מאַסן דאַרף מען פירן !
סי זיי קומען פון דאַרף, פון פאַבריק,
סי פון אוניווערזיטעט.
ציטערן פון „ווײסן־הויז“ די טירן :
ס'האַט מײן פאַרטיי געבראַכט פון לאַנד די הונגעריקע שטעט.
פון מויל רעדט הונגעריקער צאָרן,
מיט שפראַך פון אַרבעטער און פויער, לערער, שרייבער, פּראָפּעסאָרן :
„אונדזער ברויט וואו איז,
און הויז און שיד און אָנגערױבטע יאָרן ? !“

לאַנד מײנס, לאַנד מײנס, זיי געגריסט :
מײן פאַרטיי איז פופצן יאָר געוואָרן.

פּלאַקאַט פאַרן ערשטן אַױגוסט

צו אַלעמען, צו אַלעמען
שיקן מיר דאָס וואָרט.
אין יעדן שטאַט פון לאַנד,
אין יעדן לאַנד און יעדן אָרט
וואו ס'אַרבעט אונדזער האַנט.
צו אַלע כעמיקער, דערפינדער,
צו אַלע מײנערס אין די שאַכטעס, —
אַלע אויפגריבער פון האָב און גוטס,
און צו דער אַרמײ, וואָס באַװאַכט עס.
צו די שטריקער און וועבער פון קאַראָליינע, פאַסיק,
פעטערסאָן און לאָרענס, *
צו די בויער פון טורעמס פון הונדערטער גאַרנס,
צו די שמידער פון טראַקס און אַטאָמאָטאָרן,

עלעקטראַדינאַמאַס, עקסאָוואַטאָרס און טראַקטאָרן,
צו פאַראַוויס-הייצער, צו שטאַלגיסער,
צו מילנער און צעמענט-מישער,
צו שניידער, שוסטער, שערער,
צו טראַק און טראַס-טרייבער, צו שווייס-לייבער
פון לאַסט פון איינגעשפאַנטן לעבן,
צו די אַרבעטער אַף לאַנד-שליאַכן, צו אינושענערן, מאַשיניסטן,
צו הונדערט מיליאָן אַרבעטלאָזע,
וואָס שלאָפן און דערנערן זיך אַף מיסטן,
צו אַלע האַלב-דערטראַכטע און האַלב-זאַטע,
צו אַלע פירער פון די קרייצערס, באַנען על און סאָבווייס, ערפּאָלאַנען,
צו אַלע דרעילערס און שלעסאַרעס,
צו יעדער האַנט, וואָס האַלט אַ זעג, אַ האַק, אַ דלאָטע,
אַ קירקע און אַ האַמער,
אַ לאָם, אַ לייט-אייזן, אַ קלאַמער.
צו אַלע, אַלע אַרבעטער פון גרויס-פאַבריק אַ מ ע ר י ק ע ,
וואָס ווערט אין אַ מילכאָמע-שאַ איין לאַנד-פירמע —
ווי דירפּאָנט צי ווי קרופּ.
צו אַלע נעגערס, ווייס, צי געל צי שוואַרץ,
וואָס פראַדוצירן די פאַרמענגס, —
פון שייך און זאָקן, ביז גאָלד און אייזן-אַרץ.
צו די אַרבעטער באַ פּרעסע און טעאַטער,
צו די אַרבעטער באַ לידער, עסייען, רעפּעראַטן,
צו די שמידער פון האַרמאַטן,
צו דער געשמידטער און ניט-געשמידטער טשעין-גענג פון די
שטאַטן, —
אין פאַבריקן און אַף פעלדער, — די קומענדיקע העלדן
פון לאַנדיקן אַקטאָבער.
צו אַלע אַרבעטער פון גרויסבריטאַניע,
איטאַליע, דייטשלאַנד, פראַנקרייך און עסטאַניע,
צו די אַרבעטער פון פּוילן, ליטע, לאַטוויע און שפּאַניע,
צו אַלע אַרבעטער רומענישע, און פון די זיד-שטאַטן לאַטיינישע,
פון כינע, פינלאַנד און יאַפּאַן,
פון אייזיאַם ביזן עקוואַטאָר,
פון גריכנלאַנד, בראַזיל, אויסטראַליע, מעקסיקאָ און שוועדן. —
פון אומעטום, צו אַלעמען, צו יעדן :

ניט גערירט און ניט געשמידט!
אין יעדן ריר דער פולווער גליט
פון אייביקע בארובער,
וואָס שטייען באַ דער אַרבעט, הינטער דינע פליצעס,
זיצן אין זשענעווע, פּיילן פּוילע פּראָזן, זוכן זיידענעם „צויבער“
צו פּאַרנאַרן דיין קאַפּ און דיין אָרעם
אין זייערע שטענדיקע פּלענער פון רויב און מילכאַמע
קעגן דיין אייגענעם ברודער,
וואָס איז פּאַרהונגערט, פּאַרמאַטערט, צעבראַכן און אָרעם.

ניט גערירט און ניט געשמידט!
אונדזער בלוט איז די רויבערס פּראָפּיט!

מיר זיינען שמידער, מיר — די דערפינדער!
אַט זעט:

ס'שטייט די וועלט. — טאַטעס, ברידער און קינדער. —
איז ווער פון אונדז וועט ווערן דול, ווער,
און פאַר זיי פּאַרגרייטן פּולווער?

ווער זעט ניט פּאַראַוויס אין אונדזערע אייגענע היימען איבער דער
וועלט

אַלע גרוילן

פון די קאַסטנס, שיפן, באַנען קוילן,
וואָס איר מאַכט און פּאַקט און שיקט,
צו שעכטן און צו שיסן, —
דורך אייער האַנט אַ יאַם מיט בלוט זאָל פליסן, —
פון די ברידער אייערע, פּאַרפּאַלגט און אונטערדריקט,
אין יעדן לאַנד, וואו ס'הערשן רויבער, ווי דינע באַלעבאַטיס,
פון פּרימיטיווער כינע ביז די מאַדערנע פּאַראַייניקטע שטאַטן.

ניט גערירט און ניט געשמידט!
אונדזער בלוט איז די רויבערס פּראָפּיט!

אַנטוואַפּענונג

איז בלוז אונדזער עמעס!
באַגרייפסטו דאָס, איז קום און נעם עס! —
צו די ביקסן? יאָ צו ביקסן, ברידער! —
צו די ביקסן, לאַזונגען און לידער
פון אַ רויטער אַרבעטער־אַרמיי.

דעמאָלט וועסטו נעמען זיך
דיין אַרבעט, פרייד און לעבן.
דעמאָלט וועסטו נעמען זיך דיין זיכערקייט פון אַלע טעג.
ווייל דייןס וועט זיין
די האַס און זעג און ס'גאַנצע לאַנדיקע פאַרמעג.
נאָר איצטער זע, דערקען
די זשענעווער פאַנצער-דעקלאַמאַטאָרס,
זייערע רויב-לידער מיט פייערן באַוואַרף.
ווער אויס סטאַטיסט אין זייער בלוטיקן טעאַטער,
וואו יעדעס וואָרט מיינט פאַנצערשיף, און יעדער שמיכל —
שווערדנשאַרף.

ניט געשמידט און ניט גערירט!
שלאַגט זיך, קעמפט און פראָטעסטירט!

קומט ארויס מיט אונדז אַף סקווערן.
זאָל די רויבער-וועלט דערהערן
קלאַרע רייד פון גרייטן ווילן:
מירן ניט לאָזן מער מיט קעפּ זיך שפּילן!
מירן מער ניט שמידן
קיין האַרמאַטן קעגן פּרידן!
מירן מער ניט קניען פאַר דיין „לויב“
און ניט שטאַרבן פאַר דיין רויב.
מירן מער ניט גיסן קיין מעדאַלן
פאַר אייגענע ברידער, וואָס פאַלן
דורך שווערדן, פון אונדז פאַר דיר געפּיילטע.
מירן קיין העלרזער מער ניט ניט שניידן, צו העלפן אייך פאַרמיידן
קאַנקרענץ אין רויבער-מאַרק, דורך צוואַנג-אַרבעט געאייילטע.
מירן מער ניט ליידין!
מער ניט שטאַרבן!
פאַר לעצטער און איינציקער שלאַכט נאָר זיינען מיר גרייט:
אונדזערע העמדער, ברוסטן און פאַנען מיט אונדזער בלוט צו
— באַפאַרבן,

צו האָבן אייך אַלע באַגלייט
אין אייער קיווער דעם לעצטן.
און וועלן מיר היינט נאָך בויען האַרמאַטן
און פּורעמען מינען,

וועט דאָס זיין צו פאַרהיטן דאָס לאַנד פון די ראַטן,
וועט דאָס זיין צו פאַרהיטן סאָוועטישע כינע,
פאַרהיטן פון אייערע רויבערישע אָרעמס,
וואָס שטרעקן מיט שווערן איבער גרעניצן פון מיזרעך און מירעוו,
און ווערן געשטאַרקט פון צאָפן און דאָרעם.
די הענט אַוועק!
די רויב־קאַסטנעס און זעק אַוועק!
די ביקס אַוועק, די שווערד.
מיט אויפרייס ברענט דאָס זעקסטל ערד! און מיר אַלע — אין
איר ברען.

היינט קומען מיר און זאָגן:
מירן ניט שיסן מער קיין קוילן אין אייגענע קעפּ,
אין אייגענע הערצער,
ניט אויפשניידן אייגענע מאָגנס
אַף אייער באַפעל.
מירן ניט פּאַלגן,
ווי מירן ניט הונגערן מער, הינטישע פעל!
אונדזערע היימען וועלן ניט זיין מער קיין קאַלטע טראַנשייען,
אין הונגער און ווייטיק
צו האַרעווען פאַר איך אַרמיען.
די געשיכטע איז פול מיט בלוטיקע קוואַרים פון די,
וואָס האָבן אויפגעבויט די וועלט.
איצט האָבן מיר געראַטעוועט אַ זעקסטל, און דאָס זעקסטל
אויפגעהעלט

דורך רויטער פּאַן און שטערן,
דורך געזעץ פון קאַמינטערן,
דורך שלאַנגל־ער־הענט פון אַרבעטער און פויער,
דורך קאַמף מיט אייך, דורך ליידן און דורך דויער,
דעם פונדאַמענט פאַרזיכערט, לאַזונגען צעוויכערט
פאַרן וועלט־זיג פון סאָציאַליזם,
זיג פון פופצן יאָר, וואָס האָבן אייך באַוויזן,
אַז מיר האָבן אַרבעט, האָבן ברויט,
האָבן טיי און זוף און קרויט,
האָבן קליידער, האָבן דירעם,
ווייל פרייהייט האָבן מיר,

און סיי אינזשענערן ביי ווירעם, סיי מוזיקער ביי לירעם
ארבעטן פארן סאָציאַליזם.

איר באַפאַלט מיט שווערן
אונדזער מאָגער שטיקל ברויט.
אין אייער יעדן לאַנד טראָגן מיר צייכנס פון שלאָג־אייזנס
אַף אונדזער ביין און הויט.

נאָר היינט זיינען מיר
אַף אַלע סקווערן פון דער וועלט.
אונדזער גאַנג וועט היינט צעפולווערן אייער באַפעל!
כינע וויל ניט זיין קיין לאַסט־וואַגן, קיין שלעפֿ־וועגל,
קיין ריקשא מער פאַר אייך.
די קאָלאָניאַלע פעלקער ווילן ניט רויט־פאַרבן זייערע קאָלאָניעס,
ווי אַ טייך

פון פיש צעבלוטקטע פון שפיזן.
ווייס־און־שוואַרץ־גוואַרדייער פון אַלע לענדער:
מיר זיינען אין יעדן לאַנד פאַראַן!
אונדזערע הענט זיינען גרייטע גראַנאַטן
צו פאַרטיידיקן כינע און אונדזער זיגרייך פּאָטערלאַנד —
דאָס ערשטע לאַנד פון די ראַטן.
הואווער, הינדענבורג און וואַנדערוועלדע,
מיר קומען דורך שטעט, דערפער און וועלדער,
מירן אויפקירעווען די ברענענדיקע שטראַמען
אַף אייער פּוילן געביין.

ניט פאַר אייך, נאָר קעגן אייך
וועלן מיר אין קריג איצט גיין. קעגן! קעגן!
מיר געדענקען די ראַזינס, די מאַלי מעגווייערס,
און די פאַריזער סינדער פון 1871.
מיר זיינען די ברידער פון די העלדן אַף דער „פּאָטיאָמקין“,
מיר זיינען די ברידער פון די מאַטראַסן אַף דער „אָווראַראַ“,
די ברידער פון די פאַרסאַנס, וואַנזעטיס און יאַרסס,
מיר זיינען די ברידער פון פאַרהונגערטע אין סאַפיטאַליסטישן מאָרג.

ניט געריירט און ניט געשמידט!
אין יעדן ריר דער פולווער גליט
פון אייביקע באַרויבער!

ניט גערירט און ניט געשמידט!
אונדזער בלוט איז די רויבערס פראָפּיט!

ניט געשמידט און ניט גערירט!
שלאָגט זיך, קעמפט און פראָטעסטירט!
קעגן הונגער, קעגן קריג.
קעגן רויב און קעגן טויט.
קעגן שוואַרץ— גייט רויט! רויט!

באָדי קומט אַהיים

(מיניאַטור מילכאַמע־ראַמאַן פון 1917—1918)

מאַביליאַציע!

יעדער שטאַט — אַ וואַלד

מיט היסטעריש בלוט און בלוי צעשמירטע דעקאָראַציעס:

די „דערליזנדיקע“ שאַכטים פון דער „נאַציע“

האַבן אַלע ווילדע שליוון אויפגעפראַלט:

אַ וואַלד, אַ ווילדער

וואַיענדיקער וואַלד מיט כאַיעס

אינמיטן פון אַ סרייפּעדיקער נאַכט:

נאַציאָנאַלן העדלנמוט איבערן לאַנד צעליאַרעמט,

יענקישטאַלץ אין אַלע ראַסן איינגעוואַרעמט,

יונגוואַרג אויסגעקליידט

מיט ביקסן, גאַזמאַסקעס, מונדירן:

„ראַס לאַנד איז גרייט“ — — —

מילכאַמע פירן.

דרייסיק, פּערציק טויזנט, אַ מיליאָן!

איין נאַמען — „באָדי“ פאַר אַלעמען.

איין נאַמען, איין וועלטישע בלוט־בילד,

איין לעבעדיקער מאַסן בייסאַלמען.

באַנען, שיפן, באַנען,

ווי זשערנע פּרעסערישע יאַמען

שלעפּן סאַפּנדיק דעם לעבעדיקן רויב.

קאַלעס ווערגן זייער ווייטיק מיט פאַטריאַטישע מאַנדרן.

פון לאַנד דער ליאַרעם שיקערט

מיט יונגט, רויך און טויט און טרערן.
„העי, אַרקעסטער! לאָז זיך הערן!“

האַבן באַנען, געפאַקטע מיט יונגוואַרג, העפקער און שוידער
הייסן הילפלאָזן געווייזן פון שטעט מיט מאַמעס
מיט טויזנט סירענעס שניידנדיקן וואָי אין טונעלן צעפייפט.
לאַקאַמאַטיוון פאַלן מאַשיניסטס באַפעלן.
האַבן איבערן לאַנד צען טויזנט שטאַלענע רעדער
די גליענדיקע רעלסן
ווי וועלט-לאַנגע שווערדן געשלייפט.

מאַמעס קריגן בריוו
פול מיט טויט און שרעק.
קאַלעס זוכן אין קאַנווערטן רויזן,
נאָר יעדער גרום און קוש מיט פולווער שמעקט.
אַלע הערצער קלאַפן מיט איין הייסן וואָרט: „אַ בריוו!“
און קריגט מען, —
שרעקן די פאַר וואַכן, וואָס ביזן אַנקומען אַוועק.

טויטן-ליסטן, טויטן-ליסטן
טאַג-טעגלעך שוין די פרעסע דרוקט.
ווי שטיקער פייער — אויגן,
אין טויטע נעמען איינגעביסן:
עפּשער האָט אין אויפּרעגונג אַ מאַמע
איר באַדין דאָ פאַרקוקט:
זוכט זי, זוכט,
ווי ס'זאָל אין אַפּגעדרוקטן נאַמען סימען לעבן נאָך געווען;
ווי זי זאָל אין די „מאַציווע“-בוכשטאַבן
איר באַדיסן לעבעדיקע אויגן זען.

אַפטמאַל קומט אַ טרייסט-בריוו: „מאַמע, זאָרג ניט.
איך קעמפּ פאַר דעמאָקראַטיע. אַלץ גייט ווי געהעריק.
מיר קלייבן זיך דערלאַנגען אונדזער סוינע מאָרגן,
און ווייזן וואָס עס קאָן אַמעריקע.“

דער קריג האַלט אָן.
און אין קריג איז אַ רעגע ניט גאַנץ אַ גאַנצער מיליאָן.

פארלאטעט א האנט,
פארליאפעט א פוס, —
„ניי ווייטער, גאָראַן!“
נאָר האָסטו דאָס גליק: געלאָזן די פיס,
צי די הענט אַפן פעלד, —
פאָרסטו צוריק אַהיים — אַ העלד.

— מאַמע, מאַמע! באַדי קומט!
באַדי איז שוין דאָ!
— נו, גיכער, אַלע, צו דער שיף!
— ניי, מאַמע, ניי!
— וואָרום?
— זעט נאָר וואָס די טעלעגראַמע זאָגט.
— די טעלעגראַמע זאָגט: „מיר גריסן!
באדי, אייער זון, קומט היינט אַהיים.
זייט רואיק: מיר ווילן איר ... זאָלט ... וויסן ...
מירן אים ברענגען ווען די זון וועט אונטערגיין.“

די מישפּאַכע און דער טיש איז גרייט.
בלומען — אַף די פענצטער און די טירן.
די היים איז פול מיט מענטשן און מיט פרייד.
נאָר ס'פלאַמט די פרייד מיט צעשראַקענע קאָלירן.

— מאַמע, זע, — די זון
איז אין האַדסאָן שוין אַריין!
— יאָ, יאָ, מיינ סינד,
באדי וועט שוין באַלד דאָ זיין.

דאָס גלעקל קלינגט.
יעדנס האַרץ ציטערט, כאַטש עס זינגט.

די טיר איז אָפּן.
ס'האַט דאָס שלאַכטפעלד איצט ערשט אַלעמען געטראָפּן:
אַן הענט און אַן פיס,
מיט אַ געגאַלטן קאַפּ,
אין אַ קעסטל, באַזיין בעט-פאַרענטש,
האַבן זעלנער אַוועקגעזעצט —
מיט אַפענע אויגן — אַ האַלבן מענטש.